

Projectbureau Zwakke Schakels Zeeland

**Startnotitie milieueffectrapportages
Zwakke schakel West Zeeuwsch-Vlaanderen &
Project Waterdunen**

“Boetseren van veiligheid rond ruimtelijke kwaliteit”

Documenttitel Startnotitie mer Zwakke schakel West Zeeuwsch-
Vlaanderen/ Waterdunen

Status Definitief

Datum 23 november 2005

Opgesteld door Projectbureau Zwakke Schakels Zeeland

Drs. M.C. de Vriend

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING

1	INLEIDING	6
1.1	De startnotitie milieueffectrapportage	6
1.2	De voorgenomen activiteit	6
1.3	Twee milieueffectrapporten: Waterdunen en Zwakke Schakels	8
1.4	Reacties op Startnotitie mer	8
1.5	Achtergrondinformatie	8
1.6	Leeswijzer	9
2	AANLEIDING EN DOELSTELLINGEN	10
2.1	Historisch en maatschappelijk kader	10
2.2	Gebiedsplan en planstudie Zwakke Schakels	11
2.3	Analyse kustveiligheid	12
2.4	Analyse ruimtelijke kwaliteit	14
2.5	Lange termijnvisie combinatie veiligheid en ruimtelijke kwaliteit	15
2.6	Doelstellingen	17
3	BELEIDSKADER EN HUIDIGE SITUATIE	19
3.1	Inleiding	19
3.2	Kustveiligheid	20
3.3	Natuur	20
3.4	Landschap en cultuurhistorie	22
3.5	Toerisme en recreatie	23
4	RESULTAAT EERSTE FASE PLANSTUDIE	24
4.1	Inleiding	24
4.2	Inperking deelgebieden	25
4.3	Oplossingsrichtingen per deelgebied	26
4.4	Twee MERren	26
5	ALTERNATIEVEN, VARIANTEN EN AANDACHTSPUNTEN MER	28
5.1	Inleiding	28
5.2	Nulalternatief: de referentie	28
5.3	Relatie met andere grote projecten in de omgeving	29
5.4	MER Zwakke Schakels	32
5.5	MER Waterdunen	36
5.6	Beoordelingskader	39
6	TE NEMEN BESLISSINGEN EN TE DOORLOPEN PROCEDURES	41
6.1	Inleiding	41
6.2	Milieueffectrapportage	41
6.3	Bestemmingsplan en kustversterkingsplan	42
6.4	Overige beslissingen	42
6.5	Procedure	43
	Bijlagen	
	1 Literatuur	
	2 Afkortingen en begrippenlijst	
	3 Beleidskader Zwakke Schakels (ministerie V&W)	
	4 Actualisatie veiligheidssituatie (Waterschap Zeeuws-Vlaanderen)	
	5 Afweging Voorkeursalternatief uit Aanvulling Basisdocument	
	6 Rijksadvies op het voorkeursalternatief Zwakke Schakel West Zeeuws-Vlaanderen	

Samenvatting

Project Zwakke Schakels

De kust van West Zeeuwsch-Vlaanderen, tussen Breskens en Cadzand-Bad, is door het Rijk aangewezen als één van de acht zogenaamde prioritaire zwakke schakels. In zo'n gebied is nu, of op termijn door klimaatverandering sprake van een veiligheidsprobleem. Dat moet in samenhang met een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit worden aangepakt. De nieuwe kust moet bestand zijn tegen zeespiegelstijging en verhoogde golfaanval, zoals die in het jaar 2200 met een kans van 1:4.000 wordt voorzien. Ook moet de ruimtelijke kwaliteit (natuur, landschap, recreatie, sociaal-economisch perspectief) van dit gebied, in lijn met de doelstellingen van het Gebiedsplan Natuurlijk Vitaal (2004), door de maatregelen verbeteren. Overeenkomstig het Beleidskader planstudies Zwakke Schakels moet voor alle zwakke schakels in Nederland en dus ook voor West Zeeuwsch-Vlaanderen een planstudie worden doorlopen, op basis waarvan een beslissing kan worden voorbereid over de te nemen maatregelen.

Eerste fase planstudie: Basisdocument

In een eerste fase van de planstudie is het Basisdocument Kustversterking West Zeeuwsch-Vlaanderen en de daarbij behorende aanvulling opgesteld. Daarin zijn oplossingsrichtingen voor zeewaartse, landwaartse en op de huidige waterkering aangrijpende (consoliderende) kustverdedigingsmaatregelen ontwikkeld, getoetst en vergeleken. In het Basisdocument is vastgesteld dat de door de regio in het Gebiedsplan Natuurlijk Vitaal voor de kust neergelegde voorkeur een goed uitgangspunt biedt voor het integreren van ruimtelijke kwaliteit met kustverdediging. Kustveiligheid en de ontwikkeling van natuur, landschap en recreatie kunnen het beste worden gecombineerd door te kiezen voor zeewaartse verdediging bij Cadzand-Bad en Breskens en door landwaartse versterking met brede robuuste duinen in het gebied vanaf de Baanstpoldersdijk in Nieuwvliet Bad-Oost, via de Groese duintjes en Nieuwe Sluis tot aan Schoneveld in Breskens-West. In september 2005 is de voorkeur voor de oplossingsrichtingen vastgelegd (zie overzichtskaart) en kon worden overgegaan tot de tweede fase van de planstudie.

Tweede fase planstudie: milieueffectrapportage

De publicatie van de startnotitie milieueffectrapportage markeert de start van de tweede fase van de planstudie voor de Zwakke schakel West Zeeuwsch-Vlaanderen. In deze fase worden twee milieueffectrapporten opgesteld. Het eerste, het milieueffectrapport Zwakke Schakels, betreft de te versterken kustvakken Cadzand, Zwarte Polder West, Nieuwvliet/Groede en Breskens. Het tweede, milieueffectrapport Waterdunen, heeft betrekking op het kustgedeelte rond Nieuwesluis en het daarachter liggende landelijke gebied. Voor dat gebied wordt een integraal plan ontwikkeld waarin kustverdediging gecombineerd wordt met hoogwaardige verblijfsrecreatie en nieuwe natuurgebieden (zie overzichtskaart).

Beleidskader en huidige situatie

Van lokaal niveau tot Europees niveau is sprake van allerlei beleidsdoelen, die zijn vertaald in regelgeving en/of vastgelegd in beleidsnota's. Hierboven werd al het Gebiedsplan Natuurlijk Vitaal als belangrijk richtinggevend document genoemd. De Beschikking Beleidskader Zwakke Schakels, de Nota Ruimte en ook het Zeeuws Kustbeleidsplan zijn kaderstellend voor het beleid met betrekking tot de kustveiligheid en de invulling van ruimtelijke kwaliteit in West Zeeuwsch-Vlaanderen. Een zo natuurlijk mogelijke verdediging tegen overstromingen vanuit zee is daarbij een belangrijk uitgangspunt. Een ongehinderd zandtransport, zoveel mogelijk zandige maatregelen, zo weinig mogelijk harde constructies, het respecteren van de ordenende principes van zand en water en medegebruik van de waterkering zijn de belangrijkste doelen.

Voor natuur, landschap en recreatie geldt dat verbetering van de kwaliteit met name gericht moet zijn op de karakteristieke kenmerken van het dynamische kustgebied en estuarium. De belangrijkste doelen zijn: bescherming van soorten en habitats, behoud en ontwikkeling van de kenmerkende elementen in het Nationaal Landschap die herinneren aan de cultuurhistorische ontwikkeling, en realisering van meer hoogwaardige recreatie en daaraan via het "rood-voor-groen-principe" gekoppelde recreatienatuur. In het achterland blijft de akkerbouw met haar kenmerkende open landschap de dominante factor.

Inperking deelgebieden en oplossingsrichtingen

Uit het Basisdocument en Aanvulling blijkt dat in het gebied Het Zwin en het gebied ten noorden van Nieuwvliet vanaf de Zwarte Polder tot aan de Baanstpoldersdijk geen sprake is van een

veiligheidsprobleem dat de komende vijftig jaar moet worden aangepakt. Aan de kustverdediging gekoppelde initiatieven gericht op verbetering van de ruimtelijke kwaliteit zijn in beide gebieden ook niet aan de orde. Ze worden daarom beiden niet meegenomen in de tweede fase van de planstudie. Bij het vergelijken van de oplossingsrichtingen met behulp van een zestal criteria zijn de resterende deelgebieden getoetst en is een voorlopige voorkeur bepaald voor een zeewaartse verdediging met strekdammen en strandsuppleties bij Cadzand-Bad en Breskens en een landwaartse verdediging met brede robuuste duinen bij Zwarte-Polder West en tussen de Baanstpoldersedijk en het verblijfsrecreatiecomplex Schoneveld in Breskens.

Alternatieven en varianten en aandachtspunten voor het milieueffectrapport

In het milieueffectrapport wordt voor Cadzand-Bad als voorkeursoptie uitgegaan van strekdammen en zand, waarbij door zeewaartse uitbreiding het brede strand minstens behouden blijft en aan de landzijde ruimte ontstaat voor extra inrichting en initiatieven gericht op de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit in de kern Cadzand-Bad. Daarbij wordt zo goed mogelijk aangesloten bij de plannen die in het kader van het VTA (vernieuwde toeristische agenda) project worden ontwikkeld. Een zachtere zeewaartse of meer consoliderende variant en een optie waarbij de ontwatering van het achterland niet via een gemaal en/of zeesluis plaats vindt maar via een leiding in zee, zullen in het milieueffectrapport worden uitgewerkt en getoetst op de (milieu)effecten.

Gelet op de grote plannen in het achterland (uitbreiding Zwin en realisatie Sluis aan Zee!) waarover nog geen definitieve beslissingen zijn gevallen, moet in de effectbeschrijvingen rekening worden gehouden met meerdere scenario's waarbij het huidige gemaal in Cadzand-Bad aanwezig blijft in een versterkte kering of aangevuld/vervangen wordt door een dubbele zeesluis.

In het gebied Zwarte Polder-West zal in het milieueffectrapport een drietal varianten worden onderzocht waarbij steeds robuuste duinen met veel nieuwe ruimte voor natuur (Herdijkte Zwarte Polder) en recreatienatuur (Tienhonderdpolder) ontstaan. In de ene variant ligt de waterkerende functie aan de kant van de huidige dijk, in de tweede is zonder dat dit tot onveiligheid leidt overslag van golven over de eerste duinenrij mogelijk en in de derde variant doet een brede duinstrook mee in het behalen van de veiligheidsnorm.

In het gebied Nieuwvliet/ Groede dat zich uitstrekt vanaf de Baanstpoldersedijk tot voorbij de Groese Duintjes wordt de veiligheid bereikt door over een lang traject groene, vaak met steenglooiingen versterkte dijken en diverse zwakke overgangsconstructies van duin naar dijk te vervangen door robuuste landwaarts geprojecteerde duingebieden. In deze gebieden is plaats voor natuur, recreatie en wonen. In het milieueffectrapport zal in ieder geval een variant worden onderzocht waarbij de duinzone relatief hoog en smal is om zo woningen en/of bestaande natuur- en landbouwgebieden zoveel mogelijk te ontzien.

In het Waterdunengebied gaat het om een integrale (her)inrichting waarbij meerdere publieke (gebiedscommissie West Zeeuws-Vlaanderen en de gemeente Sluis) en private partijen (Zeeuws Landschap en Molecatengroep) betrokken zijn. Het is een landelijk voorbeeldproject voor zogenaamde ontwikkelingsplanologie. Camping de Napoleonhoeve verdwijnt onder nieuwe duinen, waarin ruimte is voor duinkamperen. Zuidwaarts ontstaat in zandige terreinen ruimte voor 40 hectare verblijfsrecreatie met circa 400 recreatiewoningen en in het deels zandige deels meer open natte of drassige terrein, waarin via duikers of hevels zoutwater wordt ingelaten, is ruimte voor circa 100 hectare recreatienatuur en 100 tot 150 hectare hoogwaardige, aan estuariene eigenschappen gekoppelde, natuur. Zo ontstaat een grootschalig uniek recreatie- en natuurgebied langs de kust tussen Breskens en Groede waar het door slim te zoneren zowel voor grote aantallen bezoekers als voor bijzondere en kenmerkende vogelsoorten goed toeven is.

In het gebied Breskens, vanaf Schoneveld tot aan de westelijke dam langs de Handelshaven gaat het om zeewaartse verdediging. De bestaande bebouwing laat hier geen ruimte voor landwaartse of consoliderende oplossingen. Tussen de dam langs de Veerhaven en de dam langs de Handelshaven gaat het om een soortgelijke oplossing als bij Cadzand-Bad. Ook hier verbrede stranden en achterliggende duingebieden met ruimte voor verbetering van de ruimtelijke kwaliteit en voor zover de veiligheid dat toelaat, ook hier ruimte voor nieuwe bebouwing en waar mogelijk aansluiting bij daarop gerichte plannen (Eerste Strange).

Het Veerplein krijgt een nieuwe kering in de vorm van een kleidijk of (variant) versterking aan de randen. In het milieueffectrapport zullen beide varianten op hun (milieu)effecten worden onderzocht. Ter hoogte van Scheldeveste wordt bekeken hoe versterking van de kerende dijk met steenglooiingen

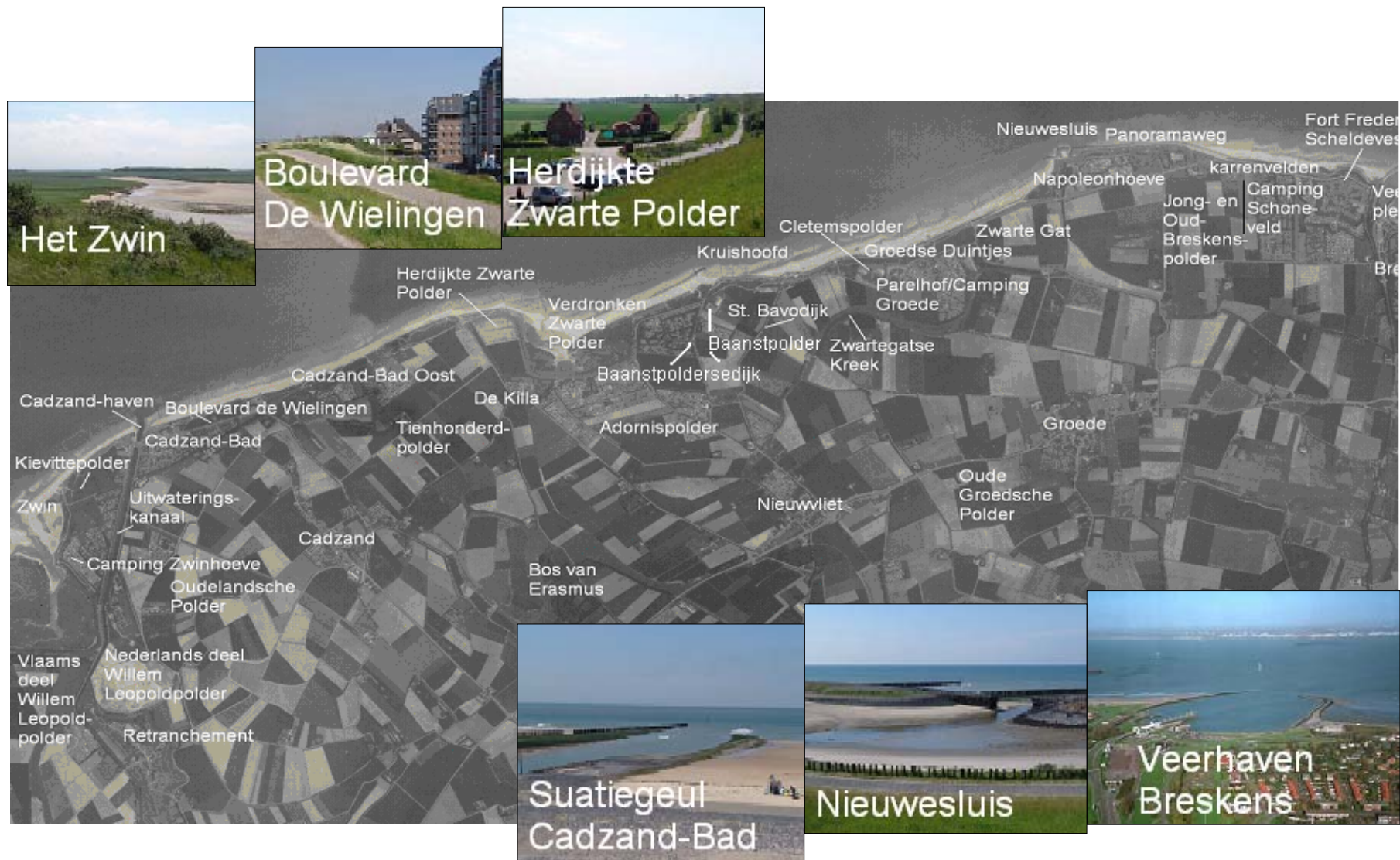
kan worden uitgevoerd met aandacht voor zoveel mogelijk behoud van het strand aan de zeezijde en de woningen aan de landzijde.

Alle alternatieven en varianten zullen in beide milieueffectrapporten worden getoetst aan de hand van criteria die worden afgeleid uit de doelstellingen van het project en het beleidskader. Het Nulalternatief, dat de situatie beschrijft bij voortzetting van het huidige beleid, dient daarbij als de referentie. Daarmee worden de andere alternatieven en varianten vergeleken. Vervolgens zal mede op basis van het milieueffectrapport, dat een hulpmiddel is bij de besluitvorming, een keuze moeten worden gemaakt door de betrokken overheden, die daar op basis van de vigerende wetgeving over gaan.

Beslissingen en procedures

Naast de provincie Zeeland en de gemeente Sluis zijn ook Rijkswaterstaat, het ministerie van VROM en het Waterschap Zeeuws-Vlaanderen actief bij de besluitvorming betrokken. Op basis van allerlei wetten en regelingen moeten plannen worden voorbereid. De belangrijkste daarbij zijn het bestemmingsplan en het kustversterkingsplan. Het college van gedeputeerde staten van de Provincie Zeeland treedt met betrekking tot de milieueffectrapportage op als het coördinerend bevoegd gezag. Op de startnotitie kan tijdens inloopavonden mondeling worden ingesproken en er kan ook schriftelijk worden gereageerd. De startnotitie ligt tot en met 11 januari 2006 op verschillende plaatsen ter inzage, waaronder het gemeentehuis in Oostburg, het provinciaal informatiecentrum in Middelburg, het kantoor van het Waterschap Zeeuws-Vlaanderen en het gemeentehuis in Knokke-Heist. Schriftelijke reacties op de startnotitie kunnen tot uiterlijk 11 januari 2006 worden gezonden naar: Gedeputeerde Staten van de provincie Zeeland, Postbus 165, 4330 AD Middelburg.

De reacties op de Startnotitie worden door een onafhankelijke commissie van deskundigen (de Cie-mer) betrokken bij een advies voor de richtlijnen voor de inhoud van de beide milieueffectrapporten. In de tweede helft van 2006 zullen de milieurapporten worden gepubliceerd, tezamen met de ontwerpbesluiten. Ook daarover worden inloopavonden georganiseerd en ook daarop kan weer worden ingesproken. Vervolgens worden de normale wettelijke procedures doorlopen. Het begin van de werkzaamheden wordt niet voorzien voor medio 2007.

Figuur 0: Kaart met daarop de in de Startnotitie milieueffectrapportage gebruikte toponiemen

1 INLEIDING

1.1 De startnotitie milieueffectrapportage

Voor u ligt de startnotitie milieueffectrapportage (SN mer) over de Zwakke schakel West Zeeuwsch-Vlaanderen (WZV). De startnotitie gaat over het voornemen om de veiligheid en de ruimtelijke kwaliteit van de kuststrook tussen Breskens en het Zwin te versterken. Dat moet gebeuren om de effecten van klimaatverandering, zoals zeespiegelstijging op een verantwoorde manier op te kunnen vangen.

De SN mer is opgesteld door het Projectbureau Zwakke Schakels van de provincie Zeeland (PB ZsZ). Daarnaast zijn de gemeente Sluis, het Waterschap Zeeuws Vlaanderen, Rijkswaterstaat en voor het project Waterdunen, waar de kustversterkingsplannen bij Breskens-West een integraal onderdeel van uitmaken ook het Zeeuws Landschap en de Molecatengroep, betrokken geweest bij het opstellen van deze startnotitie. Het College van Gedeputeerde Staten (GS) van de provincie Zeeland treedt op basis van de Wet milieubeheer Besluit mer op als het coördinerend Bevoegd Gezag (BG) en legt de SN mer formeel ter inzage.

De functie van deze startnotitie is om de voorgenomen activiteit aan te kondigen, de aanleiding, het kader en het doel ervan te beschrijven, in te gaan op alternatieven, varianten en (milieu)effecten en inzicht te geven in de te volgen procedure.

De startnotitie ligt na publicatie gedurende 6 weken ter inzage. Dit betreft de periode vanaf 1 december tot en met 11 januari 2006. Tijdens die periode worden op 12 en 15 december twee informatiebijeenkomsten georganiseerd in Breskens (Napoleonhoeve) en Cadzand-Bad (sporthal).

Belanghebbenden, maar ook belangstellenden kunnen tijdens deze avonden en ook schriftelijk hun zienswijzen op de plannen geven. Dat kan bijvoorbeeld gaan over de in het op te stellen milieueffectrapport (MER) te onderzoeken alternatieven, varianten of het meenemen van bepaalde effecten. De zienswijzen en reacties op de SN mer worden allemaal voorgelegd aan de onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage (Cie mer). Die betreft deze in een advies over de richtlijnen voor het op te stellen MER. Dat advies gaat naar het College van Gedeputeerde Staten. Dat stelt daarna de richtlijnen vast. Daarin staat waar het MER aan moet voldoen.

1.2 De voorgenomen activiteit

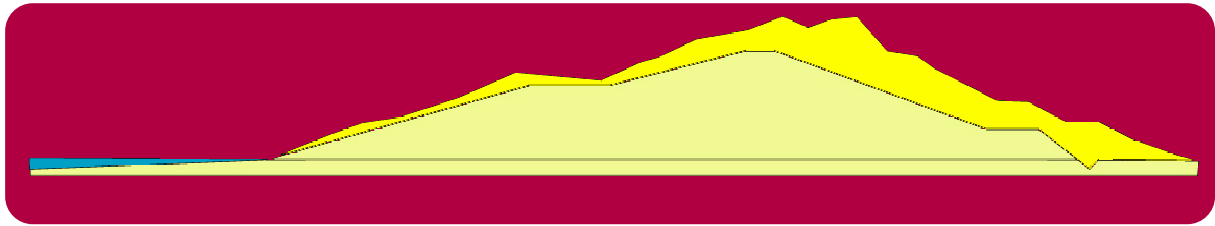
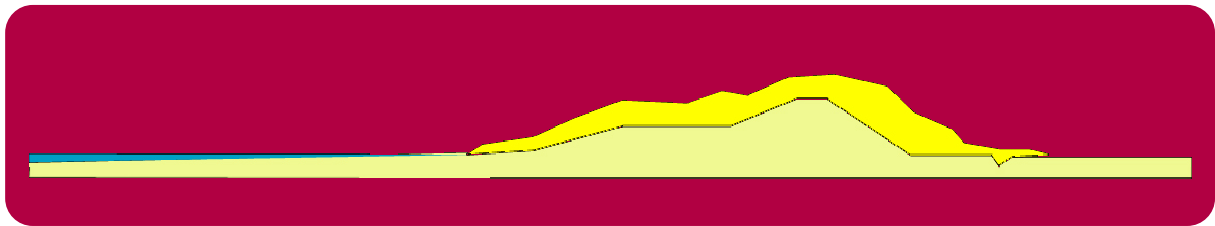
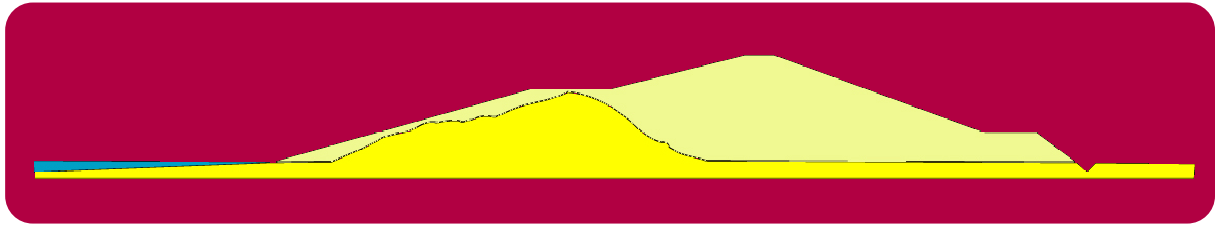
In de uitklapbare figuur achterin dit rapport zijn op een luchtfoto van West Zeeuwsch-Vlaanderen de plannen en de te onderzoeken varianten voor kustversterking en verbetering van de ruimtelijke kwaliteit aangegeven, die onderwerp zijn van deze Startnotitie mer.

Het betreft de aanleg van:

- strekdammen, gecombineerd met zandsuppleties en duinverbreding aan de zeewaartse kant bij de kernen Cadzand-Bad en Breskens;
- landinwaarts gelegen duin en dijk in de Tienhonderdpolder/ Herdijkte Zwarte Polder ten westen van Nieuwvliet-Bad;
- een brede aan landwaartse zijde geprojecteerde duinzone in de kuststrook tussen de Baanstpoldersedijk (Nieuwvliet Bad-Oost) en het recreatiegebied Schoneveld in Breskens-West.

Daarnaast heeft de voorgenomen activiteit betrekking op de realisatie van het project Waterdunen. Het zoekgebied voor Waterdunen is ook aangegeven op de figuur achterin dit

rapport. Dit betreft niet alleen de kuststrook, maar ook een zich relatief verder landinwaarts uitstreckende omvorming van een nu voornamelijk agrarisch- en voor een deel recreatie- en natuurgebied tot een gebied waarin een combinatie ontstaat van natuur, landschap, recreatie en kustverdediging met internationale allure. De voorgenomen activiteiten voor zowel de kustversterking als het Waterdunen project zijn in lijn met de voorkeur voor de gebiedsgerichte ontwikkeling zoals door de regio en de provincie vastgelegd in het Gebiedsplan Natuurlijk Vitaal op basis van een partiële herziening van het Streekplan Zeeland(juli 2004) .

Zeespiegelstijging en landdaling

In plaats van dijken ophogen ...

... verbreding van de kustzone.

Figuur 1-1: de kust in West Zeeuwsch-Vlaanderen als samenspel van zand, stroming, water en wind met van boven naar beneden in twee drielijken (boven) de huidige situatie (dijken op oude duinen; duinen op oude dijken; duinen op jonge (delta-)dijken) en (onderste drieliuk) de robuuste, zandige en binnendijkse duinverbreding als de meest wenselijke reactie op zeespiegelrijzing in West Zeeuwsch-Vlaanderen

1.3 Twee milieueffectrapporten: Waterdunen en Zwakke Schakels

Voor de realisatie van de voorgenomen activiteit worden voor het kustgebied van West Zeeuwsch-Vlaanderen twee milieueffectrapporten (MERren) opgesteld, die na de publicatie van deze startnotitie elk een eigen procedure doorlopen.

Het eerst MER heeft betrekking op de kust bij Cadzand-Bad, bij de Tienhonderd- en Herdijkte Zwarte Polder, vanaf de Baanstpoldersedijk te Nieuwvliet tot aan de grens van het zoekgebied voor het Waterdunen project en vervolgens vanaf Schoneveld (recreatie woningen complex aan westzijde van Breskens) tot de westelijke dam langs de Handelshaven in Breskens. Het tweede MER richt zich specifiek op het Waterdunengebied en heeft een zoekgebied tussen Groede en Breskens dat zich relatief veel verder landwaarts uitstrekt.

De reden om het Waterdunen gebied in een eigen zelfstandig MER te behandelen is het feit dat het hier gaat om een projectonderdeel dat op meerdere punten afwijkt van de rest van het Zwakke Schakels project in WZV. De aanleiding voor functiewijziging in dit gebied is weliswaar mede het project Zwakke Schakels, maar het initiatief, de uitwerking en de doelstelling van het project zijn breder dan bij de overige gebieden van het project het geval is. Ook kent het project meerdere initiatiefnemers: de gebiedscommissie West Zeeuwsch-Vlaanderen, de gemeente Sluis, Stichting Het Zeeuwse Landschap en de recreatieondernemer Molecatengroep BV. Ook de betrokken partijen, de bewoners en andere belanghebbenden zijn gebaat bij het apart integraal beschouwen van dit gebied, inclusief de kust als onderdeel van de Zwakke schakel West Zeeuwsch-Vlaanderen. Tussen het MER Zwakke schakels en het MER Waterdunen zal een goede afstemming moeten plaatsvinden.

1.4 Reacties op Startnotitie mer

Schriftelijke reacties op de Startnotitie mer kunnen worden gestuurd aan het coördinerend bevoegd gezag, te weten:

Gedeputeerde Staten van de provincie Zeeland
Postbus 165
4330 AD Middelburg

1.5 Achtergrondinformatie

In de voorbereiding van deze Startnotitie mer is, door het Projectbureau Zwakke schakels Zeeland, eerst een analyse gemaakt van de verschillende oplossingsrichtingen voor de kustverdediging. Dat is gebeurd in een zogenaamd Basisdocument (juni 2005) en een daarbij behorende aanvulling (september 2005). Waar hieronder in deze SN mer gesproken wordt over het Basisdocument wordt daarmee tevens impliciet de aanvulling bedoeld. Daarnaast is nog een zestal studies verricht naar bepaalde deelaspecten. Basisdocument + aanvulling en de studies geven achtergrondinformatie bij deze Startnotitie mer. U treft er nadere informatie aan en vaktechnische achtergronden. Het betreft in volgorde van verschijning de volgende rapporten:

- Project Zwakke Schakels Zeeland, Inventarisatie van bestaande (natuur)gegevens en plan van aanpak noodzakelijk aanvullend onderzoek (de Boer et al; Waardenburg, maart 2005);
- Zeewaartse versterkingen Zeeuwsch-Vlaanderen, haalbaarheid zeewaartse versterkingen ter plaatse van Breskens en Cadzand-Bad (Alkyon, juni 2005);
- Basisdocument Kustversterking West Zeeuwsch-Vlaanderen, Boetseren van veiligheid rond ruimtelijke kwaliteit (Projectbureau Zwakke Schakels Zeeland, juni 2005);
- Zoute Natuur in Waterdunen, onderzoek naar de mogelijkheden en beperkingen voor het creëren van zoute natuur in Waterdunen (scriptie Mireille Pijpers, Hogeschool Zeeland, Vlissingen i.o.v. Projectbureau Zwakke Schakels, Provincie Zeeland, juli 2005);

- Kosten-baten-analyse van zwakke schakel naar robuuste kust, quick scan kosten en baten Zwakke Schakel West Zeeuwsch-Vlaanderen (ECORYS, augustus 2005);
- Aanvulling Basisdocument West Zeeuwsch-Vlaanderen (Projectbureau Zwakke Schakels Zeeland, provincie Zeeland, augustus 2005);
- Fauna van de Zwakke Schakels in West Zeeuws-Vlaanderen: Vóórkomen en verspreiding van soorten van de Vogel- en Habitatrichtlijn en van de Rode Lijst (SOVON, september 2005);
- Beheerdersoordeel 2005 “Zwakke Schakels Noordzeekust” –toetsing op zwaardere golfbelasting- Dijkkring 32 Zeeuwsch-Vlaanderen (Waterschap Zeeuws-Vlaanderen, november 2005).

Alle hierboven genoemde rapporten zijn direct in te zien op de website van het project: www.zeeland.nl/zwakkeschakels. U kunt tegen kostprijs de rapporten ook bestellen door contact op te nemen met het Projectbureau Zwakke Schakels Zeeland te Middelburg op telefoonnummer 0118 621 471.

1.6 Leeswijzer

Hieronder wordt achtereenvolgens stilgestaan bij de aanleiding en doelstellingen (hoofdstuk 2), het beleidskader en de huidige situatie (hoofdstuk 3), het resultaat van de eerste fase van de planstudie (hoofdstuk 4), de alternatieven, varianten en aandachtspunten voor MER Zwakke Schakels en voor MER Waterdunen (hoofdstuk 5) en tenslotte de te nemen beslissingen en te doorlopen procedures (hoofdstuk 6). In de bijlagen bij deze startnotitie treft u achtereenvolgens de relevante achtergrondrapporten (bijlage 1), een lijst van in deze startnotitie gebruikte afkortingen en begrippen (bijlage 2), en de tekst van het Beleidskader Zwakke Schakels (bijlage 3). Bijlage 4 bevat een beschrijving van de actuele veiligheidssituatie naar de laatste inzichten van het Waterschap Zeeuws Vlaanderen. Bijlage 5 bevat de Afweging Voorkeursalternatief met daarin de vergelijking van de verschillende oplossingsrichtingen per deelgebied afkomstig uit de Aanvulling op het Basisdocument, die de basis is voor de voorgenomen activiteit zoals deze in deze SN mer is opgenomen. In bijlage 6 tenslotte is een afschrift opgenomen van het Rijksadvies op het voorlopige voorkeursalternatief dat bij de overgang van fase 1 naar fase 2 (MER) van de planstudie is geformuleerd.

Figuur 1-2: Een luchtfoto van de kust van West Zeeuwsch-Vlaanderen met Cadzand-Bad noordwaarts vanaf de suatiegeul/ gemaal (provincie Zeeland, september 2005)

2 AANLEIDING EN DOELSTELLINGEN

2.1 Historisch en maatschappelijk kader

De situatie in 1953

De Ramp. De duinen bij Cadzand-Bad in West Zeeuwsch-Vlaanderen zien er na de beruchte nacht van februari 1953 uit als de “white cliffs of Dover”. Maar ze houden stand. In Breskens belanden vissersschepen op het land. Bij de Verdronken Zwarte Polder wordt met man en macht gewerkt om de kering te beschermen tegen de golven. Dat lukt! Ten noorden van Nieuwvliet-Bad bij Kruishoofd kijkt de jonge boer Dierings vanuit zijn boerderij door een gapend gat de zee in. Met vereende krachten kan ook daar het hoogwater met zand worden gestopt. In het rijke akkerbouwgebied van West Zeeuwsch-Vlaanderen haalt men opgelucht adem.

Figuur 2-1: Cadzand-Bad met afgeslagen duinvoet in februari 1953 (bron: G. Kramer-Quirijns)

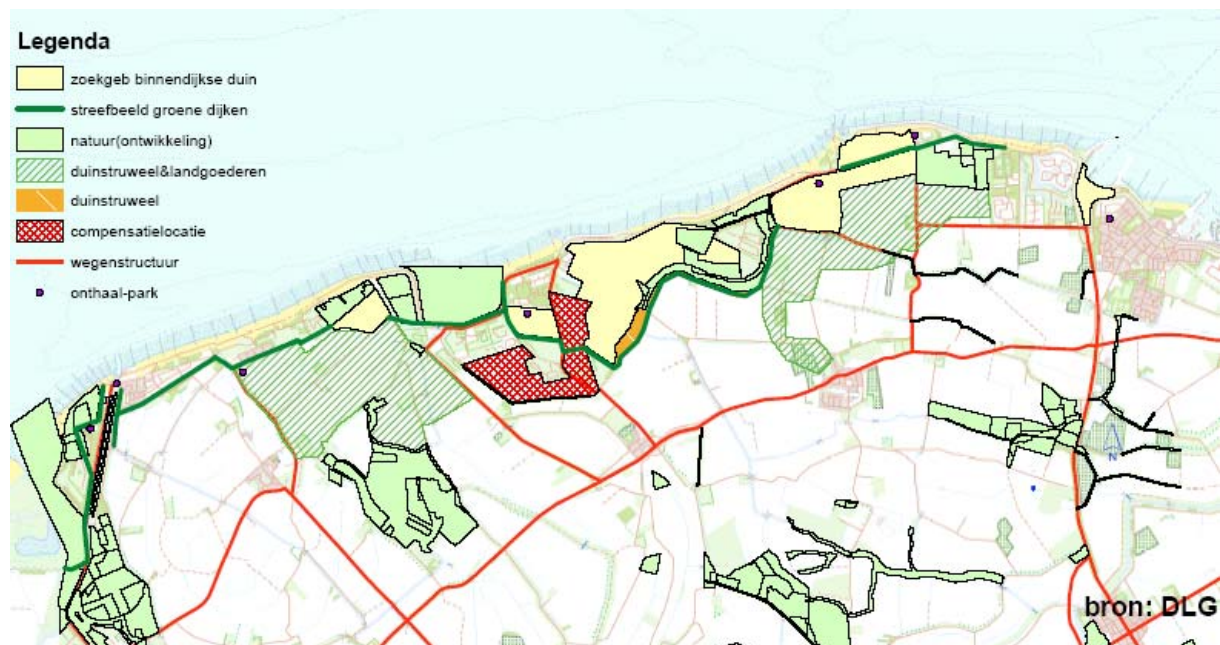
De kust van West Zeeuwsch-Vlaanderen nu

Anno 2005. Na realisatie van het Deltaplan is de kust veilig. De Zeeuwse kust is bestand tegen extreme omstandigheden op zee, die zich met een kans van gemiddeld eens in de 4.000 jaar voordoen. Maar de zeespiegel stijgt (tot het jaar 2200 met circa 1.70 meter) en de intensiteit van de golfaanval neemt toe. Zekerheid over de precieze effecten van klimaatverandering is er niet. Aanwijzingen dat het zich voordoet zijn er volop. De mogelijke consequenties van overstroming zijn zo groot dat het Rijk besloten heeft de acht prioritaire Zwakke Schakels langs de Nederlandse kust zo snel mogelijk aan te pakken. De kust van West Zeeuwsch-Vlaanderen, tussen Breskens en het Zwin, is één van deze prioritaire Zwakke Schakels. Voor het nemen van maatregelen in de acht prioritaire zwakke schakels is voor heel Nederland tussen 2007 en 2020 € 743 miljoen op de rijksbegroting gereserveerd. In de miljoenennota 2006 is het belang van de kustverdediging nog eens bevestigd en heeft de regering toegezegd dat het gereserveerde geld versneld beschikbaar komt.

De inzet is bij de Zwakke schakels gericht op een combinatie van kustversterking en verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Er moeten maatregelen worden bedacht waarmee de kust niet alleen qua veiligheid, maar ook qua natuur, landschap én sociaal-economische omstandigheden “tegen een stootje kan”. Daarbij streeft men naar robuuste oplossingen waarmee we de komende decennia uit de voeten kunnen. Dat is de opgave van het project Zwakke Schakels.

2.2 Gebiedsplan en planstudie Zwakke Schakels

De gewenste ruimtelijke kwaliteit van de kustzone is voor West Zeeuwsch-Vlaanderen ingevuld in het Gebiedsplan Natuurlijk Vitaal. Het richtinggevende karakter van het Gebiedsplan is verankerd in een partiële herziening van het Streekplan (juli 2004). In het Gebiedsplan is een integratiealternatief opgenomen (zie figuur 2-2). Hierin worden de doelstellingen voor natuur- en landschap(s)(ontwikkeling), verbetering van de recreatieve/ toeristische kwaliteit en de versterking van de sociaal-economische positie van West Zeeuwsch-Vlaanderen gecombineerd en geïntegreerd met zoekgebieden voor zeewaartse- (bij Cadzand-Bad en Breskens) of landwaartse (overige gebieden) kustverdedigingsmaatregelen.

Figuur 2-2: Integratiekaart uit het Gebiedsplan “Natuurlijk Vitaal” (2004) met daarin de wensen van de regio met betrekking tot verandering van het grondgebruik in de kuststrook van West Zeeuwsch-Vlaanderen

De provincies is gevraagd om de regio op zich te nemen voor het uitvoeren van de integrale planstudie voor de zwakke schakel. Daarin worden de verschillende mogelijkheden voor kustverdediging verkend, getoetst en onderling vergeleken. Per zwakke schakel moeten concrete maatregelen worden bepaald, uitgewerkt en gerealiseerd. Maatregelen gericht op kustversterking en verbetering van de ruimtelijke kwaliteit.

In de Beschikking Zwakke Schakels (zie bijlage 3 bij deze startnotitie) staan de aanpak, de criteria, voorwaarden en aandachtspunten, die bij de vergelijking een rol spelen, beschreven.

De planstudie Zwakke schakel West Zeeuwsch-Vlaanderen bestaat uit twee fasen. Fase 1 is afgerond op 12 september 2005. Het resultaat van fase 1 wordt gepresenteerd in deze startnotitie. Voorgesteld wordt om de voorkeur die is aangegeven in het Basisdocument en Aanvulling uitgangspunt te maken voor het milieueffectrapport (MER). Dit betekent dat in de SN

mer voorgesteld wordt om in het MER voor Cadzand-Bad en Breskens zeewaartse maatregelen te onderzoeken en voor de gebieden Zwarte Polder-West en vanaf de Bavodijk tot Schoneveld naar landwaartse verbredingen van de waterkering te kijken (zie ook uitklapbare figuur achterin dit rapport). Het Rijk heeft met het resultaat van fase 1 ingestemd. Aan die instemming is een aantal aanbevelingen voor fase 2 (opstellen MER) verbonden. Deze zijn in Bijlage 6 van deze Startnotitie mer opgenomen.

Door sommigen in de regio is erop aangedrongen om in het MER voor gebieden met een landwaartse oplossing als voorkeursalternatief ook de mogelijkheden te onderzoeken voor consoliderende of zeewaartse oplossingen. In de startnotitie is de lijn van het gebiedsplan aangehouden. In paragraaf 4.3 en bijlage 5 is nog eens duidelijk aangegeven waarom de landwaartse oplossing als voorkeursalternatief is gekozen en wat de meerwaarde van deze oplossingsrichting is voor de gewenste ruimtelijke gebiedsontwikkeling.

2.3 Analyse kustveiligheid

Algemeen

De kust is onderdeel van de nationale ruimtelijke hoofdstructuur. Het beleid is er gericht op het waarborgen van veiligheid tegen overstroming. In Zeeuwsch-Vlaanderen is de norm daarvoor dat het zich niet vaker voor doet dan eens in de 4.000 jaar. Daarnaast is het beleid gericht op het handhaven van de voorraad zand in het kustfundament en het ongehinderd zandtransport langs en dwars op de kust. Harde constructies worden waar mogelijk vermeden. Zandige versterkingsmaatregelen hebben de voorkeur.

Veiligheid in West Zeeuwsch-Vlaanderen

De kwaliteit van de kustverdediging wordt elke vijf jaar getoetst. Dat is wettelijk geregeld. Bij het niet voldoen aan de 1:4.000 norm moeten versterkingsmaatregelen worden genomen. De kust van Zeeuwsch-Vlaanderen is in juni 2005 getoetst door het Waterschap Zeeuws Vlaanderen. In die toetsing is een aantal tekorten geconstateerd. Deze toetsing is op basis van de in het Beleidskader voorgeschreven rekenrecepten uitgevoerd en vervolgens zijn in het kader van het Basisdocument + Aanvulling in september 2005 keuzes gemaakt over de aard en prioritering van de oplossingsrichtingen en de te nemen maatregelen.

Sinds de berekeningen van juni 2005 zijn diverse verbeterlagen doorgevoerd in de invoer van de gegevens van dwarsprofielen van zeedijken en de hoogwaterberekeningen zelf met als gevolg dat de resultaten van het beheerdersoordeel november 2005 op een aantal plaatsen langs de kust afwijken van de eerdere resultaten zoals gepubliceerd in juni 2005. Deze afwijkingen betreffen een minder "veilig" oordeel van de volgende dijkvakken voor het jaar 2006:

- de zeedijk van de Herdijkte Zwarte Polder over een lengte van 400 m1
- de zeedijk in het kustvak Baanstpolder over een lengte van 800 m1
- de zeedijk bij Nieuwe Sluis en diverse plekken in de dijk ten westen van Nieuwe Sluis
- de zeedijk bij Scheldeveste aansluitend op de Veerhaven.

Voor het merendeel van deze dijkvakken worden bij het Voorkeursalternatief al verbeteringen voorzien, dus deze afwijkingen in de resultaten van de berekeningen hebben geen effect in de conclusies voor de voorgestelde maatregelen. Dit geldt niet voor het dijkvak bij de Herdijkte Zwarte Polder, de Baanstpolder en de zeedijk bij Scheldeveste. Voor deze dijkvakken zijn op korte termijn aanvullende maatregelen noodzakelijk.

De veiligheidstekorten volgens de laatste inzichten zijn in de kleur rood aangegeven in figuur 2-3 en in de uitklapbare figuur van de voorgenomen activiteit achterin deze SN mer.

Op de eerste plaats is bij 5,7 kilometer dijk of duin een kruinhoogte tekort (dijk) of een hoogte-/volumetekort (duin) vastgesteld. Kusttrajecten met dergelijke tekorten, waarvoor in andere kaders

nog geen oplossing is bedacht worden acute zwakke schakels genoemd. Het betreft de volgende deeltrajecten:

- De zeedijk bij het gemaal van Cadzand-Bad en het westelijk duingedeelte (ca 300m);
- de zeedijk langs de Herdijkte Zwarte Polder (ca 400m);
- de zeedijk van de Baanstpolder in Nieuwvliet Bad-Oost (ca 800 m);
- de zeedijk bij Nieuwe Sluis, het westelijk aansluitende duin en de zeedijk van de Oud Breskens Polder (ca 3100m);
- de zeedijk ter weerszijden van de Veerhaven Breskens (ca 1100m).

Deze plaatsen voldoen in 2005 niet meer aan de norm van 1:4.000.

In figuur 2-3 is het overschrijden van de 1:4.000 norm gevisualiseerd met een rode kleur van de bij dat jaar behorende (kust)lijn. In 2050 verslechtert de veiligheidssituatie onder invloed van zeespiegelstijging, maar de norm wordt nauwelijks op meer plaatsen overschreden. In het jaar 2200 voldoet meer dan 95% van de West Zeeuwsch-Vlaamse kust vanaf Breskens tot aan het Zwin niet meer aan de wettelijke veiligheidsnorm. Dit betreft vrijwel de gehele door het Rijk aangewezen prioritaire Zwakke Schakel WZV met uitzondering van twee korte stukjes dijkvak bij Scheldeveste en bij de dam langs de Handelshaven in Breskens.

Figuur 2-3: kustveiligheid onder invloed van zeespiegelstijging in West Zeeuwsch-Vlaanderen tot het jaar 2200

Naast de hoogte- en volumetekorten is er anno 2005 een achtal overgangen van duin naar dijk met sterketekorten. Deze zijn hierboven en in de figuur van de voorgenomen activiteit achterin deze SN mer aangegeven met een rode driehoek.

Op de derde plaats betreft dit de 8100 meter gezette steenglooiingen aan de buitenzijde van alle zeedijken (lichtrode stippellijnen hierboven in figuur 2-3 en in overzichtsfiguur in achterflap). Tot de aanpak daarvan, op een manier die ze voor een periode van 50 jaar veilig maakt, is al eerder besloten in het kader van het Project Zeeweringen (Steentoets). Waar maatregelen in het kader van het project Zwakke Schakels betrekking hebben op dezelfde trajecten geldt dat de aanpak, zoals die in het Project Zeeweringen voorzien was, opnieuw bekeken en aan gepast wordt in het kader van het MER dat voor het project Zwakke Schakels wordt opgesteld.

2.4 Analyse ruimtelijke kwaliteit

Algemeen

Het project Zwakke Schakels richt zich naast veiligheid ook op ruimtelijke kwaliteit. Maar wat wordt daar nu eigenlijk door wie onder verstaan? Ruimtelijke Kwaliteit is in het beleidsjargon een populair maar abstract begrip. De definitie van het begrip varieert met de context. Er is niet één criterium aan de hand waarvan je de ruimtelijke kwaliteit van een bepaalde oplossing of maatregel kunt toetsen. Het begrip zegt iets over de beleving en de waardering van het ruimtegebruik. Welzijn, leefbaarheid en ook welvaart zijn eraan gerelateerd. Input van natuur, landschap, cultuurhistorie, rust en sociaal-economische omstandigheden en de wijze waarop dit door verschillende mensgroepen wordt gewaardeerd, bepalen tezamen de ruimtelijke kwaliteit. Het Beleidskader Zwakke Schakels (zie ook bijlage 3) omschrijft ruimtelijke kwaliteit ook heel breed. Identiteit, belevingswaarde, optimalisatie van gebruikruimte, economie, woonklimaat, ecologische- en hydrologische kwaliteit worden allemaal aangegeven als aandachtspunten voor de uit te voeren planstudies. Daarmee is tevens duidelijk dat de invulling van ruimtelijke kwaliteit niet alleen door de rijksoverheid kan worden gedefinieerd. Een belangrijk uitgangspunt bij het invullen van ruimtelijke kwaliteit is immers datgene dat de bewoners en de bezoekers van West Zeeuwsch-Vlaanderen daar zelf onder verstaan. Dat kan variëren van een fraai en open agrarisch landschap, tot estuariene natuur of een breed en schoon strand.

Ruimtelijke kwaliteit in West Zeeuwsch-Vlaanderen

West Zeeuwsch-Vlaanderen is “een landje apart”. Groot in (cultuur)historie, rust, ruimte, landschap, toerisme/recreatie en natuur. Beperkt qua bevolkingsaantal en bedreigt qua ontwikkelingsmogelijkheden op sociaal-economisch gebied. In het gebiedsplan *Natuurlijk Vitaal* zijn de huidige situatie en het toekomstperspectief nader geanalyseerd. Aan de kust is en blijft het strand de topattractie voor de recreant. West Zeeuwsch-Vlaanderen is en blijft buiten de kustzone echter een gebied met een overwegend landbouwkundig gebruik. De akkerbouw is er bepalend voor het weidse open landschap en is ook in cultuurhistorisch opzicht diepgeworteld. De geschiedenis van land en water is in West Zeeuwsch-Vlaanderen nauw verweven.

De verbondenheid tussen sociaal economische ontwikkeling, ruimtelijke kwaliteit en kustverdediging komt duidelijk tot uitdrukking in de topografie van het gebied door de eeuwen heen, geïllustreerd in figuur 2-4.

In het *Gebiedsplan “Natuurlijk Vitaal”* (juli 2004) is, na uitvoerig overleg met alle betrokkenen, vastgelegd wat onder ruimtelijke kwaliteit in geheel West Zeeuwsch-Vlaanderen moet worden verstaan en op welke manier dit, gedurende de komende decennia moet worden verbeterd. De kuststrook is daarbij een bijzonder aandachtsgebied. Daar wordt ingezet op een belangrijke kwaliteitsslag. In een op kaart begrensd relatief fors gebied wordt ruimte geboden aan de ontwikkeling van kwalitatief hoogwaardige recreatie, natuur en landschap. Waar mogelijk gebeurt dit in combinatie met kustverdediging. In de integratiekaart uit het gebiedsplan wordt de keuze van de regio ruimtelijk vertaald. Deze kaart (fig 2-2) vormt het vertrekpunt voor de planstudie Zwakke schakel West Zeeuwsch-Vlaanderen.

De regio heeft met het gebiedsplan feitelijk ook handen en voeten gegeven aan het begrip *ontwikkelingsplanologie*. Dit instrument is in het kader van de Nota Ruimte geïntroduceerd. De Nota Ruimte omvat het door het Rijk kenbaar en inmiddels door de Tweede Kamer bekrachtigd beleid, dat echter nog door de Eerste Kamer moet worden behandeld. Ontwikkelingsplanologie (OPL) beoogt het accent van rijkszijde te verschuiven van ‘het stellen van beperkingen’ naar het ‘stimuleren van ontwikkelingen’. Het is een instrument om te komen tot een dynamisch op ontwikkeling gericht ruimtelijk beleid dat de regie legt bij de regio, waarbij het

maatschappelijk middenveld en ook ondernemingen actief participeren. Dit is precies wat er in West Zeeuwsch-Vlaanderen bij de totstandkoming van het gebiedsplan al is gebeurd. Het gebied is inmiddels aangewezen als één van de 14 in Nederland aangewezen voorbeeldprojecten voor OPL. De Planstudie Zwakke schakel WZV geeft via OPL aan de in het gebiedsplan gemaakte keuzes een logisch vervolg.

Figuur 2-4: Veranderingen in de overgang tussen land en water in West Zeeuwsch-Vlaanderen (Bronnen: Achtergrond: <http://zeegis.zeeland.nl>; kaarten uitgegeven in 1592, 1650-1700 en 1747: Zeeland in oude kaarten, Franz Gittenberger en Helmut Weiss, resp. p. 10, 98 en 144; 1573: Brusselse Atlas 1573 van Christiaan Sgroten (bijlage bij Grote Historische Provincie Atlas, 1:25000, Zeeland 1856-1858); 1953: Hoogwater, 50 jaar na de ramp, Inez Flameling, 2003 (Bijlage van "DE RAMP"))

2.5 Lange termijnvisie combinatie veiligheid en ruimtelijke kwaliteit

Het aanduiden van alternatieven begint met een goede omschrijving van de voorgenomen activiteit. Daarbij moet in dit geval ver worden vooruitgeblikt in de tijd. Hoe ziet de nieuwe kust

van WZV er in 2050 uit? Natuurlijk en veilig. Op elke plaats wordt minimaal aan de 1:4.000 voldaan. Maar hoe staat het met natuur, landschap, de sociaal-economische situatie, kortom: hoe is het dan gesteld met de ruimtelijke kwaliteit? Om daar een beeld van te hebben is een visie op 2050 onderwerp van de tekstbox op de navolgende pagina. De visie biedt geen blauwdruk voor hoe het zou moeten worden, maar slechts een referentiebeeld van hoe het zou kunnen zijn. De lettertjes zijn klein. Beleidsmakers kunnen er niet aan worden gehouden. De functie ervan is het bieden van een handvat, een beeld van de richting waarin we met de kust van WZV zouden kunnen gaan. Uit het MER moet blijken welke van de hierin aangegeven maatregelen en veranderingen de komende jaren al realistisch zijn.

Visie op het jaar 2050 met een veilig West Zeeuwsch-Vlaanderen dat staat voor kwaliteit!

Cadzand, een badplaats met allure, met aan weerszijden unieke estuariene natuur. De luwte tussen de strekdammen bij de zeesluis en in Cadzand-Oost zorgt voor een zo "natuurlijk" mogelijke instandhouding van een breed strand. De oude dijken zijn overstoven met zand en veranderd in brede duinen waarin aan de binnenzijde is gebouwd. Boulevard de Wielingen is opgeknapt en aan de zuidrand zijn nieuwe verblijfsrecreatieve kwaliteiten toegevoegd. Het grensoverschrijdende Eurregionaal natuurgebied 't Zwin is aan het begin van de 21^e eeuw flink vergroot. Het zuidwaarts verplaatste gemaal zorgt er voor zoet-zout gradiënten en een vertraging van de aanzanding van het natuurgebied. Via de zeesluis is een in cultuurhistorisch opzicht bijzonder stuk achterland ontsloten. De route Cadzand – Retranchement – Sluis – Damme – Brugge - Zeebrugge en vice versa is populair bij de toervaart. Steeds meer jachten uit Engeland wagen de oversteek. Retranchement, Sluis en Damme profiteren daarvan. Plannen voor aantakkingen naar Aardenburg en Oostburg liggen op de tekentafel. Aan de oostzijde van Cadzand-Bad ligt de Zwarte Polder. Daar zorgen de strekdam van Cadzand-Oost en de afwatering via de Killa voor vertraagde aanzanding van de Verdrongen Zwarte Polder, die is uitgebreid met de voormalige Herdijkte Zwarte Polder en een deel van de Tienhonderdpolder. Ook hier is een voor West Zeeuwsch-Vlaanderen kenmerkend stukje Nationaal Landschap hersteld met estuariene dynamiek en karakteristieke soms abrupte overgangen naar het vlakke, open, cultuurhistorisch bijzondere en eeuwenoude agrarische polderland. Akkerbouw met karakteristieke gewassen zoals blauw- en witbloeiend vlas, papavers en de laatste decennia ook bloembollen, heeft zich in het achterland in grote moderne bedrijven weten te handhaven en draagt nationaal haar steentje bij aan de export. Vanuit de familiebadplaats Nieuwvliet is een keten aan nieuwe verblijfsrecreatieve voorzieningen ontstaan, soms ingebed in groene polders, vaak ook in zandige overgangen van duin naar polder. De strandlagen structuur is langs de gehele kust loodrecht ontsloten. Parallel aan de kust zorgen doorgaande fiets- en wandelverbindingen, de smalspoortram Breskens – Nieuwvliet – Sluis - Knokke (met aansluiting tot in De Panne) en 's-zomers de veerhopper Breskens – Nieuwvliet - Cadzand voor natuurvriendelijke verbindingen. De segmentering van de kust in rustig en druk met een aan de dorpen Cadzand, Nieuwvliet, Groede en Breskens gekoppelde infrastructuur, draagt bij aan het behoud van de identiteit van de kernen.

Oostwaarts van de Baanstpoldersedijk bij Nieuwvliet Bad-Oost begint een "Kust in Kleuren", die zich uitstrekt in de verbrede kustzone ten noorden van Groede tot aan Breskens-West. In dit voorbeeldgebied voor regionaal aangestuurde ontwikkelingsplanologie heeft de afgelopen eeuw stapsgewijs een fundamentele herschikking plaatsgevonden van functies. Verblijfsrecreatieve complexen en een aantal permanent bewoonde woningen hebben op sommige locaties in de loop van de decennia plaats gemaakt voor nieuwe (verbrede) duinen met nieuwe verblijfsrecreatie en/of recreatienatuur. De combinatie van duinen en dijken is hier zo robuust dat erosie en sedimentatie op steeds meer plekken de vrije hand kunnen krijgen. De beheerskosten voor kustverdediging zijn er aanzienlijk gedaald.

Recreatieondernemers, oude en nieuwe, spelen in op de nieuwe dynamiek. Er is volop gebruik gemaakt van de rood-voor-groen regeling, waartoe ooit aan het eind van de 20^e eeuw het gebiedsplan "Natuurlijk Vitaal" de aanzet gaf. Het bleek een gouden greep. De goede samenwerking met initiatiefrijke ondernemers, de samenwerking binnen de Gebiedscommissie en de leiding vanuit het projectbureau van de gemeente Sluis hebben een aanzienlijke kwaliteitsslag mogelijk gemaakt.

In WZV kunnen zand, zee, wind en water weer optimaal worden beleefd. Het toeristisch recreatief product verknoopt de gemoedelijke Vlaamse atmosfeer met rust, ruimte en vrijheid midden in de typisch Zeeuwse natuur. In het Kust in Kleuren gebied wordt op een aantal plaatsen door recreanten gewoond en gekampeerd in het zand. De natuur is er op een zo natuurlijk mogelijke manier gezoneerd. Natuurbeleving, wandelen, maar ook

paardrijden, kanoën en mountainbiken hebben er een plek. Agrarische bedrijven pikken een graantje mee met kampeervoorzieningen, rondleidingen, natuurbeheer, zoute teelten en de directe verkoop van streekeigen producten. Nieuwe natuurgebieden in Adornispolder, langs de Zwartegatse Kreek, Clethemspolder en bovenal in het Waterdunengebied in de Jong- Oud Breskenspolder bieden ruimte voor de natuur én voor de natuurgerichte recreant. Tienduizenden trek- en broedvogels én evenzovele recreanten varen er wel bij. De kern Breskens heeft gebruik gemaakt van de zeewaartse verdediging en zich weten te profileren als dé maritieme smaakmaker van de regio. Langs het havenfront, op het voormalig veerplein en op het strand is het goed toeven en smaken de “fruits des mer” even voortreffelijk als in Oostburg en Sluis het geval is!

2.6 Doelstellingen

In het Basisdocument is een viertal concrete doelstellingen geformuleerd. Deze hebben betrekking op kustveiligheid en op ruimtelijke kwaliteit, te weten:

- **Integrale aanpak van alle acute zwakke schakels (hoogte en of sterkte tekort) op zo kort mogelijke termijn en uiterlijk in 2020. Een geheel aan maatregelen leidend tot een robuuste kust, die aan de veiligheidsnorm van 1 : 4.000 kan voldoen**
Dit betekent dat alle plekken met een hoogtetekort en/of een sterkte tekort, inclusief de aansluitconstructies met prioriteit moeten worden aangepakt. Bij landwaartse maatregelen waarbij in een tussen gelegen gebied een hoger risico ontstaat dan 1 : 4.000 is de consequentie van het hanteren van deze doelstelling dat op basis van het vigerende risico beleid op die plaatsen aanpassing (op termijn) van de gebruiksfuncties aan de nieuwe veiligheidssituatie nodig is.
- **Er wordt gestreefd naar landwaartse oplossingsrichtingen waar dat kan en zeewaartse oplossingsrichtingen waar dat moet;**
Dit is in lijn met de doelstellingen geformuleerd in het Gebiedsplan. Het betekent niet dat niet voor zeewaartse oplossingen kan worden gekozen. Voor zover daarvan “harde” constructies onderdeel zijn moet echter wel de Nut & Noodzaak worden aangetoond.
- **Het geheel aan maatregelen leidt tot een aantoonbare verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, die past bij de door de regio in het gebiedsplan “Natuurlijk Vitaal” geformuleerde visie op het kustgebied;**
De verbetering van de ruimtelijke kwaliteit moet worden aangetoond in termen van te realiseren ruimte voor nieuwe bij het gebiedsplan passende gebruiksfuncties.
- **Maatregelen zijn waar mogelijk gericht op de unieke kwaliteiten van het kustgebied. Dit betekent zowel dat de maatregelen gericht zijn op versterking of herstel van de natuurlijke processen van zand, water en wind als op de op deze dynamiek gerichte gebruiksfuncties.**
Daarbij gaat het om maatregelen die leiden tot een meer zandige, zachte, natuurlijke kust en de gebruiksfuncties die daarbij passen en om maatregelen, die zo robuust zijn dat dynamiek kan worden toegestaan zonder dat de veiligheid in gevaar komt.

Het verbindende thema tussen veiligheid tegen overstromen en het bevorderen van de ruimtelijke kwaliteit is: het waar mogelijk inspelen op en het gebruik maken van de natuurlijke dynamiek.

Dus: niet zómaar veiligheid, maar veiligheid met zo weinig mogelijk kunstgrepen en ingebed in en met zand. Zand dat onder invloed van stroming langs en stroming dwars op de kust en onder invloed van wind de ruimte krijgt om op de juiste plaatsen voor voldoende veiligheid te zorgen. Waar nodig soms geholpen door open paalhoofdconstructies.

Niet zomaar ruimtelijke kwaliteit maar nieuwe natuur en landschap, die het resultaat zijn van dynamische landschapsvormende processen. Het zijn zand, water, wind en zout die er zorgen voor de kenmerkende en bijzondere habitats, waarin de voor West Zeeuwsch-Vlaanderen karakteristieke planten en dieren voorkomen.

En niet zomaar recreatie en toerisme, maar een breed en schoon strand en kwalitatief hoogwaardige voorzieningen, die profiteren van een unieke setting in een kustzone waar het beleven van rust en ruimte en het daarbij behorende landschap en de natuur centraal staan.

Figuur 2.5: Tweetal foto's van de kust van West Zeeuwsch-Vlaanderen met boven blik vanaf de dijk bij restaurant "De Witte Koksmuts" (Retranchement) op het Zwin met rechts van het midden de grens(paal) met België en onder zicht op het haventje bij Nieuwe Sluis tussen Groede en Breskens (Projectbureau Zwakke Schakels, provincie Zeeland, juni 2005)

3 BELEIDSKADER EN HUIDIGE SITUATIE

3.1 Inleiding

De voorgenomen activiteit heeft betrekking op de kustverdediging en op de ruimtelijke kwaliteit. De doelstellingen van de voorgenomen activiteit en de effecten ervan moeten aan een groot aantal criteria voldoen c.q. worden getoetst. Het toetsingskader wordt afgeleid uit het (inter)nationale-, het provinciale/ regionale en het lokale beleid. In onderstaande tabel is het meest relevant beleidskader voor de Zwakke Schakel West Zeeuwsch-Vlaanderen opgesomd en is aangegeven op wat voor soort aspecten het betreffende beleid met name betrekking heeft.

	Veiligheid	Natuur	Landschap & Cultuurhistorie	Ruimtelijke kwaliteit	Hydrologie	Bodem en milieu	Verkeer	Hinder	Recreatie
Internationaal beleid									
EU-kaderrichtlijn water	X	X		X	X	X			
Richtlijn Integrated Coastal Zone Management	X			X					X
EU Vogelrichtlijn		X							
EU Habitatrichtlijn		X							
Ramsar (Wetlands) Conventie		X							
Verdrag van Valetta (Malta)			X						
Nationaal beleid									
Vierde nota waterhuishouding	X	X		X	X	X			
Derde Kustnota	X			X					X
Nota Ruimte	X	X	X	X			X		
Waterbeleid 21e eeuw	X				X				
Beschikking en Beleidskader Planstudies Zwakke Schakels	X			X					
Structuurschema Groene Ruimte 2 (SGR)		X	X	X					
Natuurbeleidsplan (NBP 1990)		X	X	X					
Vernieuwde Toeristische Agenda (EZ)				X			X		X
Nota Belvedere			X	X					
Nota natuur, bos en landschap in de 21 ^{ste} eeuw		X	X	X					
Nationaal Milieu Beleidsplan 4 (NMP 4)						X		X	
Pieken in de Delta (Economische Zaken)									X
Provinciaal en Regionaal beleid									
Streekplan (1997)	X	X	X	X			X		X
Integraal OmgevingsBeleid (IOB, 2005)	X	X	X	X		X	X		X
Prov. Waterhuishoudingsplan Samen Slim met Water					X				
Prov. Verkeers- en vervoersplan Mobiliteit op maat							X	X	
Prov. Milieubeleidsplan Groen licht						X			
Natuurgebiedsplan Zeeland		X	X	X					
Prov. Sociaal-economisch Beleidsplan				X					X
Vitaal Platteland Zeeland				X					X
Prov. Nota Ruimte voor vernieuwing verblijfsrecreatie									X
Zeeuws Kustbeleidsplan	X			X					
Nota agrarisch natuurbeheer		X							
Gebiedsplan West Zeeuwsch-Vlaanderen Natuurlijk Vitaal	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Waterkeringbeheersplan (WS West Zeeuws-Vlaanderen)	X								
Nota begrenzingen Waterkeringen (WS WZV)	X								
Beheerdersoordeel toetsing Noordzeekust Zwakke Schakels	X								
Lokaal beleid									
Bestemmingsplan buitengebied Oostburg (gem Sluis)		X	X	X	X	X	X	X	X
Water(kerings)beheersplan	X				X	X			
Structuurvisie West Zeeuwsch-Vlaanderen		X	X	X			X		X
Beheersplan binnendijken	X	X							
Recreatievisie West Zeeuwsch-Vlaanderen									X
Landschapsbeleidsplan West Zeeuwsch-Vlaanderen		X	X	X					

Tabel 3-1: relevante beleidskader voor de Zwakke schakel West Zeeuwsch-Vlaanderen

In het algemeen kan gesteld worden dat door realisatie van de voorgenomen activiteit met betrekking tot het project Zwakke schakel WZV en het Waterdunen-project uitvoering gegeven

wordt aan de (inter)nationale-, provinciaal/ regionale- en lokale beleidskaders, die gericht zijn op het versterken van de veiligheid, natuur en landschap en de recreatie.

Met name de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit leidt tot realisatie van belangrijke doelen, die in het nationale- en regionale ruimtelijk planologisch kader worden nagestreefd.

Milieu-, water- en verkeersbeleid stellen randvoorwaarden aan de manier waarop de projecten worden gerealiseerd. De effectbeoordeling voor bodem en water wordt ondersteund door onderzoek en afspraken met waterschap en gemeente voortvloeiend uit het proces van de watertoets.

Hieronder wordt meer specifiek stilgestaan bij de aspecten, die onderdeel zijn van de doelstellingen, die gericht zijn op de kustveiligheid en op het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit, te weten: natuur, landschap en cultuurhistorie, en toerisme en recreatie.

3.2 Kustveiligheid

In de Nota Ruimte is de hoofddoelstelling voor de kust als volgt verwoord: waarborging van de veiligheid tegen overstromingen vanuit zee met behoud van de (inter)nationale ruimtelijke waarden, waarbij de gebiedsspecifieke identiteit een belangrijke kernkwaliteit is. Daarbij wordt zand als ordenend principe gehanteerd. Bij het beheer van het kustfundament wordt een drietrapsstrategie gevolgd:

- behoud van zand en ongehinderd zandtransport langs en dwars op de kust;
- zoveel mogelijk zandige maatregelen als ingrepen noodzakelijk zijn;
- alleen in uiterste geval kan zand met harde constructies worden vastgelegd.

Deze strategie is ook opgenomen in het Beleidskader planstudies Zwakke Schakels (zie bijlage 3), dat een belangrijk toetsingskader voor onderhavig basisdocument vormt.

Het Zeeuws kustbeleidsplan is gericht op ruimte voor de waterkering. Uitgangspunt is dat in de kustzone voldoende ruimte moet zijn voor de primaire waterkering, zodat de wettelijke veiligheid van het achterland nu en in de toekomst wordt gegarandeerd.

Binnen deze randvoorwaarde is ruimte voor medegebruik van de kustzone. Op basis van het motto 'duurzaam, robuust, aantrekkelijk, alert en dynamisch (de rode draad) zijn hiervoor criteria uitgewerkt, waaronder:

- Geen spijt (=later) toetsing van de maatregelen;
- Reserves en buffers inbouwen, maatregelen niet te krap nemen;
- Variatie mogelijk maken (verweving waar het kan, scheiden waar het moet);
- Meewerken met de natuur: zand en water zijn de ordenende principes;
- Medegebruik van de waterkering regelen via zonerings- en contouren.

Het beleidskader voor de kustveiligheid heeft een doorwerking gekregen in het in paragraaf 5.6 beschreven beoordelingskader.

3.3 Natuur

Net als ruimtelijke kwaliteit heeft ook natuur vele gezichten. Op en rond het voormalige Veerhavenplein van Breskens groeien inmiddels de Poppen-, Bokken- en Brede Wespenorchis. In poeltjes met zoetwater huist de Boomkikker. In de struwelen van Groese Duintjes en

Clethemspolder broeden zangvogelsoorten. In het Zwin is sprake van nagenoeg natuurlijke erosie- en sedimentatieprocessen met daarbij behorende karakteristieke estuariene soorten. Op het strand van Cadzand-Bad rennen groepjes steltlopers langs de vloedlijn heen en weer op zoek naar schelp- en bodemdieren. Allemaal verschijningsvormen van natuur.

Anders dan bij ruimtelijke kwaliteit kan gesproken worden van specifieke ecologische waarden en criteria, die uit nationale en soms ook internationale wet- en regelgeving kunnen worden afgeleid. Bij het objectief waarderen van natuur bestaat binnen processen, patronen en soorten een rangordening van meer en minder kenmerkende en/of bijzondere natuurwaarden. Daarbij worden (nagenoeg) natuurlijke processen en daarbij behorende biotopen en soorten het hoogst gewaardeerd. Kort gezegd: Zwin natuur gaat boven recreatienatuur. Maar ook enkele zeldzame soorten, die een speciale Europese en/of nationale bescherming genieten, zijn van bijzonder belang.

De kernkwaliteiten van de te behouden en te ontwikkelen natuur hebben in WZV te maken met de typische bij de kust- en de estuariene dynamiek behorende kwaliteiten. Bij behoud ligt de nadruk op bijzondere middels de (inter)nationale regelgeving beschermde soorten. Bij ontwikkeling is het vizier vooral gericht op het herstel van dynamische voor de kust en estuariene overgangen kenmerkende processen. De ontwikkeling in het kader van het project zwakke schakels van dynamisch te beheren, robuuste en zo breed mogelijke duingebieden passen prima bij de natuurdoelstelling. Overgangen van binnenduinzand naar open polderlandschappen met de in het gebiedsplan genoemde beleidscategorieën landgoederen en recreatienatuur creëren weer andere biotopen met de daarbij behorende karakteristieke soorten.

Behoud en herstel van overgangen van zout naar zoet en het streven naar evenwicht in estuariene processen van sedimentatie en erosie zijn ook belangrijke natuurdoelstellingen. Dit speelt op drie plaatsen in het plangebied te weten: Zwin, Herdijkte - en Verdrongen Zwarte Polder en in het Waterdunen gebied. Op die plaatsen geeft herstel van zoet-zout relaties in combinatie met kustverdediging belangrijke meerwaarde voor landschap en natuur. Daarbij gaat het om de mogelijke verplaatsing van het gemaal en een gedeelte van de uitwatering van Cadzand-Bad naar het Zwin; een eventueel herstel van het Killa gebied met uitwatering naar de Zwarte Polder en de introductie van een beperkte zoute getijdenslag (door duikers of hevels) in het Waterdunen gebied.

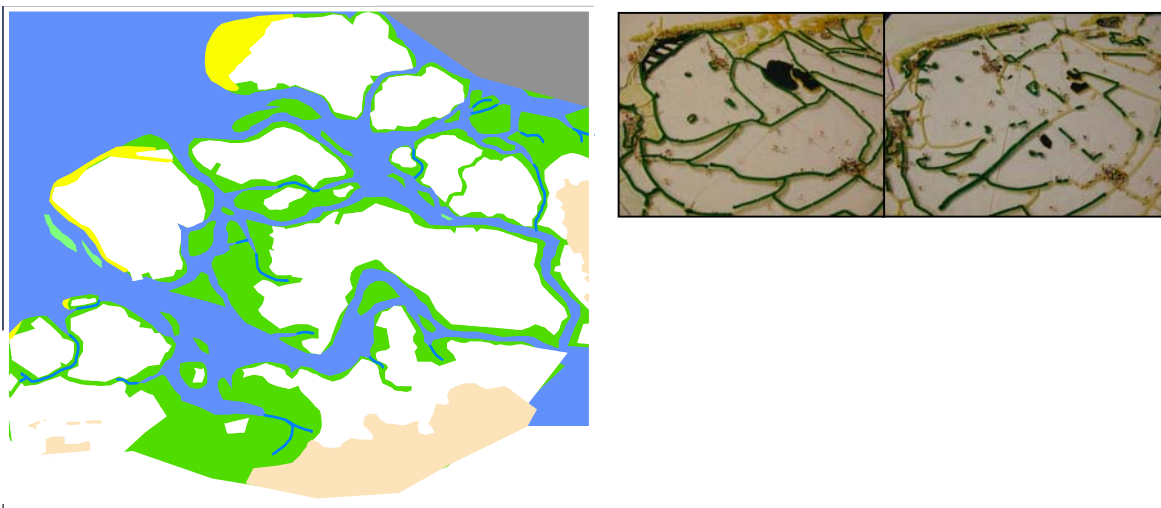
Een gecombineerde aanpak van de kustverdediging en andere meer landwaarts gelegen projecten uit het gebiedsplan gericht op het herstel van een meer natuurlijk watersysteem kunnen er tot zeer hoge meerwaarde leiden voor een type natuur van het hoogste niveau.

Soms zijn binnen de kustzone keuzes nodig tussen behoud en ontwikkeling. Zo is het mogelijk dat verbreding van duingebieden, die uiteindelijk in het eindplaatje leidt tot een sterke vergroting van het areaal, op de korte termijn leidt tot het (tijdelijk) verloren gaan van bestaande natuurwaarden in bestaande duingebieden of in binnendijkse zoete natuurgebieden. Dat kan ook afbreuk doen aan daar nu gevestigde belangrijke aandachtsoorten, zoals bijvoorbeeld de Kamsalamander, broedvogels in duinstruwelen, vleermuizen, de Zandhagedis en de Boomkikker. Daarom zal het nodig zijn om een nadere effectenstudie uit te voeren.

Daarin wordt bepaald of zich mogelijk significante effecten voordoen op bestaande natuurgebieden en soorten, die beschermd zijn op basis van de Europese Vogel- of Habitatrichtlijn (die in Nederland zijn geïmplementeerd in de Flora en faunawet en in de Natuurbeschermingswet). Als dat het geval is moet een passende beoordeling worden gemaakt van de gevolgen van die effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de beschermde natuurwaarden, moet nut en noodzaak van het voornemen op die plek en in die vorm worden aangetoond en moet nieuwe natuur worden ontwikkeld volgens het compensatiebeginsel. De toetsing aan de Habitat- en Vogelrichtlijn zal in het MER op een herkenbare wijze worden opgenomen.

3.4 Landschap en cultuurhistorie

Het kustgebied van West Zeeuwsch-Vlaanderen is opgebouwd uit twee voormalige eilanden: het Eiland van Cadzand en het Oudtland van Groede en Breskens. De zee, de eilanden, de kreek en de bedijkingen hebben het landschap gevormd tot wat het nu is. Tussen de kernen van het Eiland van Cadzand ligt de Killa, het restant van een voormalige getijdengeul. Rondom het eiland liggen de zeekust, de Zvingeul en de Zwarte Polder. Het Oudtland van Groede en Breskens wordt in tweeën gedeeld door de noordoost-zuidwest gerichte strandwal van Groede. In de noord- en zuidflank liggen nog enkele kreekrestanten, zoals de Zwartegatsekreek.

Figuur 3-1: beelden uit de ontstaansgeschiedenis van West Zeeuwsch-Vlaanderen (zie ook figuur 2-4) met links duidelijk herkenbaar de kernen van het oude Eiland van Cadzand en het Oudtland van Groede en Breskens met daartussen de Killa en rechts twee plaatjes met de reconstructie en de restanten van de oude dijkstructuren

Onder andere doordat de natuurlijke afwatering ingrijpend is gewijzigd, zijn de oorspronkelijke (cultuurhistorische) elementen niet altijd meer goed te herkennen. Ook de landschapsstructuur is soms maar moeilijk herkenbaar. Om de landschapsstructuur te herstellen en beter herkenbaar te maken stelt het Gebiedsplan Natuurlijk Vitaal dat gestreefd wordt naar het herstel van een meer natuurlijke afwatering en accentuering van de begrenzingen tussen de verschillende landschapsgebieden. In de randzone van de (voormalige) eilanden (zie figuur 3-1) wordt naar vernatting en een zekere mate van openheid gestreefd.

Twee gebieden in de kustzone (tussen Groede Dorp en Groede Bad en tussen het Bos van Erasmus en de kust) worden meer verdicht ingericht met recreatienatuur of duinstruweel voor intensief recreatief gebruik.

In het kustgebied zijn enkele voormalige forten en schansen gelegen (met name rond Breskens en bij het Zwin). Direct langs de kust zijn geen archeologisch waardevolle gebieden bekend en is ook geen sprake van archeologische verwachtingswaarden.

De Nota Ruimte ziet het polderpatroon met geulensysteem en de overgang van zandige kust via kleipolders naar dekzandgebied, met verschillende mate van openheid en met aandacht voor de inpassing van de verdedigingswerken, als kernkwaliteiten van het nationale landschap West Zeeuwsch-Vlaanderen. Het beleid in de nationale landschappen is gericht op het behoud, duurzaam beheer en versterking van de landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten. In samenhang hiermee zal de toeristisch-recreatieve betekenis moeten toenemen. Inzet van de provincie daarbij is zoveel mogelijk aan te sluiten bij de aan het Gebiedsplan ten grondslag liggende landschapsvisie en de in het plan voorziene ontwikkelingen en uitvoeringsacties.

3.5 Toerisme en recreatie

Voor de sociaal-economische structuur van West Zeeuwsch-Vlaanderen nu en in de toekomst is de toeristisch-recreatieve sector van groot belang. Deze sector heeft groeipotentie. Het Gebiedsplan Natuurlijk Vitaal ziet vernieuwing, versterking en uitbreiding van de toeristisch-recreatieve bedrijven als kans, om de afnemende werkgelegenheidsontwikkeling in de regio te keren. Het toeristisch-recreatieve aanbod is momenteel onvoldoende toegesneden op de veranderende marktvraag. Er is te weinig diversiteit en kwaliteit in de vormen van verblijfsrecreatie, om aan de wensen van de verschillende doelgroepen te kunnen voldoen. De bestaande recreatiebedrijven langs de kust zullen een kwaliteitsslag moeten maken, zowel wat betreft de ruimte en de voorzieningen op het bedrijf zelf als ten aanzien van de landschappelijke inpassing. Om de kwaliteitsverbetering te kunnen financieren en de economische betekenis van de sector te versterken biedt het Gebiedsplan planologische ruimte voor uitbreiding van de bedrijven. Daarbij wordt het "rood-voor-groen-principe" gehanteerd. Voor elke uitbreiding draagt de sector een vast bedrag bij voor de inrichting van recreatienatuur. De sector betaalt zo mee aan de gewenste versterking van het landschap. Zoekgebieden zijn aangewezen voor nieuwvestiging of hervestiging van verblijfsrecreatie, voor landschapscampings en voor landgoederen. In het Gebiedsplan wordt rekening gehouden met ongeveer 2600 ha functiewijziging van landbouw naar recreatie en natuur, waarmee naar verwachting bijna 150 extra arbeidsplaatsen kunnen worden gecreëerd. Ook in het rijksbeleid is kwaliteitsverbetering, differentiatie en versterking van het toeristisch-recreatieve aanbod aan de kust een speerpunt. In 2003 is de Vernieuwde Toeristische Agenda van het Ministerie van Economische Zaken vastgesteld. Elementen van de in die nota beschreven beleidsstrategie zijn een duidelijke identiteit, op het profiel afgestemde inrichting van openbare ruimte, voorzieningen en accommodaties, bereikbaarheid en infrastructuur. In de nota "Pieken in de Delta" van datzelfde ministerie uit 2004 is het kusttoerisme als één van de speerpuntsectoren voor het landsdeel Zuidwest-Nederland aangeduid. Een uitvoeringsprogramma hiervoor is in voorbereiding.

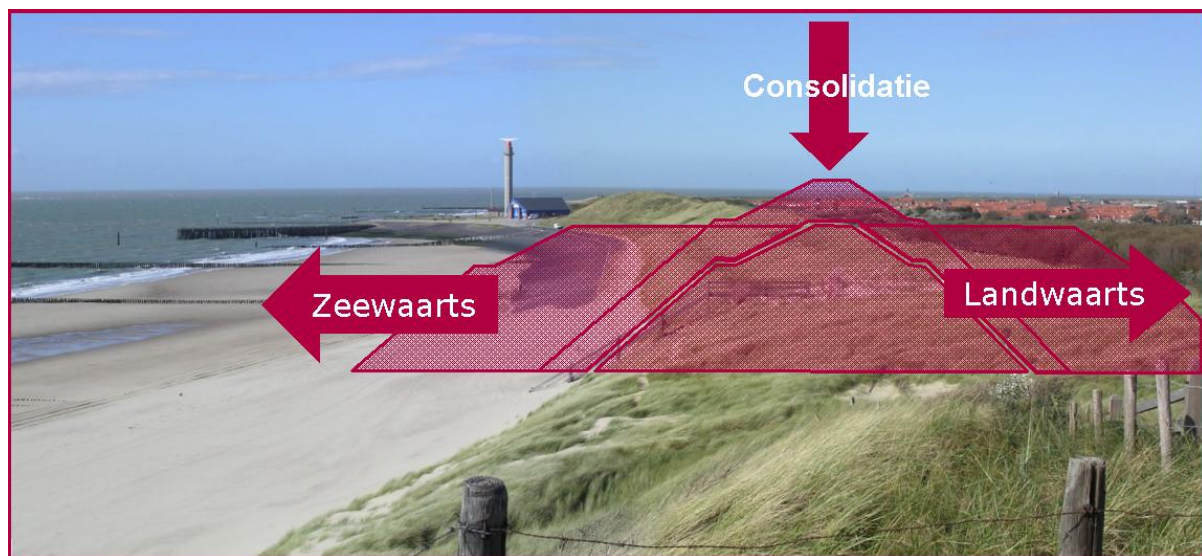
Figuur 3-2: Blik op de kust bij Nieuwe Sluis/ Napoleonhoeve en het zoekgebied voor het project Waterdunen, waar beleidsdoelen voor kustverdediging en ruimtelijke kwaliteit worden gecombineerd en met gebruik van "rood-voor-groen" nieuwe kwaliteit aan recreatie, natuur en landschap wordt toegevoegd (prov. Zeeland, 25 sept. 2005)

4 RESULTAAT EERSTE FASE PLANSTUDIE

4.1 Inleiding

Basisdocument: keuze uit te werken deelgebieden en oplossingsrichtingen

Het Projectbureau Zwakke Schakels van de provincie Zeeland is eind 2004 aan de slag gegaan en heeft in het kader van de planstudie als eerste fase het Basisdocument met Aanvulling Kustversterking West Zeeuwsch-Vlaanderen opgesteld (resp. juni en sept. 2005). Daarin is per kustvak, op basis van een zetal uit de diverse beleidskaders afgeleide criteria, een keuze gemaakt uit drie verschillende oplossingsrichtingen. De oplossingsrichtingen zijn: zeewaartse -, landwaartse verdediging en het aansluiten bij de bestaande waterkering: consoliderende verdediging (zie figuur 4-1). In het Basisdocument is het in het Gebiedsplan Natuurlijk Vitaal (juli 2004) beschreven integratiealternatief (zie figuur 2-2), met een zeewaartse verdediging van Cadzand-Bad en Breskens en op de andere kustvakken landwaartse verdediging het uitgangspunt. Daarmee wordt een voorstel gedaan om de categorie "zoekruimte duinen" (Fig 2-2) uit het integratiealternatief van het gebiedsplan nader in te vullen c.q. te begrenzen.

Figuur 4-1: In de eerste fase van de planstudie te verkennen oplossingsrichtingen, geïllustreerd op een foto van het smalle duin bij Westkapelle (onderdeel van de tweede Zeeuwse zwakke schakel Zuidwest Walcheren)

Overgang van fase één naar fase twee van de planstudie

Basisdocument en Aanvulling hebben het mogelijk gemaakt dat de betrokken overheden een voorkeur aangaven voor de in de tweede fase van de planstudie wel en niet nader uit te werken deelgebieden en ook voor de door hen gewenste oplossingsrichting per deelgebied. Deze voorkeur vormt de input voor deze startnotitie m.e.r., die de start markeert van de tweede fase van de planstudie Zwakke schakel West Zeeuwsch-Vlaanderen. De voorgenomen activiteit, weergegeven in de uitvouwbare figuur in de achterflap van deze startnotitie, is dus gebaseerd op de voorkeur die bij de overgang van de eerste naar de tweede fase werd bepaald. De maatregelen gericht op het invullen van de voorgenomen activiteit en de varianten daarvoor zullen voor de deelgebieden Cadzand-Bad, Zwarte-Polder West, Nieuwvliet/Groede, Waterdunen en Breskens in de milieueffectrapportage (m.e.r.) in meer detail worden uitgewerkt. In het milieueffectrapport (MER) worden uitvoerings- en inrichtingsvarianten ontwikkeld en vergeleken op basis van de (milieu)effecten om zo aan het eind van de tweede fase van de planstudie een gefundeerde beslissing, die rekening houdt met de milieueffecten, mogelijk te maken.

Leeswijzer

Hieronder wordt achtereenvolgens stilgestaan bij de inperking van de deelgebieden (paragraaf 4.2) en bij de gekozen oplossingsrichtingen per deelgebied (paragraaf 4.3). Dit betreft feitelijk een

korte samenvatting van de argumenten, die meer uitvoerig aan de orde komen in het Basisdocument met Aanvulling en in de achtergrondrapporten, die genoemd zijn in paragraaf 1.5 van deze startnotitie mer. In paragraaf 4.4 wordt stilgestaan bij de opsplitsing in twee MERren.

4.2 Inperking deelgebieden

Algemeen

In het Basisdocument en de Aanvulling daarop is een zevental deelgebieden onderscheiden op basis van functioneel ruimtelijke kenmerken van de kust en van het achterland. Binnen deze deelgebieden is op basis van een zestal criteria een vergelijking gemaakt van de oplossingsrichtingen landwaarts, consolideren en zeewaarts. In Bijlage 5 bij deze startnotitie vindt u het overzicht van de gemaakte afwegingen (uit: Aanvulling op Basisdocument, augustus 2005), waarbij voor elk deelgebied een voorlopige voorkeursoplossingsrichting is bepaald, die het uitgangspunt vormt voor de voorgenomen activiteit in de SN mer.

In deze startnotitie mer wordt voor twee deelgebieden voorgesteld deze niet langer te betrekken in het MER omdat zich hier op korte of middellange termijn geen veiligheidsprobleem voordoet terwijl ook vanuit de ruimtelijke kwaliteit geen behoefte bestaat aan een herinrichting die gekoppeld wordt aan kustversterkingsmaatregelen. Dit betreft het Zwin en een gedeelte van het deelgebied bij de Zwarte Polder ten noorden van Nieuwvliet. Deze komen hieronder achtereenvolgens aan de orde.

Het Zwin

De voorkeursoplossing uit het Basisdocument en de Aanvulling (zie ook Bijlage 5) daarop is voor het Zwin overwegend landwaarts gericht. De daarin voorgestelde maatregelen leiden tot een verlies aan bestaande verblijfsrecreatieve waarden (verplaatsing camping de Zwinhoeve) en in het zuidelijk gedeelte van een beperkt areaal aan natuurwaarden.

Voor het Zwin geldt dat zich, ook op de langere termijn van 50 jaar, geen veiligheidsprobleem voordoet. Ook niet indien de zeespiegel stijgt en de golfaanval onder invloed van klimaatverandering toeneemt (zie ook figuur 2-3). In dit gebied is het op dit moment vanuit veiligheidsperspectief bezien dus niet noodzakelijk om maatregelen te nemen.

Voor wat betreft de toekomstige ruimtelijke kwaliteit is de beslissing tot uitbreiding van de komberging met 230 hectare richtinggevend en inmiddels onderwerp van een grensoverschrijdend m.e.r. Veiligheid is daarin een randvoorwaarde. Het ligt voor de hand om de integrale effecten in het kader van het grensoverschrijdende MER en niet in het MER Zwakke Schakels te bestuderen. Overigens zal natuurlijk wel een eventueel morfologisch effect van de kustverdedigingsmaatregelen bij Cadzand-Bad op het Zwin onderwerp van studie zijn in het MER Zwakke Schakels.

Nieuwvliet

In het oostelijk gedeelte van het in het Basisdocument en Aanvulling aangeduide deelgebied Nieuwvliet-Bad Oost (vanaf de Zwarte Polder tot aan de Baanstpoldersedijk) is net als in het Zwin de komende decennia geen sprake van een veiligheidsprobleem (zie figuur 2-3). Hier liggen anno 2005 grootschalige verblijfsrecreatieve complexen. Het voorkeursalternatief met landinwaarts gelegen duinen uit het Basisdocument zou nopen tot grootschalig ingrijpen in het tussen gelegen gebied. Vanuit ruimtelijke kwaliteit zijn er voor deze gebieden wel ambities neergelegd in het Gebiedsplan Natuurlijk Vitaal, maar realisatie daarvan is niet gekoppeld aan realisatie van landwaarts gelegen waterkeringen of verbrede duinen. Daartoe bestaan op het moment van het verschijnen van deze Startnotitie m.e.r. ook geen initiatieven. Er worden in dit gebied (vanaf Zwarte Polder oostwaarts) geen m.e.r.-plichtige maatregelen voorzien. Met andere woorden: er is geen voorgenomen activiteit, die moet worden beMERd. Daarom wordt ook dit deelgebied buiten het MER gelaten. Het westelijk gedeelte (Herdijkte Zwarte Polder) kent wel een

veiligheidsprobleem en wordt daarom wel in het MER betrokken. Hierdoor wordt het deelgebied zoals dat was aangeduid in het Basisdocument en Aanvulling in tweeën gesplitst.

Waarborgingsbeleid

Tijdens de discussies over het Basisdocument is overwogen om voor deze gebieden een soort waarborgingsbeleid te voeren om zeker te stellen dat mogelijk in de toekomst gewenste ingrepen niet onmogelijk worden (geen-spijt beleid). Dat zou dan bijvoorbeeld geïmplementeerd kunnen worden door een op een te versterken kustverdediging gebaseerde aanpassing van de zogenaamde Keurzones, waarin restricties met betrekking tot bijvoorbeeld bebouwingsactiviteiten zijn opgenomen. Gelet echter op de zeer lange tijdshorizon (zie figuur 2-3) van vele decennia waarin zich geen veiligheidsproblemen voordoen, is daarover binnen het Zeeuws Overleg Waterkeringen geconcludeerd dat op dit moment de huidige Keur voldoende aanknopingspunten biedt en er dus ook daarvoor geen aanleiding bestaat tot het opnemen van deze deeltrajecten in een MER.

Conclusie: geen maatregelen bij Zwin en Nieuwvliet

De conclusie voor de deelgebieden in het Zwin en Nieuwvliet beoosten de Herdijkte Zwarte Polder tot aan de Baanstpoldersedijk is dan ook dat ze geen onderdeel zijn van het MER voor het project Zwakke Schakels West Zeeuwsch-Vlaanderen. De verdere beleidsvorming over de invulling van het gebiedsplan is in deze gebieden aan de Gebiedscommissie West Zeeuwsch-Vlaanderen.

4.3 Oplossingsrichtingen per deelgebied

Vergelijking oplossingsrichtingen in Basisdocument

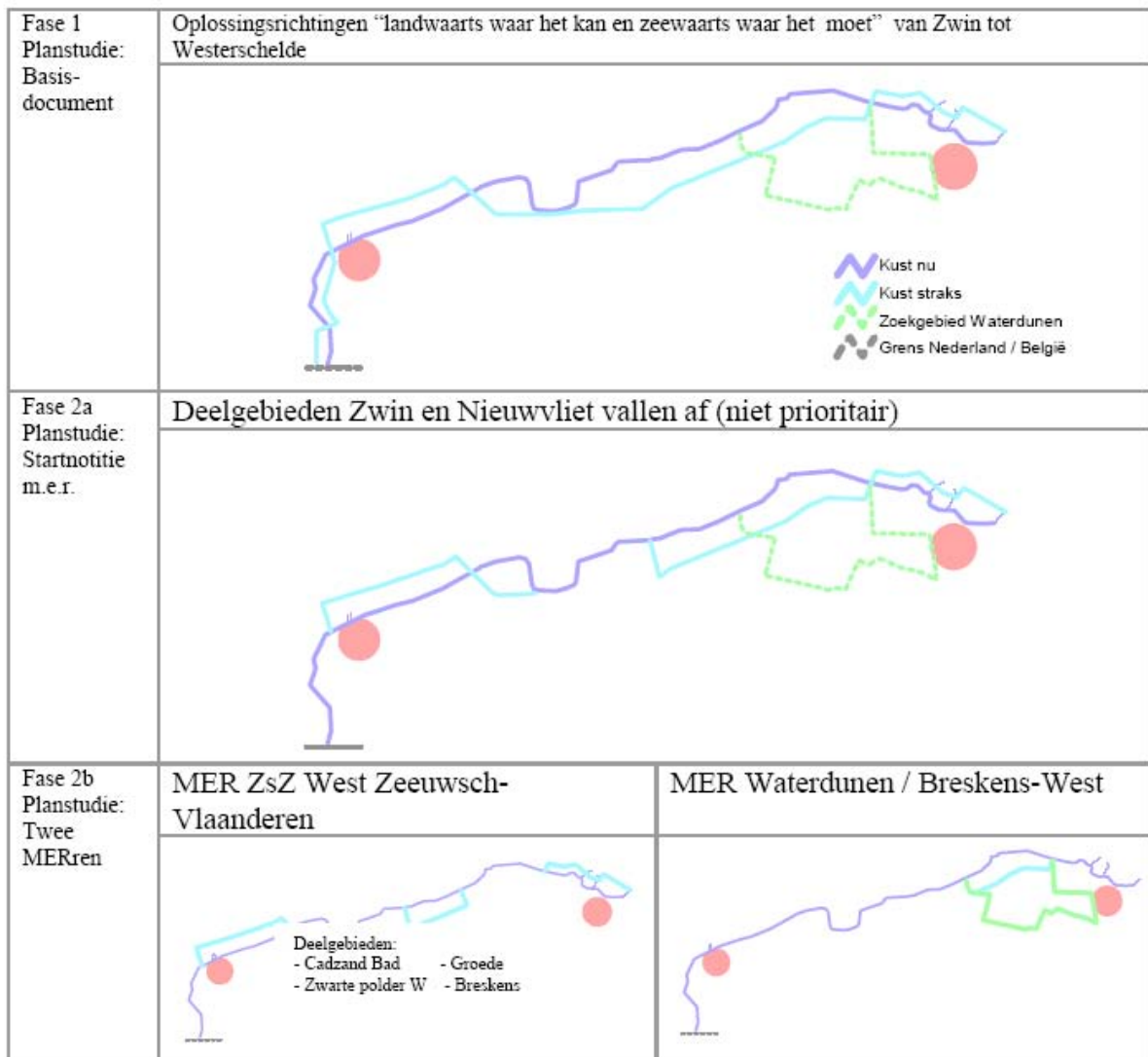
In figuur 1-4 en in de uitklapbare flap achterin deze startnotitie is de voorgenomen activiteit ingekleurd. Daarin is een voorkeur aangegeven voor zeewaartse verdediging van Cadzand-Bad en Breskens en landwaartse voor de Zwarte Polder-West, Nieuwvliet/Groede en Waterdunen. Deze voorkeur voor oplossingsrichtingen is per deelgebied gemotiveerd in het Basisdocument en Aanvulling. Ze is steeds gebaseerd op een vergelijking van zeewaartse-, consoliderende- en landwaartse oplossingsrichtingen aan de hand van een zestal toetsingscriteria.

In bijlage 5 bij deze startnotitie mer is de afweging van het voorkeursalternatief, onderdeel van de Aanvulling op het Basisdocument, integraal overgenomen. Daarin zit ook per deelgebied een overzichtskaart met daarop de ten behoeve van het Basisdocument verrichte analyse. In die figuren is steeds de huidige situatie (kustverdediging, bebouwing, infrastructuur, natuur- en recreatieve waarden) en een uitsnede van de integratiekaart uit het gebiedsplan aangegeven. Vervolgens worden de oplossingsrichtingen vergeleken op basis van de effecten op veerkracht van de kust(verdediging), natuur, landschap en cultuurhistorie, toerisme en recreatie, saldo kosten-baten en maatschappelijke-/ bestuurlijke haalbaarheid. In het laatste criterium zijn ook de effecten op andere gebruiksfuncties begrepen. De toetsing gebeurt op een kwalitatieve driepuntsschaal. Een bepaalde ingreep scoort relatief goed (groen), relatief slecht (rood) of intermediair dan wel verwaarloosbaar (oranje). In de figuren wordt een globaal overzicht gegeven van de maatregelen, die in de voorkeursoplossingsrichting zijn voorzien en wordt aangegeven welke aspecten door aanvullend beleid qua score in positieve richting beïnvloedbaar zijn. Deze informatie uit het Basisdocument en Aanvulling biedt de basis voor de voorgenomen activiteit zoals deze in deze startnotitie mer is gepresenteerd.

4.4 Twee MERren

Bij het vergelijken van de verschillende deelgebieden (zie ook paragraaf 1.3 en paragraaf 4.3) is duidelijk dat het deelgebied Waterdunen van een andere orde is dan de overige deelgebieden. Het gaat hier om een relatief groot zich ver landinwaarts uitstrekkend projectgebied waarbij de

regionale in het gebiedsplan geformuleerde beleidsdoelen met betrekking tot de kustveiligheid, natuur, landschap en recreatie worden gecombineerd. Er bestaat al een concreet initiatief en de betrokken particuliere en publieke partijen hebben inmiddels de handen ineen geslagen en een intentie-overeenkomst getekend om te komen tot realisatie van een Waterdunen project dat aan het gezamenlijke doel en aan de doelen van elk van de deelnemende partijen voldoet. Het project is aangemeld als voorbeeldproject ontwikkelingsplanologie (OPL, zie ook paragraaf 2.4). Waterdunen krijgt om die redenen een eigen MER naast dat van (de overige) Zwakke Schakels. In het onderstaande figuur 4-2 wordt de inperking van de deelgebieden in deze startnotitie, de plaats van de deelgebieden in de m.e.r. en de opsplitsing van het voornemen in twee MERren gevisualiseerd. Voor alle duidelijkheid: het project Waterdunen wordt integraal beschouwd. Keuzes worden met name gebaseerd op de gewenste ruimtelijke kwaliteit in het projectgebied, waarbij kustverdediging conform de gehanteerde norm en tijdshorizon randvoorwaarden stelt aan het ontwerp. Dit betekent overigens omgekeerd ook dat als Waterdunen onverhoopt niet kan worden gerealiseerd voor de acute zwakke schakel in dit deelgebied (Nieuwe Sluis) wel in het MER Waterdunen kustverdedigingsmaatregelen moeten worden uitgewerkt en getoetst. Een en ander stelt nauwe eisen aan de planning, afstemming en de gecoördineerde aansturing van beide MERren.

Figuur 4-2: gekozen oplossingsrichtingen, inperking van in de m.e.r. te beschrijven deelgebieden en opsplitsing van deelgebieden over twee MERren in de prioritare Zwakke Schakel West Zeeuwsch-Vlaanderen

5 ALTERNATIEVEN, VARIANTEN EN AANDACHTSPUNTEN MER

5.1 Inleiding

Voorgenomen activiteit variëren aan de hand van het effectenonderzoek

In dit hoofdstuk wordt de voorgenomen activiteit beschreven en de wijze waarop daarop in het milieueffectrapport (MER) kan worden gevarieerd. De wisselwerking tussen de ontwikkeling van alternatieven en varianten enerzijds en het onderzoek naar de milieueffecten anderzijds raakt 'het hart' van het instrument m.e.r. Effecten die in het MER naar voren komen worden vergeleken met de toestand in de referentiesituatie, ook wel Nulalternatief genoemd. Dit betreft een denkbeeldige situatie in de toekomst waarin het voornemen niet is uitgevoerd maar het bestaande beleid wordt gecontinueerd. Indien effecten ongewenst zijn wordt in het MER bekeken of realistische alternatieven of varianten denkbaar zijn, waarbij het effect zich niet of in mindere mate voordoet. Dit overigens zonder dat aan de doelstelling van de voorgenomen activiteit afbreuk wordt gedaan.

Twee voorbeelden uit de praktijk, die zich in WZV kunnen voordoen.

Voorbeeld 1: een verbreding van de duinzone blijkt te leiden tot aantasting van een aantal broedplaatsen van bijzondere soorten zangvogels in het binnenduinstruweel en/of tot een omgevingsverandering naar een binnenduinvlei rond een woning, die voor de betreffende eigenaar zo ongewenst is dat deze de voorkeur geeft aan onteigenen. In beide gevallen wordt bezien of met inachtneming van de veiligheid het ontwerp misschien kan worden aangepast, waarbij het benodigde zandvolume hoger en smaller kan worden gedeponeed om zo het ongewenste effect te vermijden.

Voorbeeld 2: uit het onderzoek naar de effecten tijdens de aanlegfase blijkt dat op een bepaalde plaats in de kern van een dorp aanzienlijke geluidhinder en een vermindering van de verkeersveiligheid ontstaat voor omwonenden en verkeersdeelnemers door het voorgenomen transport van grote hoeveelheden grond met vrachtwagens. In het MER kan worden uitgezocht of door een andere route, aanleg van een tijdelijke weg of bijvoorbeeld het spuiten met pijpleidingen dit effect kan worden verzacht of zelfs kan worden weggenomen. Als gekozen wordt voor pijpleidingen moet in het MER wel weer de (tijdelijke) verstoring van het landschap worden meegewogen. Ongewenste visuele effecten bijvoorbeeld bij het kruisen van wegen kunnen weer worden beperkt door leidingen tijdelijk met een watergang te combineren, etcetera.

Zo aangepakt leidt de m.e.r. tot een onderzoek waarbij het ontwerp steeds verder wordt geoptimaliseerd, de negatieve effecten worden beperkt, de positieve gewenste effecten worden gemaximaliseerd en de effecten van de resterende keuzes helder in beeld worden gebracht. In de startnotitie fase is dat onderzoek nog niet verricht en kan ook nog niet precies worden aangegeven op welke wijze zal worden gevarieerd. Dat gebeurt hieronder daarom nog slechts globaal en indicatief. De variatie is gebaseerd op onderzoek in de achtergrondrapporten (zie paragraaf 1.4) en op algemene gebiedskennis en ervaring met andere milieueffectrapportages.

5.2 Nulalternatief: de referentie

Op dit moment voldoet de primaire waterkering in West Zeeuwsch-Vlaanderen niet overal aan de norm, waarbij de kans op overstroming gelijk moet zijn aan 1 : 4.000. Een aantal trajecten kent nu een hoogtetekort (dijken), een hoogtetekort /te gering zandvolume (duinen), een sterktetekort op de overgangen van duin naar dijk of een sterktetekort aan de steenbekleding. Deze gebieden zijn beschreven in paragraaf 2.3 van deze SN mer en staan ook op de kaart van de voorgenomen activiteit achterin. In de theoretische (autonome) situatie dat het beleid inzake de Zwakke Schakels niet wordt uitgevoerd zal de kustverdediging toch ter hand worden genomen om aan de vigerende norm te kunnen blijven voldoen. De situatie die dan ontstaat wordt

gekaracteriseerd als het zogenaamde Nulalternatief. Dit is de referentiesituatie, waarmee de effecten van de voorgenomen activiteit worden vergeleken.

Voor de kustveiligheid is het Nulalternatief dus de situatie, waarbij de huidige praktijk van kustverdediging wordt voortgezet. Daarbij worden de sterktetekorten sectoraal opgelost als verbeteringsprojecten van de bestaande waterkering (dijken en duinen) en worden de zogenaamde basiskustlijn en het kustfundament gehandhaafd door periodieke strandsuppleties. Tevens wordt het Project Zeeweringen voortgezet c.q. uitgevoerd zoals was voorzien.

Sterktetekorten zullen zich in die situatie op termijn op steeds meer plaatsen langs de kust (zie figuur 2-3) gaan voordoen als gevolg van de zeespiegelstijging. Bij voortzetten van het huidige beleid loopt de intensiteit van het benodigde onderhoud en de strandsuppleties steeds verder op. Kansen voor het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit gekoppeld aan kustverdedigingsmaatregelen op de waterkering en aan de landzijde ervan doen zich in de autonome situatie (Nulalternatief) nauwelijks voor. De bebouwingscontouren uit de Keur van het Waterschap zullen strikt moeten worden gehandhaafd en hier en daar ook moeten worden aangescherpt. Wel zal de ruimtelijke kwaliteit spontaan verbeteren doordat onder invloed van de wind het proces van het overstuiven van dijkvakken, zoals dat nu al wordt waargenomen, zal doorgaan.

In de Nul (referentie) situatie wordt het ingezette beleid voor verbetering van de ruimtelijke kwaliteit uitgevoerd, conform de daartoe in het Gebiedsplan WZV Natuurlijk Vitaal uitgezette lijnen, maar nu zonder robuuste kustveiligheidsmaatregelen. Dit betekent dat een deel van de agrarische gronden, ook in het geval dat de voorgenomen activiteiten in het kader van Zwakke Schakels en Waterdunen niet doorgaan, toch zal worden omgezet in nieuwe hoogwaardige recreatie en natuur. De situatie met betrekking tot natuur, landschap, cultuurhistorie en toerisme & recreatie zal daardoor en ook door de inzet van gelden ten behoeve van de invulling van het Nationaal Landschap West Zeeuwsch-Vlaanderen, in de Nulsituatie (referentie) beter worden dan in de huidige situatie.

Wel zal binnen de Gebiedscommissie WZV een andere invulling moeten worden gezocht voor een deel van de categorie zoekruimte binnendijkse duinen. Voorts zal er moeten worden bedacht op welke wijze een gedeelte van deze ruimte gereserveerd kan worden voor mogelijk toekomstige maatregelen gericht op de veiligheid tegen overstromingen. Daardoor zal er ook in de toekomst net als in de huidige situatie onduidelijkheid blijven bestaan over de toelaatbaarheid van met name "rode" (woningen, verblijfsrecreatie) activiteiten in deze gebieden en zal steeds een ad-hoc afweging moeten worden gemaakt tussen het belang van een bepaalde ruimtelijke ontwikkeling en dat van de kustveiligheid.

5.3 Relatie met andere grote projecten in de omgeving

Algemeen

Los van de autonome ontwikkelingen in de omgeving door reeds ingezet beleid, moet ook rekening worden gehouden met de mogelijkheid van het doorgaan van enkele grote projecten in de directe omgeving van het projectgebied van MER Zwakke Schakels. Over deze projecten vindt besluitvorming plaats in andere kaders. Deze besluiten zijn nog niet definitief genomen. Het betreft projecten in beide badplaatsen Cadzand-Bad en Breskens, de uitbreiding van het Zwin, het project "Sluis aan Zee!" en de realisatie van een smalspoortramverbinding langs de kust. Deze projecten kunnen allemaal van invloed zijn op de kustveiligheid en/of de ruimtelijke kwaliteit. Hieronder wordt aangegeven hoe met het wel of niet doorgaan van deze projecten wordt omgegaan in het MER Zwakke Schakel WZV en/of het MER Waterdunen. Waar relevant komen deze beschrijvingen per deelgebied terug in paragraaf 5.4.

Voor Cadzand-Bad en voor Breskens gaat het om projecten, die voorzien zijn in het kader van respectievelijk de Vernieuwde Toeristische Agenda (Rijk/ Provincie) en het project Eerste Strange. De uitvoering van deze projecten wordt direct afgestemd op de planontwikkeling voor het Zwakke Schakels project. Door de zeewaartse verdediging van de beide badplaatsen ontstaat eventueel extra ruimte voor ruimtelijke kwaliteit, overigens met als randvoorwaarde minimaal het behoud van de huidige strandbreedtes. Uitgangspunt voor het MER Zwakke Schakel WZV is dat zowel VTA in Cadzand-Bad als Eerste Strange in Breskens kunnen worden gerealiseerd. Versterking vanuit Zwakke Schakels mag de uitvoering van deze projecten niet hinderen maar moet deze waar mogelijk juist versterken. In het MER zal op de mogelijkheden voor onderlinge versterking worden ingegaan maar zal ook worden aangegeven wat de consequenties voor de ruimtelijke kwaliteit kunnen zijn bij een scenario waarin deze projecten onverhoopt toch geen doorgang vinden.

Voor Het Zwin moet rekening worden gehouden met een omgevingsscenario, waarbij het Zwin, conform het voornemen van de Nederlandse en Vlaamse regeringen (dat momenteel wordt beMERd) tot aan de weg Retranchement-Knokke wordt uitgebreid en de hoofdgeul westwaarts wordt verplaatst. Dit leidt overigens niet alleen tot een aanzienlijke verbetering van de ruimtelijke kwaliteit en grote positieve effecten voor natuur, recreatie en landschap maar ook tot een vergrote veiligheid van het Nederlands gedeelte van de kust langs het Zwin. Kustverdediging bij Cadzand-Bad in het MER Zwakke schakel WZV zal op eventuele morfodynamische effecten op het aangrenzende Zwin moeten worden onderzocht. Andersom zal in het MER Zwakke schakels WZV ook een inschatting moeten worden gemaakt van het mogelijke effect van de aanleg van het Zwin op de zandtransporten langs en loodrecht op de kust. Het Beleidskader Zwakke Schakels (zie bijlage 3) schrijft een dergelijke analyse ook voor. Van het Zwin-project is mogelijk ook onderdeel een verplaatsing van (een groot gedeelte) van de zoetwaterafvoer van het gemaal met suatiegeul bij Cadzand-Bad naar de zuidzijde van het vergrote Zwin. In het MER Zwakke Schakel WZV moet vooralsnog met beide scenario's (wel of geen gemaal in Cadzand-Bad) rekening worden gehouden.

Figuur 5-1: foto van de situatie bij Breskens met daarop oostelijke dam Veerplein en in de verte de dam bij de Handelshaven, die de grens markeert van de Zwakke schakel WZV (provincie Zeeland, 25 september 2005)

Voor het realiseren van het project "Sluis aan Zee!" is een aantal voorwaarden opgenomen in het Gebiedsplan WZV. De Raad van de gemeente Sluis heeft in juni 2005 toestemming gegeven voor nader onderzoek en aanvulling/ actualisatie van het uit 2002 daterende MER Sluis aan Zee! en bijbehorend (voor)ontwerpbestemmingsplan. Een definitief (investerings)besluit is niet genomen. Indien dit project doorgang vindt, wordt bij Cadzand-Bad een dubbele zeesluis aangelegd met twee sluisdeuren, waarin de recreatievaart kan worden geschut. Dit stelt eisen aan de veiligheid van de primaire kering, die dan deels bestaat uit de sluisdeuren, maar ook aan de vormgeving van de strekdammen, die in het kader van de voorgenomen activiteit voor het MER Zwakke Schakels WZV zijn voorzien. In MER Zwakke Schakels wordt het wel of niet doorgaan van Sluis aan Zee! meegenomen in een tweetal scenario's. In het eerste scenario wordt uitgegaan van behoud van het huidige gemaal en wordt geen zeesluis aangelegd. In het andere scenario worden dubbele sluisdeuren als onderdeel van de primaire kering aangelegd en blijft de (huidige of een aangepaste) gemaal functie gehandhaafd. Het project Sluis aan Zee! in combinatie met het Zwin project en mogelijke verplaatsing van een gedeelte van de gemaal functie zuidwaarts leidt voor het MER Zwakke Schakels WZV dus tot meerdere scenario's voor de vormgeving van de voorgenomen activiteit. Voor het MER Zwakke Schakels wordt voor het Nulalternatief uitgegaan van de huidige situatie met een kering en behoud van de huidige gemaal functie. Voor de toekomst staat naast versterking van de huidige kering (met staal en steen) een tweetal scenario's open. Eén met een zeesluis en een daarop afgestemde beperkte ontwateringsfunctie en een in zuidwaartse richting verplaatst gemaal en één scenario, waarbij de zeesluis naast het bestaande gemaal wordt aangelegd. Deze scenario's zullen in het MER nader worden uitgewerkt voor zover van invloed op de milieueffecten van de aanpak van de Zwakke Schakel ter hoogte van het huidige gemaal bij Cadzand-Bad. De zeesluis dient overigens tezamen met de (verlengde en deels verplaatste) strekdammen langs de suatiegeul zo vorm te krijgen dat aan de veiligheidsnorm wordt voldaan. Het MER Sluis aan Zee! biedt reeds een aanzet voor een globaal ontwerp, dat in het MER Zwakke Schakel WZV aan de kustveiligheidsnorm na zeespiegelstijging moet worden getoetst.

In het kader van het stimuleren en opwaarderen van het toeristisch-recreatief product in West-Zeeuwsch-Vlaanderen zijn er tenslotte ideeën voor de aanleg van een nieuwe attractieve vorm van vervoer, bijvoorbeeld in de vorm van een smalspoortram langs de kust. Hoewel de planvorming over deze verbinding zich nog moet uitkristalliseren en er nog geen formele besluiten zijn genomen, zal in beide MER-ren (Zwakke Schakel en Waterdunen), voor zover relevant, rekening worden gehouden met de inpasbaarheid van dit initiatief.

Figuur 5-2: Voorgenomen activiteit volgens MER Sluis aan Zee! met een nieuwe haven op de oude plaats in de kern Sluis, een kanaal en een zeesluis te Cadzand-Bad (Gemeente Sluis-Aardenburg, Royal Haskoning, 2002)

5.4 MER Zwakke Schakels

Algemeen

Aan deze Startnotitie mer ging in het kader van het opstellen van het Basisdocument onderzoek vooraf, waarvan de resultaten in een aantal achtergrondrapporten (zie voor overzicht bijlage 1) zijn vastgelegd. Op basis van dit onderzoek en de discussies, die hebben plaatsgevonden in de eerste fase van de planstudie, worden in deze paragraaf voor een aantal deelgebieden bepaalde varianten en alternatieven vastgesteld die in het MER op hun (milieu)effecten moeten worden onderzocht en vergeleken.

Naast locatiegebonden specifieke effecten is ook sprake van onderdelen van de voorgenomen activiteit, die los staan van de (her)inrichting van deelgebieden. De generieke effecten die daarvan het gevolg zijn moeten ook in het MER aan de orde komen.

Zo dienen de milieueffecten van de zandwinning op zee voor het verkrijgen van de zeer grote hoeveelheden zand die nodig zijn om tot kustversterking en (her)inrichting van deelgebieden te komen, ook onderdeel te zijn van het MER. Dit ondanks het feit dat door de huidige beleidslijnen (winning beneden de 20 meter waterlijn en met behoud van het kustfundament) ingrijpende effecten niet direct worden verwacht. Het gaat echter bij zowel Zwakke Schakels als Waterdunen potentieel wel om zeer grote hoeveelheden zand.

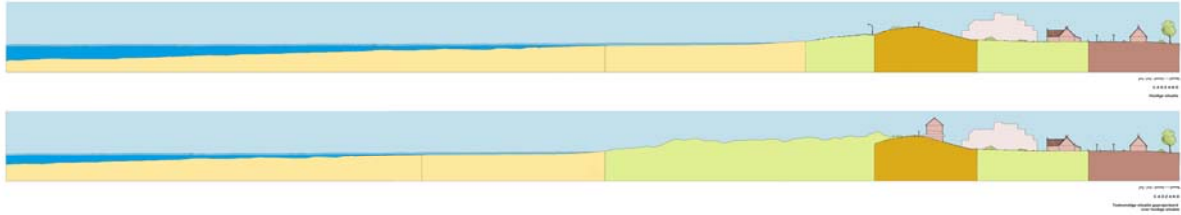
Daarnaast moet voor transport tijdens de aanlegfase van mens, materieel en grond en voor het verkeer en vervoer in de eindfase (bijvoorbeeld aantal recreanten dat zich op topdagen per auto langs de kust verplaatst) ook gekeken worden naar de fasering van activiteiten en naar de cumulatieve effecten van deelactiviteiten voor bijvoorbeeld verkeersveiligheid, geluid- en stofhinder.

De locatiespecifieke informatie komt hieronder per deelgebied aan de orde. Het bevat ook een overzicht van varianten en alternatieven, die in het MER aan de orde komen. Deze opsomming is niet limitatief. Er geldt immers dat tijdens het opstellen van beide MER-en een optimalisatieslag zal plaatsvinden, waarbij de nadelige effecten worden geminimaliseerd en de positieve effecten worden gemaximaliseerd. Zo behoren natuurlijk kustbeheer, zo gering mogelijke milieuhinder en versterking van natuur en landschap tot de kern van de voorgenomen activiteit. Omdat herstel van de ruimtelijke kwaliteit naast de kustveiligheid mede hoofddoelstelling is van het voornemen zal hierbij overigens vaak gezocht worden in de richting van de meer natuurlijke, meer milieuvriendelijke variatie. Daarbij ligt het voor de hand dat waar dit kan het voorkeursalternatief zoveel als mogelijk samen te laten vallen met het wettelijk voorgeschreven in het MER nader te bepalen meest milieuvriendelijk alternatief.

Hieronder wordt per deelgebied ingegaan op een aantal aandachtspunten voor het MER. Dit betreft zowel de alternatieven en varianten als aandachtspunten voor de effectbeschrijvingen. Voor een weergave van de voorgenomen activiteit en de te nemen maatregelen wordt verwezen naar het overzichtsfiguur achterin deze SN mer..

Cadzand-Bad

Op de achterflap van deze SN mer en in de onderstaande doorsnede wordt de voorgenomen activiteit gevisualiseerd. Het gaat om een forse versterking ter hoogte van het huidige gemaal, het bedekken in zand van een tweetal overgangsconstructies en een zeewaartse versterking, waarbij in het Basisdocument vooralsnog wordt uitgegaan van de aanleg van (verlengde en nieuwe) strekdammen, en forse zeewaarts gerichte suppleties met zand. Het verschil ten opzichte van het Nulalternatief (zie ook de dwarsdoorsnede in figuur 5-2) is dat bij het doorvoeren van de voorgenomen activiteit sprake is van een vrij forse (minimaal enkele tientallen meters tot 200 meter) uitbreiding van het areaal in zeewaartse richting. Dat schept ook mogelijkheden op de huidige waterkering waar nu restricties gelden.

Figuur 5-3: doorsnede Cadzand-Bad, huidige en nieuwe situatie bij realiseren voorgenomen activiteit

Bij dit deelgebied is de nabijheid tot het Zwin en daarmee tot Vlaanderen van belang. Zoals hierboven al is aangegeven dienen in het MER Zwakke Schakels eventuele grensoverschrijdende effecten in beeld te worden gebracht. Daarbij wordt primair gedacht aan de effecten op de langstroming en dwarsstroming van zand en daarmee op het kustfundament.

Op basis van het Basisdocument en Aanvulling bestaat een voorkeur voor een zeewaartse verdediging met strekdammen. Dit lijkt gunstig voor het verminderen van aanzanding in het oostelijk van het deelgebied gelegen natuurgebied in de Zwarte Polder maar het staat op gespannen voet met de doelstellingen van het kustbeleid en ook van het Beleidskader Zwakke Schakels. In het MER zal daarom ook een meer natuurlijke variant worden onderzocht, waarbij de kustveiligheid en de zeewaartse verdediging in zand worden uitgevoerd door suppletie, zonder verlenging en/of versterking van de paalhoofden en/of strekdammen. Daarin zal ook worden onderzocht of zeewaartse afwatering door middel van een pijpleiding in zee realiseerbaar is en welke voordelen dat eventueel voor de ruimtelijke kwaliteit kan opleveren.

In het MER zal onderzocht worden welke nieuwe mogelijkheden voor bebouwing kunnen ontstaan door zeewaartse verlegging van de kust en de bijbehorende bebouwingscontouren vastgelegd in de Keur van het Waterschap. Daarbij zal zo goed mogelijk worden aangesloten bij het VTA (vernieuwde toeristische agenda) project voor Cadzand-Bad. Aandachtspunt bij het ontwikkelen van alternatieven is ook het effect op bestaande natuurwaarden en ook de mate waarin de bestaande verblijfsrecreatieve bebouwing beïnvloed wordt door de nieuwe meer robuuste kust en/of door nieuwe bebouwing. De mogelijkheid om door slim ontwerpen negatieve effecten op zichtlijnen te vermijden zullen in het MER worden onderzocht.

Indien gunstig voor het realiseren van doelstellingen, het beperken van kosten of het beperken van (milieu)effecten kan eventueel ook gedacht worden aan het onderzoeken van een variant waarbij de zeewaartse uitbreiding veel beperkter is en eigenlijk neer komt op een in zeewaartse richting consoliderende oplossing van de huidige waterkering.

Voor de situatie ter plekke van het gemaal (Cadzand-Haven) geldt dat de effecten voor twee scenario's worden beschreven. In het eerste scenario wordt in het kader van de projecten inzake de Komberging Zwin en Sluis aan Zee! besloten tot de aanleg van een zeesluis met dubbele sluisdeuren en een verplaatsing van een gedeelte van de gemaal functie zuidwaarts. In het tweede scenario is de handhaving van de primaire kering in de huidige vorm en op de huidige plaats en het handhaven van de huidige gemaal functie het uitgangspunt.

Zwarte Polder-West

In dit gebied wordt bij het Nulalternatief (= de referentie) uitgegaan van het in stand blijven van de overgangsconstructie tussen dijk en duin (ter hoogte van de overgang van Tienhonderd- naar Herdijkte Zwarte Polder, zie ook figuur 2-3 en overzichtstekening achterin de SN mer) en het uitvoeren van dijkversterking in het kader van het Project Zeeweringen. In de voorgenoemde activiteit wordt hier gekozen voor robuuste landinwaarts gelegen duinverdediging. In de Tienhonderdpolder zal, overeenkomstig het Gebiedsplan gekozen worden voor recreatienatuur. De veiligheid van de in dit gebied gelegen woningen is een belangrijk aandachtspunt voor het MER.

In de Herdijkte Zwarte Polder is reeds een natuurontwikkelingsplan in gang gezet. Hier zijn meer en minder vergaande varianten voor de nieuwe robuuste kust met kenmerkende natuur mogelijk. De meest vergaande variant is de variant waarbij de functie van de primaire verdediging van de bestaande dijk verschuift naar de achterliggende nieuwe duingebieden en dus een groot gedeelte van het nu binnendijkse gebied buitendijks gebied wordt. Een tussenvariant is de situatie, waarbij een deel van de huidige kering overstroombaar wordt gemaakt en golfaanvallen in het achterliggende gebied kunnen worden opgevangen. Minder vergaand is inrichting van een binnendijks natuurgebied dat niet voorziet in de primaire veiligheid en niet direct met zeewater in contact staat.

De aanwezigheid van de radartoren en de relatie tot het aangrenzende natuurgebied van de Zwarte Polder zijn belangrijke aandachtspunten bij de uitwerking in het MER.

Nieuwvliet-Bad/ Groede

De referentie (Nulalternatief) bestaat ook hier uit het uitvoeren van de in het Project Zeeweringen voorziene versterking van de grotendeels groene met steenglooiingen versterkte dijk. In dit gebied bestaat in het kader van het project Zwakke Schakels het voornemen over te gaan tot landwaartse verdediging door de aanleg van brede robuuste duinen. In figuur 5.4 wordt via een dwarsdoorsnede de verandering ten opzichte van de huidige situatie gevisualiseerd.

Figuur 5.4: doorsnede gebied Nieuwvliet/ Groede, huidige en nieuwe situatie bij realiseren van de voorgenoemde activiteit; voor wat betreft de bewoning kan worden overgegaan tot hetzij inpassing in het ontwerp, hetzij verwijdering (onteigening)

In dit gebied speelt de problematiek van bestaande ten opzichte van nieuw aan te leggen natuurgebieden (zie ook paragraaf 3.2) en de mogelijkheid dat tijdens de aanleg negatieve effecten ontstaan voor belangrijke internationaal beschermde soorten.

Dit zal in alle gevallen nauwgezet in kaart moeten worden gebracht. Indien na een passende beoordeling sprake blijkt van significante effecten dan kan het noodzakelijk zijn om varianten te ontwikkelen en te toetsen, die deze effecten niet veroorzaken. In de praktijk kan dit bijvoorbeeld ter hoogte van de Clethemspolder en de Groese Duintjes betekenen dat het ontwerp wordt aangepast om deze waarden te ontzien. Omdat hier in de voorgenoemde activiteit wordt uitgegaan van verbrede robuuste duinen en de veiligheid mede bepaald wordt door het zandvolume is het ook denkbaar om het benodigde volume anders te verdelen. Met hogere, smallere duinen of met

breedere duinen, die worden afgewisseld met duinvalleien op het huidige maaiveld kunnen bestaande waarden wellicht worden gespaard.

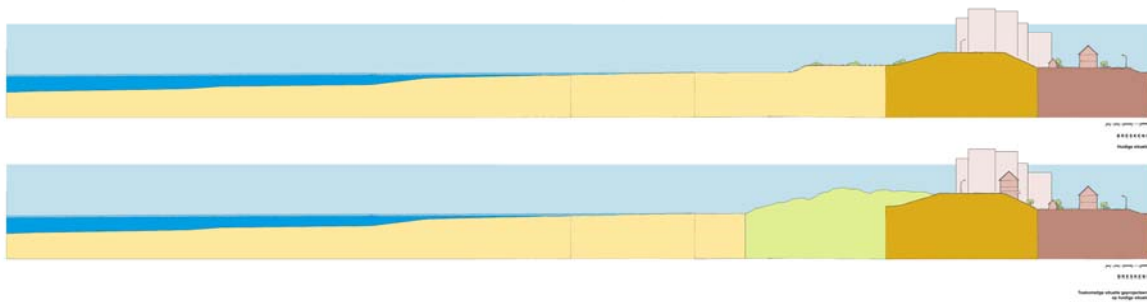
Dat laatste kan overigens in dit gebied ook betrekking hebben op bestaande woningen en boerderijen (zie hiervoor ook het eerste praktijkvoorbeeld in paragraaf 5.1), die bijvoorbeeld langs de Bavodijk en in de Baanstpolder binnen de in de voorgenomen activiteit geprojecteerde duinen vallen. Hiervoor zijn door betrokkenen ook al ideeën aangedragen, die in het MER kunnen worden meegenomen.

Figuur 5-5: de (her)inrichting van de kuststrook ten noorden van Groede volgens het Kust in Kleurenplan dat ten grondslag lag aan het Gebiedsplan WZV Natuurlijk Vitaal.

Breskens

Ook in Breskens, in het gedeelte tussen de westelijk dam van de Handelshaven en de oostelijke dam van de Veerhaven, wordt net als in Cadzand-Bad gekozen voor zeewaartse verdediging door versterking/ aanleg van strekdammen en zandsuppletie. Ook hier ontstaat ten opzichte van het Nulalternatief (=referentie) extra ruimte in zeewaartse richting. Hierdoor wordt het strand en het duin tezamen ten opzichte van de huidige situatie met gemiddeld ongeveer 50 meter verbreed. In figuur 5-6 wordt via een dwarsdoorsnede de verandering ten opzichte van de huidige situatie gevisualiseerd. Bij realiseren van de voorgenomen activiteit worden twee zwakke overgangsconstructies tussen dijk en duin aangepakt: één ten oosten van hotel de Miliano in Breskens en één bij Scheldeveste.

Figuur 5-6: doorsnedes ter hoogte van de kern Breskens, huidige en nieuwe situatie na uitvoering van de voorgenomen activiteit

Dit gebied ligt op de oostgrens van de Zwakke schakel WZV. Net als bij Cadzand-Bad zijn ook hier eventuele projectgrensoverschrijdende morfologische effecten (naar de havens van Breskens en naar Westerschelde en vice versa) en effecten op bestaande natuurwaarden van belang.

Anders dan bij Cadzand-Bad kan voor dit gedeelte van Breskens in het MER niet een meer zandige variant worden onderzocht. De strekdammen waartussen de zeevaartroute verbreedt wordt zijn immers grotendeels al aanwezig en behouden hun functie gelet op de aanwezigheid van het fietsvoetveer op het Veerplein en de Handelshaven.

Belangrijk aandachtspunt in dit deelgebied is de mate waarin de bestaande verblijfsrecreatieve hooggelegen elementen (hotels) beïnvloed worden door de nieuwe meer robuuste kust. De mogelijkheid om door slim ontwerpen negatieve effecten op zichtlijnen te vermijden zullen in het MER worden onderzocht.

Specifiek voor Breskens speelt de wens van de gemeente om in het kader van het project Eerste Strange de mogelijkheden te onderzoeken voor de bouw van nieuwe appartementsgebouwen op de huidige zeekering (aan weerszijden van hotel de Miliano), enkele tientallen verblijfseenheden aan de zeezijde van de verbrede zeekering en het bebouwen van de westelijke dam langs de Handelshaven. Ook die plannen en de effecten daarvan zullen worden meegenomen in het MER.

Het gedeelte tussen beide dammen langs de Veerhaven (Veerplein) betreft een bijzonder gedeelte waarvoor nog geen concrete (her)inrichtingsplannen bestaan. Voor het MER wordt hier uitgegaan van twee varianten. Eén variant laat de hoogte van het Veerplein intact maar versterkt de beide dammen aan weerszijden in landwaartse richting tot aan het punt waar aan de overstromingsnorm wordt voldaan. Bij de tweede (voorkeurs)variant wordt een verbinding tussen beide dammen in oost-west richting gemaakt door de aanleg van een (klei)dijk dwars over het lage gedeelte van het huidige Veerplein.

In het gedeelte ten westen van de westelijke dam langs de Veerhaven (bij Scheldeveste, ter hoogte van het voormalig Fort Frederik Hendrik) waar sprake is van een diepe geul in de nabijheid en bebouwing (Breskens-West: recreatie bungalows) aan de zuidzijde vlak op de huidige dijk, lijkt er geen andere optie dan een zeevaartroute verdediging. Daarbij moet in het MER het handhaven van de breedte van het strand eventueel wel kunnen worden afgewogen tegen het belang van het sparen van de binnendijkse eerste lijnsbebouwing.

5.5 MER Waterdunen

Algemeen

Het project Waterdunen volgt een eigen procedure. Het is een integraal project met een eigen tijdsplanning, een directe betrokkenheid van meerdere deels private partijen, heeft een andere schaalgrootte en kent voor een deel ook andere procedures. Het MER moet de beslissing mogelijk maken over een dijkversterkings- en (her)inrichtingsplan voor het gedeelte van de

kustzone dat onderdeel is van de Zwakke Schakel. Tevens moeten een (voor)ontwerpbestemmingsplan en andere relevante besluiten voor het deelgebied Waterdunen worden opgemaakt.

De voorgenomen activiteit heeft betrekking op een sterk verbrede duinzone, die ondermeer het gehele grondgebied van camping de Napoleonhoeve (circa 14 hectare) omvat. Dit is aangegeven in de kaart van de voorgenomen activiteit, achterin deze SN mer. De kering bij de Panoramaweg verliest haar functie als primaire waterkering maar wordt wel gehandhaafd als doorgaande verbinding.

Ter plaatse van de huidige camping moet in het binnenduin ruimte moeten ontstaan voor 300 tijdelijke, toeristische eenheden duinkamperen (in een gebied van ca 11 tot 13 hectare). Het initiatief in het zuidelijk daarvan gelegen gebied is in de kaart van de voorgenomen activiteit aangeduid als zoekgebied. In dat gebied zou ruimte moeten ontstaan voor 40 hectare verblijfsrecreatie waarbij gedacht wordt aan 400 recreatiewoningen in een openbaar toegankelijk gebied. Met toepassing van de rood-voor-groen regeling wordt ca. 100 ha recreatienatuur gerealiseerd waaraan nog circa 100 tot 150 ha kwalitatief hoogwaardige natuur met een primaire natuurfunctie wordt toegevoegd. De natuurwaarden worden verhoogd door de directe inlaat van zout zeewater hetzij via hevels hetzij via een duiker. Uit een voorstudie is gebleken dat een goede waterkwaliteit zonder nadelige effecten voor de omringende agrarische gronden en een getijslag van enkele decimeters bij dagelijkse omstandigheden haalbaar is. Dit zal met name voor trekvogels een enorme toegevoegde waarde hebben.

Het ontwerp legt de nadruk op het zo slim mogelijk zoneren van natuur, landschap en recreatie. De meest kwetsbare natuurwaarden worden door inrichtingsmaatregelen beschermd. Er gaat zo weinig mogelijk tot niets "op slot" zodat de recreant zo goed mogelijk kan genieten van de natuur in een spannend landschap waarin volop gewandeld, gefietst en (op plaatsen waar de natuurwaarden dat toelaten) ook gekanood kan worden zonder de natuur bovenmatig te verstoren. Het Marquenterre gebied aan de monding van de Somme bij Abbeville in Frankrijk wordt hierbij gebruikt als een geslaagd voorbeeld van het samengaan van natuur en recreatie en een mogelijk na te streven referentie voor Waterdunen. Figuur 5-7 geeft een dwarsdoorsnede en een visualisatie/impressie van hoe het Waterdunen gebied er uit zou kunnen gaan zien.

Figuur 5-7: Visualisaties met dwarsdoorsnedes huidige en nieuwe situatie (boven) en artistimpressie van de mogelijk toekomstige situatie in het Waterdunen gebied (Arcadis/ H+N+S, 2005 en Grontmij, 2003)

In zijn totaliteit kan de hierboven omschreven functiewijziging dus betrekking hebben op een gebied van circa 250 tot 290 hectare dat thans hoofdzakelijk in gebruik is als akkerbouwgebied (meer dan 200 hectare), camping (14 hectare) en verspreid voorkomende natuurwaarde (zoals karrevelden). De oppervlakte van het op de kaart aangegeven zoekgebied voor Waterdunen is ruim genomen. Dit is gedaan omdat op dit moment de locatie van de projectonderdelen nog variabel is en er ook nog geen duidelijkheid bestaat over de verwerfbaarheid van de betrokken gronden. Het plan kan tijdens het opstellen van het MER afhankelijk van de verkregen inzichten en de beschikbare gronden flexibel nader worden ingevuld.

Zoals al aangegeven in paragraaf 5.3 moet in het MER ook rekening worden gehouden met de inpasbaarheid van smalspoortram langs de kust.

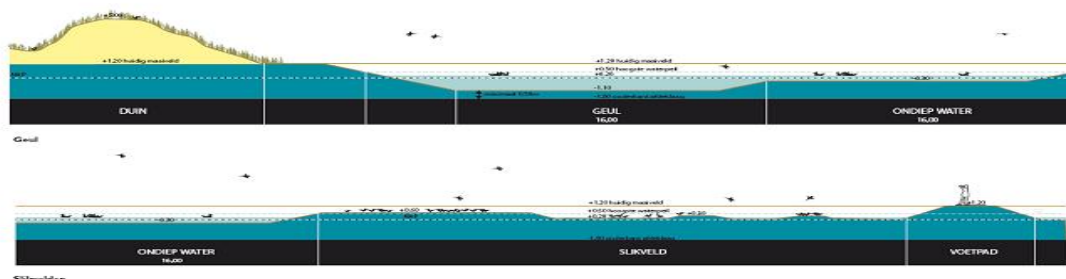
Nul(plus)alternatief

In het Nulalternatief (=referentie) zal de acute zwakke schakel ter hoogte van het haventje van Nieuwe Sluis en het westwaarts daaraan grenzende duingebied moeten worden aangepakt. De twee zwakke overgangsconstructies van dijk naar duin aan weerszijden van het plangebied blijven aanwezig. De buitenzijde van de dijk langs de Panoramaweg zal in het kader van Project Zeeweringen worden aangepakt (voor locaties zie ook figuur 2.3 en kaart in achterflap van deze SN mer). De Napoleon Hoeve blijft waar deze nu ligt en de (her)inrichting voltrekt zich volgens de kaders van de integratiekaart uit het gebiedsplan (zie hiervoor voorts paragraaf 5.2).

In het MER zal daarnaast een Nulplusalternatief worden onderzocht. Dat is de situatie waarbij het Waterdunenproject aan de landzijde niet kan worden gerealiseerd maar de kust middels consolidatie van de waterkering aan de landzijde wordt versterkt, hetgeen deels afbreuk zal doen aan de bestaande weginfrastructuur en de camping Napoleon Hoeve.

Alternatieven en varianten

In de overzichtsfiguur achterin deze SN mer is een beeld gegeven van de voorgenomen activiteit. De wijze waarop hier op inrichtingsniveau kan worden gevarieerd is in principe onbeperkt. Wel zijn de elementen, de functies en de oppervlaktes, die hierboven zijn genoemd uitgangspunt voor het nader invullen van het ontwerp. De mate van vergraving, de wijze en de locatie van de inlaat van zout water (hevel of duiker) en ook de locatie van nieuw zand dat uit een oogpunt van kustveiligheid al dan niet in combinatie met ruimtelijke kwaliteit wordt aangebracht, kan variëren.

Figuur 5-6: doorsnedes ter hoogte van de kern Breskens, huidige en nieuwe situatie na uitvoering van de voorgenomen activiteit

Daarbij wordt natuurlijk uit een oogpunt van kosteneffectiviteit gestreefd naar het zoveel mogelijk combineren van functies, een zo gesloten mogelijke grondbalans en het uitsluiten van nadelige effecten van het ingelaten zoute water op het bestaande waterhuishoudkundige systeem en op aangrenzende gronden die in agrarisch gebruik zijn. Daarnaast wordt natuurlijk ook gelet op de relatieve geschiktheid van bepaalde deelgebieden voor de betreffende functies.

Bij het inzetten van zand ten behoeve van ruimtelijke kwaliteit kan gedacht worden aan één robuust duin met als functie kustversterking en verhoging van de ruimtelijke kwaliteit ter plaatse of aan twee duinenrijen waarbij de tweede of extra duinenrij met name een landschappelijk en natuurfunctie heeft.

5.6 Beoordelingskader

In het MER zal voor Zwakke Schakel WZV en voor Waterdunen een beoordelingskader worden ontwikkeld waarbij recht gedaan wordt aan de doelstellingen van de voorgenomen activiteit(en), aan de doelstellingen die zijn afgeleid van het beleidskader en aan de verwachte tijdelijke- en permanente effecten. Daarvoor zal gebruik gemaakt worden van een toetsingskader waarmee aan de hand van criteria de effecten van varianten en alternatieven kunnen worden getoetst en onderling met elkaar en met de referentie (Nulalternatief) vergeleken.

In onderstaande tabel treft u een eerste aanzet voor per thema onderverdeelde criteria.

Thema	Criterium
Realisatie projectdoelen	
Veiligheid	Overruimte veiligheid (extra robuustheid)
	Beheerbaarheid waterkering
	Toekomstvastheid (flexibiliteit ontwerp)
Ruimtelijke kwaliteit	
	Relatie kust-land
	Landschappelijke en ruimtelijke samenhang
	Herkenbaarheid en identiteit kustvakken
	Gebruikskwaliteit
Effecten	
Bodem en Water	Saneren verontreiniging
	Kweldruk binnendijks
	Waterkwaliteit
	Waterkwantiteit (verdroging/ vernatting)
Natuur	Oppervlak beschermde gebieden
	Behoud ontwikkeling kenmerkende soorten/ habitats
	Behoud/ ontwikkeling ecologische relaties
	Herstel/ ontwikkeling ecologische gradiënten
Landschap en cultuurhistorie	Visuele kenmerken (schaal/ maat)
	Verandering kenmerkende lijnen, patronen en objecten
	Effect op karakteristieke landschapselementen
Gebruiksmogelijkheden	Recreatie
	Wonen
	Landbouw
Sociale aspecten	Omvang en afstand tot voorzieningen
	Afbraak woningen en opstallen
	Barrierewerking

	Sociale veiligheid Beleving
Hinder	Geluid, lucht en verkeersveiligheid tijdens aanleg
	Gebruiksfase (bezoekers)
	Bereikbaarheid woningen
Kosten en baten	Kosten aanleg in €
	Kosten beheer en onderhoud in €
	Baten in €
	Maatschappelijke kosten en baten

Bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak

West Zeeuwsch-Vlaanderen heeft zich in het Gebiedsplan Natuurlijk Vitaal uitgesproken voor het maken van een aanzienlijke slag in kwaliteitsverbetering in de kuststrook. Het draagvlak voor maatregelen is afhankelijk van de mate waarin de maatregelen passen binnen het eerder in het kader van het gebiedsplan en andere beleidskaders vastgestelde beleid. Daarnaast spelen ook de kosten en baten in de afweging een belangrijke rol.

Discussie kan ontstaan over de aard van de nagestreefde ruimtelijke kwaliteit en met name over het effect op (gebruiks)functies die moeten inleveren. Soms betreft dit negatieve effecten op de landbouw of op bestaande natuur- en landschapswaarden, die tijdelijk of permanent van aard zijn. Per saldo zullen natuur en landschap er echter op vooruit gaan omdat ze onderdeel zijn van het in het gebiedsplan opgenomen beleid en de overeengekomen transformatie van het ruimtegebruik in de kustzone. Soms gaat het om tijdelijke hinder door stof, geluid of bouwverkeer, die waar mogelijk tegen realistische kosten moet worden beperkt. Daarnaast zal lokaal sprake zijn van het inleveren van bestaande gebruikswaarden van bijvoorbeeld woningen, recreatiebedrijven of landbouw, die letterlijk onder het zand van de nieuwe robuuste kust verdwijnen.

Het moge duidelijk zijn dat bepaalde oplossingen, die meer of minder met bovenstaande effecten rekening houden op een verschillend draagvlak kunnen rekenen in de samenleving.

Uiteindelijk wordt de keuze per deelgebied en voor het totaal afgeleid van meer dan alleen het MER omdat sprake moet zijn van voldoende politiek-/ maatschappelijk draagvlak. Aan het eind van het MER blijft het nodig om politieke beslissingen te nemen. Het MER en de tevens op te stellen maatschappelijke kosten baten analyse treden niet in die besluitvorming maar wel wordt geprobeerd om de effecten voor de samenleving zo helder mogelijk in beeld te brengen, zodat deze in de afwegingen kunnen worden betrokken op basis van correcte en zo volledig mogelijke informatie.

6 TE NEMEN BESLISSINGEN EN TE DOORLOPEN PROCEDURES

6.1 Inleiding

Voor het realiseren van de projecten Zwakke Schakels en Waterdunen is een groot aantal beslissingen nodig, waarvoor procedures moeten worden doorlopen, plannen moeten worden voorbereid en vergunningen aangevraagd.

Hieronder worden de procedures en de meest relevante wet- en regelgeving aan de orde gesteld. Als eerste wordt in paragraaf 6.2 beschreven op basis van welke voorgenomen (deel)activiteiten de m.e.r. plicht geldt. Vervolgens (paragraaf 6.3) wordt apart ingegaan op het wijzigen van het bestemmingsplan en het maken van een kustversterkingsplan. Een opsomming van overige beslissingen en bijbehorende procedures volgens de betreffende wet- en regelgeving en de aard van het bevoegde gezag worden gegeven in paragraaf 6.4. Tot slot wordt in 6.5 de procedure van de me.r. beschreven.

6.2 Milieueffectrapportage

De publicatie van deze startnotitie (SN) markeert het formele moment waarop, conform het Besluit milieueffectrapportage uit de Wet Milieubeheer, de procedure van de milieueffectrapportage (m.e.r.) wordt gestart.

Deze procedure wordt gestart omdat voor een aantal (deel)activiteiten van de voorgenomen activiteit de m.e.r.-plicht geldt op basis van de Wet milieubeheer. De m.e.r.-plichtige deelactiviteiten en bijbehorende drempelwaarden, die van toepassing zijn voor het plangebied West-Zeeuwsch Vlaanderen, zijn aangegeven in onderstaande tabel.

Ingreep	Drempels	Besluit en Bevoegd Gezag	MER-Waterdunen	MER-Zwakke Schakels
aanleg/aanpassing primaire waterkering (Bijlage C, categorie 12.1 – 12.3)	m.e.r.-plichtig bij > 5 km of wijziging dwarsprofiel > 250 m ² ; anders m.e.r.-beoordelingsplichtig	goedkeuring art. 7 plan WoW door GS	X	x
functiewijziging in natuur en recreatie (categorie 9)	m.e.r.-plichtig (bijlage C) bij > 250 ha; m.e.r.-beoordelingsplichtig (bijlage D) bij > 150 ha	vaststelling BP door raad Sluis	X	-
aanleg recreatievoorziening (categorie 10.1)	m.e.r.-plichtig (bijl C) bij > 50 ha of > 500.000 bezoekers; m.e.r.-beoordelingsplichtig (bijl D) bij > 25 ha of > 250.000 bezoekers; op grond van provinciale milieu verordening m.e.r.-plichtig bij > 25 ha	vaststelling BP door raad Sluis	X	-
winning van delfstoffen in gebied (Bijlage C, categorie 16.1)	m.e.r.-plichtig bij > 100 ha	ontgrondingsvergunning door GS	Onzeker, afhankelijk van ontwerp	X
aanleg of wijziging van kunstwerken in de kust (Bijlage D, categorie 12.3)	m.e.r.-beoordelingsplichtig	besluit minister V&W art. 10 WoW	-	x
Landaanwinning	m.e.r. beoordelingsplichtig (bijl D) bij > 200 ha; m.e.r. plichtig (bijl C) bij > 100 ha	Besluit minister V&W wet 1904 of Keur Waterschap		X

In de laatste kolommen van bovenstaande tabel is weergegeven of de deelactiviteiten betrekking hebben op het gehele plangebied van de zwakke schakel WZV (MER ZS) of alleen op het deelgebied Waterdunen (MER-W).

Naast de m.e.r. zijn er voor het versterken en verleggen van de kustlijn ook nog allerlei andere vergunningen nodig en moeten er allerlei wettelijke procedures worden doorlopen. De m.e.r. dient slechts ter ondersteuning van de besluitvorming en treedt daarvoor niet in de plaats.

6.3 Bestemmingsplan en kustversterkingsplan

De ruimtelijke inpassing van het inrichtingsplan voor Zwakke Schakel WZV gebeurt via het bestemmingsplan. Zo zullen vigerende bestemmingsplannen van de gemeente Sluis moeten worden aangepast op basis van het gekozen inrichtingsplan voor Zwakke Schakel WZV en voor Waterdunen.

Het voornemen is om tegelijk met het MER het ontwerp bestemmingsplan en het ontwerp kustversterkingsplan te publiceren. De herziening van het bestemmingsplan doorloopt de procedure zoals die in de Wet op de Ruimtelijke ordening is neergelegd. In geval van een dijkverbetering stelt het algemeen bestuur van het Waterschap Zeeuws Vlaanderen op basis van de informatie uit de m.e.r. het kustversterkingsplan vast, dat moet worden goedgekeurd door GS.

6.4 Overige beslissingen

Naast de milieueffecten beoordeeld in de milieueffectrapportage volgens de wet Milieubeheer en de wijzigingen in het bestemmingsplan en het maken van een dijkverbeteringsplan zal er ook een aantal vergunningen noodzakelijk zijn voor de uitvoering van het project. Het vergunningentraject zal plaatsvinden als het Definitief Ontwerp van het dijkverbeteringsplan en de inrichtingsplannen gereed zijn. Ook is er nog andere wet- en regelgeving van toepassing op het gebied Zwakke schakel WZV waarvoor allerlei wettelijke procedures doorlopen moeten worden. Voor alle procedures geldt dat deze via de normale weg met de gebruikelijke inspraak- en beroeps-mogelijkheden zullen worden doorlopen. De m.e.r. dient slechts ter ondersteuning van de besluitvorming en treedt daarvoor niet in de plaats.

Een en ander staat in onderstaande tabel samengevat.

Wet- en regelgeving	Benodigd voor activiteit	Bevoegd gezag
EU Habitat/Vogelrichtlijn	Aanlegactiviteiten	Provincie Zeeland
Natuurbeschermingswet	Aanlegactiviteiten	Provincie Zeeland
Flora en faunawet	Aanlegactiviteiten	Ministerie van LNV
Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren	Ontgrondingsactiviteiten	Waterschap Zeeuws Vlaanderen
Wet Milieubeheer	Hergebruik als 'bodem blijft bodem'	Provincie Zeeland
Bouwstoffenbesluit	Toepassen van grond in werken zoals kaden dempingen e.d.	Gemeente Sluis
Provinciale Milieuverordening Zeeland	Hergebruik verontreinigde grond, aanlegactiviteiten	Provincie Zeeland
Ontgrondingenwet	Ontgrondingactiviteiten	Provincie Zeeland
Algemene Keur Waterschappen	Activiteiten in kern- en beschermingszone wegen- en waterbeheer: ontgravingen, ophogingen, kabels en leidingen	Waterschap Zeeuws Vlaanderen
Gemeentelijke Verordeningen	-aanlegvergunning -bouwvergunning -sloopvergunning -kapvergunning	Gemeente Sluis

Voor de beslissingen op basis van de vigerende wet- en regelgeving zijn het ministerie van Verkeer en Waterstaat, het Waterschap Zeeuws-Vlaanderen, de gemeente Sluis en de provincie Zeeland verantwoordelijk. In de beschikking en het beleidskader zwakke schakels heeft het ministerie van Verkeer en Waterstaat mede namens de andere rijksoverheden de regie en de verantwoordelijkheid voor de Zeeuwse Zwakke Schakels neergelegd bij de provincie Zeeland. Bij dit project treedt het Projectbureau Zwakke Schakels met instemming van de hierboven genoemde overheden op als initiatiefnemer (IN) en fungeert het College van Gedeputeerde staten van de provincie Zeeland met instemming van de Raad van de gemeente Sluis en de Algemene vergadering van het Waterschap Zeeuws-Vlaanderen als het coördinerend bevoegd gezag (BG). Het project Waterdunen kent meerdere initiatiefnemers, namelijk het bestuur van de gemeente Sluis, de gebiedscommissie West Zeeuws-Vlaanderen, de stichting het Zeeuwse Landschap en de recreatieondernemer Molecatengroep BV.

Bij de m.e.r. en tijdens het opstellen van het milieueffectrapport (MER) worden de betrokken bevolking, de gemeente Sluis, het Waterschap Zeeuws-Vlaanderen, de provincie Zeeland, Rijkswaterstaat en de betrokken departementen van VROM, LNV, EZ en OCW nauw betrokken. De coördinatie van de m.e.r. ligt bij het Projectbureau Zwakke Schakels Zeeland. Dit Projectbureau fungeert ook naar de bevolking en betrokken instanties toe als eerste aanspreekpunt.

6.5 Procedure

Hieronder is een overzicht gegeven van de verschillende stappen, welke in de m.e.r.-procedure moeten worden doorlopen.

Stap in m.e.r.-procedure	Betreft
Stap 1: Startnotitie milieueffectrapportage	De startnotitie milieueffectrapportage wordt door het bevoegd gezag (BG) gedurende 6 weken te inzage gelegd.
Stap 2: Inspraak, advies en richtlijnen	Gedurende de zes weken dat de startnotitie ter inzage ligt kan een ieder inspraakreacties indienen. De inspraak is vooral bedoeld om inzicht te krijgen in de ideeën van belangstellenden en belanghebbenden over de te onderzoeken alternatieven, varianten en milieueffecten. Startnotitie en de inspraakreacties worden aan de commissie voor de milieueffectrapportage (Cie-m.e.r.) toegezonden. De Cie-m.e.r. van onafhankelijke deskundigen brengt aan het BG advies uit over de richtlijnen voor de inhoud van het MER. Het BG stelt, mede op basis van inspraakreacties, advies van wettelijke adviseurs en van de Cie-m.e.r. de richtlijnen vast. Daarin staat aangegeven welke zaken in het MER aan de orde dienen te komen.
Stap 3: MER	Uitgangspunt van het MER zijn de richtlijnen. Tijdens het opstellen van het MER wordt regelmatig overlegd met de projectgroep (gemeente Sluis, Projectbureau ZsZ, Waterschap Zeeuws Vlaanderen, Rijkswaterstaat), die voor het project is ingesteld. Het MER wordt ingediend bij het BG en indien voldaan wordt aan de richtlijnen ter inzage gelegd.
Stap 4: Inspraak, advies en toetsing	Het MER ligt minimaal vier weken ter visie samen met het (ontwerp) Bestemmingsplan en het ontwerp dijkverbeteringsplan. Gedurende deze periode is er een informatiebijeenkomst waar de inhoud van het MER wordt toegelicht. Tevens heeft iedereen de mogelijkheid om inspraakreacties in te dienen. Direct na de inspraak toetst de Cie-m.e.r. de milieu-informatie in het MER op juistheid en volledigheid. De Cie-m.e.r. spreekt geen voorkeur uit voor een bepaald alternatief, maar kijkt uitsluitend naar de kwaliteit van de milieu-informatie. De Cie-m.e.r. presenteert haar oordeel in het

	zogenoemde 'toetsingsadvies'.
Stap 5: Besluitvorming	Nadat het MER is goedgekeurd door het BG, worden op basis van een nadere uitwerking de diverse vergunningen aangevraagd die noodzakelijk zijn voor de realisatie van het project. Tevens is een herziening van het bestemmingsplan nodig, deze is geregeld in de procedure zoals die in de Wet op de ruimtelijke ordening is neergelegd.
Stap 6: Realisatie	Na het doorlopen van de vergunningprocedures en het verwerven van de gronden, kan met de uitvoering van de voorgenomen activiteit worden gestart.

Bijlage 1. Literatuur

Project Zwakke Schakels Zeeland, Inventarisatie van bestaande (natuur)gegevens en plan van aanpak noodzakelijk aanvullend onderzoek (de Boer et al; Waardenburg, maart 2005);

Zeewaartse versterkingen Zeeuwsch-Vlaanderen, haalbaarheid zeewaartse versterkingen ter plaatse van Breskens en Cadzand-Bad (Alkyon, juni 2005);

Basisdocument Kustversterking West Zeeuwsch-Vlaanderen, Boetseren van veiligheid rond ruimtelijke kwaliteit (Projectbureau Zwakke Schakels Zeeland, juni 2005);

Zoute Natuur in Waterdunen, onderzoek naar de mogelijkheden en beperkingen voor het creëren van zoute natuur in Waterdunen (scriptie Mireille Pijpers, Hogeschool Zeeland, Vlissingen i.o.v. Projectbureau Zwakke Schakels, Provincie Zeeland, juli 2005);

Kosten-baten-analyse van zwakke schakel naar robuuste kust, quick scan kosten en baten Zwakke Schakel West Zeeuwsch-Vlaanderen (ECORYS, augustus 2005);

Aanvulling Basisdocument West Zeeuwsch-Vlaanderen (Projectbureau Zwakke Schakels Zeeland, provincie Zeeland, augustus 2005);

Fauna van de Zwakke Schakels in West Zeeuws-Vlaanderen: Vóórkomen en verspreiding van soorten van de Vogel- en Habitatrichtlijn en van de Rode Lijst (SOVON, september 2005);

Beheerdersoordeel 2006 "Zwakke Schakels Noordzeekust", toetsing op zwaardere golfbelasting, dijkkring 32 Zeeuwsch-Vlaanderen (Waterschap Zeeuws-Vlaanderen, concept 17 november 2005);

Bijlage 2. Afkortingen en begrippenlijst

Archeologie	Wetenschap van (oude) historie die zich baseert op bodemvondsten en opgravingen
Autonome ontwikkeling	In jargon van milieueffectrapportage gebruikte term waarmee bedoeld wordt een op zich zelf staande ontwikkeling (die ook plaats vindt als de voorgenomen activiteit niet wordt uitgevoerd)
AZW	Adviesorgaan Zeeuwse Waterkeringen
Basisdocument	Document dat in de planstudie Zwakke Schakel West Zeeuws Vlaanderen de overgang markeert van de eerste (oplossingsrichtingen) naar de tweede fase (uitwerking in m.e.r.)
BD	Basisdocument
Bevoegd gezag	Overheidsorgaan dat bevoegd is een besluit te nemen over de voorgenomen activiteit van de initiatiefnemer
Biotoop	Leefomgeving van een leefgemeenschap van planten en/of dieren
BKL	Basis Kustlijn; term gebruikt in kustbeleid voor het gebied langs de kust waar het zandvolume op peil gehouden wordt
Cie m.e.r.	Commissie voor de milieueffectrapportage
Commissie m.e.r.	Commissie van onafhankelijke deskundige die het bevoegd gezag adviseert over de gewenste inhoud van het MER en in een latere fase over de kwaliteit van het MER.
Compenserende maatregel	Maatregel om de nadelige invloeden van de voorgenomen activiteit op een andere plaats te compenseren
Consoliderende maatregelen	Maatregelen gericht op het versterken van de (huidige) waterkering
DB	Dagelijks Bestuur
Deltaplan	Plan om de zuidwestelijke Delta te beschermen tegen hoogwater; ontwikkeld naar aanleiding van de watersnoodramp in 1953
Duiker	Ondergrondse betonnen koker voor het doorlaten van water
Ecologie	De wetenschap van betrekking tussen organismen en hun milieu
EHS	Ecologische Hoofd Structuur; term uit natuurbeleid, waarbij kerngebieden en natuurontwikkelingsgebieden met verbindingszones onderling voor organismen bereikbaar worden
Erosie	Natuurlijk proces, door wind of water afslijten van het land
Estuarium	Door getijstromen wijde riviermond
EU	Europese Unie
Fauna	Dierenwereld
Flora- en Faunawet	Wet betreffende de bescherming van planten en dieren.
Gebiedsplan	Regionaal plan met een integrale visie op de ontwikkeling van een gebied. Voor WZV in juli 2009 verankerd in een partiële herziening van het streekplan.
Gedeputeerde Staten	Bestuurscollege van de provincie
GGA	Gebieds Gerichte Aanpak
Golfslag	Het slaan, botsen van de golven
GS	Gedeputeerde Staten
Habitat	Natuurlijk woongebied van een organisme of levensgemeenschap
Hevels	Technische manier om door onderdruk water over een verhoging (dijkduin) naar een daarachter gelegen gebied te transporteren
Hydrologie	De leer van het voorkomen van, het gedrag en de chemische en fysische eigenschappen van water op en beneden het aardoppervlak, uitgezonderd het water in de zeeën en oceanen
IOB	Integraal Omgevingsbeleid
IOP	Integraal Omgevingsplan
KBA	Kosten-baten-analyse

KCP	Kennis- en Coördinatie Platform (Zwakke Schakels, bij RIKZ)
Keurzones	Gebieden die door middel van regelgeving (zijn Keur) door het waterschap zijn aangewezen als van belang voor de waterkering en waar voor het gebruik bepaalde restricties gelden
KNRM	Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij
Kombergingsgebied	Een gebied onder invloed van het getij waar een bepaald volume aan water in kan worden geborgen
Kruinhooogte m.e.r.	Het bovenste, horizontale vlak van een waterkering; de top van de dijk Milieueffectrapportage
Meest Milieuvriendelijk Alternatief	Alternatief waarbij de best bestaande mogelijkheden ter beschikking van het milieu zijn toegepast. Het moet daarbij wel gaan om een realistisch alternatief.
MER	Milieu Effect Rapport
Milieu Effect Rapport	het rapport dat bij de m.e.r. tot stand komt
Milieueffectrapportage	Hulpmiddel bij de besluitvorming, dat bestaat uit het maken van, beoordelen en gebruiken van een MER en het evalueren achteraf van de gevolgen voor het milieu door de uitvoering van een mede op basis van het MER genomen besluit, een en ander met inachtneming van de voorgeschreven procedurele uitgangspunten uit de wet milieubeheer
MKBA	Maatschappelijke Kosten-Baten-Analyse
MMA	Meest Milieuvriendelijk Alternatief
Morfologie	Leer en beschrijving van de vormen van het aardoppervlak
Nationaal Landschap	Term afkomstig uit de Nota Ruimte; gebied met bijzondere landschappelijke en/of cultuurhistorische waarden dat bescherming geniet.
Natuurbeschermings-wet	Een wet waarmee de overheid gebieden als beschermd natuurmonument kan aanwijzen; per 1-10-2005 opgenomen in de flora- en fauna wet)
NL	Nationaal Landschap
Nota Ruimte	De Nota Ruimte is een nota van het Rijk, waarin de principes voor de ruimtelijke inrichting van Nederland vastgelegd worden. Het gaat daarbij om inrichtingsvraagstukken die spelen tussen nu en 2020, met een doorkijk naar 2030. In de nota worden de hoofdlijnen van beleid aangegeven.
Ontwikkelings-planologie	Term afkomstig uit de Nota Ruimte; bij ontwikkelingsplanologie werkt een overheidsinstantie samen met anderen aan het realiseren van een plan, en wellicht worden die anderen (inclusief private partijen) ook betrokken bij het maken van het plan. Bij dat samen realiseren kan ook samen financieren horen.
OPL	Ontwikkelingsplanologie
Planstudie	Studie waarin informatie wordt verzameld benodigd voor besluitvorming over complexe plannen met betrekking tot ruimtelijke ontwikkeling
PS	Provinciale Staten
RHS	Ruimtelijk Hoofdstructuur
RIKZ	RijksInstituut voor Kust en Zee; een kennisinstituut van het ministerie van V&W
Rodelijst	Lijst van soorten waarvan bekend is dat zij zodanig achteruit gaan dat zij in hun voortbestaan worden bedreigd. Rode lijst soorten hebben van zichzelf geen wettelijke bescherming. Er bestaan rode lijsten van planten, mossen, korstmossen, vlinders, libellen, sprinkhanen, amfibieën, reptielen, vissen en zoogdieren.
Ruimtelijke Hoofdstructuur	Term afkomstig uit de Nota Ruimte; de structuur van het stedelijk gebied in Nederland in brede zin (dus de ruimte die gebruikt wordt voor wonen, werken, recreatie en verkeer) en de ontwikkelingen op de lange termijn daarin; de natuurgebieden en de waardevolle landschappen; de hoofdverkeersinfrastructuur en de hoofdwatersystemen (de belangrijkste onderdelen van het spoor-, wegen- en waternet); de energie- en grondstoffenvoorziening; zee- en luchthavens; militaire terreinen; de Noordzee; de aansluiting van al deze structuren op de ons omringende Europese landen.
RWS	Rijkswaterstaat; onderdeel van het ministerie van V&W
Sedimentatie	Natuurlijk fysisch proces waarbij onder invloed van wind of water afzetting van slib of zand plaatsvindt
Startnotitie	Eerste product in de m.e.r. procedure, waarmee de formele start van de procedure wordt gemarkeerd

Streekplan	Een door de provincie opgesteld plan voor een deel van de provincie waarin de ruimtelijke ordening is vastgelegd
Strekdam	Een kunstmatige dam vanaf de oever in een rivier of zee, waardoor de golfslag en het stromingspatroon van het water gestuurd wordt. Zo ontstaat een luwte in de stroming achter de dam
Suatiegeul	Uitwateringsgeul waar langs (polder)water naar zee wordt uitgeslagen
Suppleties	Aanbrengen van zand (vaak op het strand) in belang van kustverdediging
V&W	Ministerie van Verkeer en Waterstaat
VHR	Vogel- en Habitatrichtlijn
VK	Verenigd Koninkrijk (Groot-Brittannië)
VKA	Voorkeursalternatief
Vogel- en Habitatrichtlijn	Europese richtlijn inzake de bescherming van planten en dieren in Europa
Voorkeursalternatief	Datgene wat volgens het MER en/of bijbehorende ontwerpbesluiten/ vergunningaanvragen of bijgestelde versies hiervan - dus na afweging van milieu effecten - de voorkeur van de in initiatief nemer heeft om de doelstellingen zo goed mogelijk te realiseren.
(Voor)ontwerpbestemmingsplan	Formeel wettelijk inde WRO verankerd plan waarin het grondgebruik geregeld wordt
Waarborgingsbeleid	Beleid waarbij de bestemming zodanig is dat een mogelijk in de toekomst wenselijk verandering (bijvoorbeeld kustverdediging) open blijft
WRO	Wet Ruimtelijke Ordening
WS WZV	Waterschap West Zeeuws Vlaanderen
WZV	West Zeeuwsch-Vlaanderen
ZOW	Zeeuws Overlegorgaan Waterkeringen
ZSZ	Zwakke Schakels Zeeland

Bijlage 3. Beleidskader Zwakke Schakels

BELEIDSKADER PLANSTUDIES ZWAKKE SCHAKELS KUST

In samenwerking met de ministeries:
Van Economische Zaken
Van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.
Van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij
Van Verkeer en Waterstaat

Bestuurlijk overleg Kust 25 mei 2004

Inhoudsopgave

.....

.....

<i>1</i>	<i>Ouverture</i>	<i>4</i>
<i>2</i>	<i>Beoordelingscriterium ‘wet en regelgeving’</i>	<i>6</i>
	2.1 Algemeen	6
	2.2 Waarborgen veiligheid	6
	2.3 Natuurwetgeving.....	6
<i>3</i>	<i>Beoordelingscriterium ‘voorwaarden’</i>	<i>7</i>
	3.1 Rekening houden met toekomstige ontwikkelingen	7
	3.2 Breed perspectief.....	7
	3.3 Zand als ordenend principe	8
	3.4 Stappenplan Noordzee.....	8
	3.5 Maatschappelijke kosten baten analyse.....	9
<i>4</i>	<i>Beoordelingscriterium ‘aandachtpunten voor ruimtelijke kwaliteit’</i> ...	<i>10</i>
	4.1 Identiteit en belevingswaarde.....	10
	4.2 Optimaal ruimtegebruik	10
	4.3 Economische functies	11
	4.4 Woonklimaat.....	11
	4.5 Ecologische en hydrologische kwaliteit.....	11

1 Ouverture

In het Procesplan Zwakke schakels is aangegeven dat het rijk met betrekking tot de planstudies voor de prioritaire zwakke schakels zal sturen op hoofdlijnen, en dat zij daartoe de beleidsmatige uitgangspunten voor de aanpak van de zwakke schakels nader zal aangeven. Het resultaat daarvan is het voorliggend beleidskader dat op 25 mei 2004 in het Bestuurlijk Overleg Kust is vastgesteld.

De basis van het beleidskader wordt gevormd door de interdepartementale voorstudie 'Kust op Koers' (1999), de derde Kustnota (2000), de Beleidsagenda voor de kust 'Naar integraal kustzonebeleid' (2002), de Europese aanbeveling voor de uitvoering van geïntegreerd beheer van kustgebieden (2002), de Ontwerp Beleidslijn voor de kust (2003) en de Nota Ruimte (2004). Daarnaast staan het vigerend natuurbeleid en de Europese richtlijnen aan de basis van het beleidskader.

Voor de kust, als onderdeel van de nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur, heeft het Rijk de volgende doelstelling: waarborgen van de veiligheid tegen overstromingen vanuit zee met behoud van de (inter)nationale waarden waarbij de gebiedspecifieke identiteit een belangrijk kernelement is [Nota Ruimte 2004].

Bij de versterking van de zwakke schakels wordt een gecombineerde aanpak van verbetering van de veiligheid en van de ruimtelijke kwaliteit voorgestaan, waarbij rekening wordt gehouden met economische functies, recreatie, natuur en landschap [Nota Ruimte 2004].

Met het beleidskader geeft het Rijk de beoordelingscriteria voor de integrale en gelijkwaardige uitwerking van de alternatieven zeewaarts, landwaarts en consolideren binnen de planstudies. Op basis van de beoordelingscriteria uit het beleidskader maakt de provincie een gemotiveerde en inzichtelijke afweging tussen de alternatieven. De verwerking van de beoordelingscriteria, en de daarbij gemaakte keuzes moeten helder zijn in het eindresultaat van de planstudies. De provincies kunnen het kader gebruiken ter inspiratie en ondersteuning bij het

planstudieproces. Het Rijk gebruikt het beleidskader bij de toetsing en beoordeling van de resultaten van de integrale planstudies. Ook tussenresultaten worden beoordeeld aan de hand van het beleidskader. Daartoe is het beleidskader en de toepassing daarvan een vast agendapunt bij afstemmingsoverleg tussen het Rijk en de projectleiders van de planstudies.

De beoordelingscriteria worden behandeld onder drie noemers; **wet- en regelgeving** op het gebied van veiligheid en natuur, **voorwaarden** bij ingrepen in de kust en **aandachtspunten voor ruimtelijke kwaliteit**. De criteria vanuit wet- en regelgeving en de voorwaarden zijn universeel en generiek voor alle regio's, terwijl met betrekking tot de uitgangspunten voor ruimtelijke kwaliteit de accenten per regio verschillend kunnen liggen. De beschreven criteria bieden structuur bij de regionale inkleuring van het begrip ruimtelijke kwaliteit.

2 Beoordelingscriterium 'wet en regelgeving'

2.1 Algemeen

De alternatieven die worden uitgewerkt in de planstudies dienen uitvoerbaar te zijn binnen het kader van de vigerende wet- en regelgeving op Europees, nationaal en provinciaal niveau zoals de Wet op de Waterkering en Natuurwetgeving.

2.2 Waarborgen veiligheid

Harde voorwaarde is het duurzaam handhaven van de veiligheidsnorm voor het achterland, zoals die is vastgelegd in de Wet op de waterkering.

De planstudie beschrijft de alternatieven zeewaarts, landwaarts en consolideren en beschrijft hoe daarmee de veiligheid van het achterland wordt gewaarborgd.

2.3 Natuurwetgeving

Voorgestelde alternatieven voor versterking van de zwakke schakel worden getoetst aan de geldende beschermingsregimes: de Vogel- en Habitatrichtlijn, de regelgeving voor de Ecologische Hoofdstructuur en de Natuurbeschermingswet en Flora- en Faunawet. De effecten van elke oplossingsrichting zeewaarts, landwaarts of consolideren worden beoordeeld op mogelijke significante effecten; waar nodig worden de compensatiemogelijkheden in beeld gebracht.

De planstudie geeft aan in welke delen van het planstudiegebied het natuurbeschermingsregime van kracht is en op welke wijze hiermee rekening wordt gehouden (beschrijving significante effecten/compensatie/toetsing/ontheffing/vergunning).

3 Beoordelingscriterium 'voorwaarden'

3.1 Rekening houden met toekomstige ontwikkelingen

Alternatieven voor kustveiligheid moeten gericht zijn op structurele versterking van de zeeweringen. Bij de uitwerking van alternatieven in fase 1 van de integrale planstudie wordt uitgegaan van een planhorizon van 200 jaar ten behoeve van duurzame veiligheid, rekening houdend met de nieuwste inzichten in de golfbrandvoorwaarden en conform de 3^e Kustnota een maximaal zeespiegelscenario van 85 cm/eeuw plus 10% meer wind, en ten behoeve van duurzame ruimtelijke ontwikkeling van het betreffende kustgebied. Zo kan op toekomstige (maatschappelijke) ontwikkelingen worden geanticipeerd en de daarvoor benodigde ruimte worden gereserveerd bij een gefaseerde versterking van de waterkering. Toepassing van zwaardere uitgangspunten die door de waterkeringbeheerder eventueel zijn gehanteerd bij het vaststellen van de keurbegrenzing vereist een nadere onderbouwing.

Bij de concretisering van de integrale plannen ter versterking van de duurzame veiligheid en duurzame ruimtelijke ontwikkeling bij de uitwerking van de veiligheidsvariant, fase 2 van de integrale planstudie, wordt uitgegaan van een ontwerppperiode van 50 - 100 jaar en een bijbehorend middenscenario voor de zeespiegelstijging van 60 cm/eeuw.

De planstudie omschrijft de alternatieven zeewaarts, landwaarts en consolideren uitgaande van een planhorizon van 200 jaar en geeft bij de concretisering van het voorkeursalternatief aan hoe deze ruimtelijk worden gerealiseerd, passend in de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen van het kustgebied (eventueel fasering, reserveringsruimte).

3.2 Breed perspectief

De planstudie alternatieven worden uitgewerkt in het brede kader van de regionale ruimtelijke ontwikkelingen, waarbij ontwikkelingen in de kustzone worden beschouwd in samenhang met ontwikkelingen in aangrenzende kustgebieden en het achterland.

De planstudie geeft voor het brede kustgebied aan welke ruimtelijke ontwikkelingen worden voorzien en hoe de alternatieven daarop inspelen.

3.3 Zand als ordenend principe

Zand vormt het fundament van de Nederlandse kust. Het rijk streeft er naar om de zandvoorraden in de kustzone en het dynamische karakter ervan te waarborgen en de morfologische processen binnen het kuststelsel zoveel mogelijk ongemoeid te laten. Ontwikkelingen die de natuurlijke dynamiek versterken worden ondersteund. Verstening van de zandige kust is niet gewenst. Uitgangspunt van het beheer van de kust is daarom 'zand als ordenend principe', weliswaar rekening houdend met de best mogelijke inpassing van bestaande harde elementen zoals zeedijken, duinvoetverdedigingen en strandhoofden.

Dit beheer wordt conform de volgende drietrapsstrategie gevoerd:

1. transport van zand langs en dwars op de kust moet zo veel mogelijk ongehinderd kunnen plaatsvinden en er mag geen zand worden onttrokken aan het kustfundament;
2. als ten behoeve van veiligheid of beheer toch in het natuurlijk proces wordt ingegrepen, moet dit zo veel mogelijk met 'zachte' maatregelen gebeuren, zoals suppletie of aanleg van zandbuffers;
3. alleen in het uiterste geval kan zand met harde constructies worden vastgelegd.

De planstudie geeft aan hoe in de uitwerking van alternatieven rekening is gehouden met de drietrapsstrategie en wat de verwachte effecten zijn van de alternatieven voor de zandbeweging in het kustfundament. Morfologische effecten worden niet alleen beschouwd per alternatief maar ook voor de samenhangende effecten van de verschillende oplossingsrichtingen langs de kust.

3.4 Stappenplan Noordzee

De zeewaartse alternatieven worden getoetst aan het Stappenplan Noordzee uit de Nota Ruimte. Aansluitend op de in dit beleidskader vermelde criteria, vraagt dit Stappenplan om het aantonen van nut en noodzaak voor activiteiten in zee, toepassing van het voorzorgbeginsel

en waar nodige compensatie van effecten. Waar mogelijk wordt toepassing van het Stappenplan gecombineerd met uitwerking van de andere onderdelen uit dit beleidskader.

De planstudie geeft aan hoe bij de zeewaartse alternatieven rekening is gehouden met de stappen uit het Stappenplan Noordzee.

3.5 Maatschappelijke kosten baten analyse

Een integrale afweging van de maatschappelijke kosten en baten van alle functies is nodig voor de verschillende alternatieven zeewaarts, landwaarts en consolideren. Een kosten - batenanalyse wordt uitgevoerd ten behoeve van de systematische, rationele onderbouwing van de maatschappelijke keuze tussen de alternatieven op basis van de 'leidraad kosten - batenanalyse' van het CPB en NEI.

De planstudie geeft inzicht in de maatschappelijke kosten en baten van de voorgestelde alternatieven.

4 Beoordelingscriterium 'aandachtpunten voor ruimtelijke kwaliteit'

4.1 Identiteit en belevingswaarde

De kust behoort tot de nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur, waarvan gebiedspecifieke identiteit een belangrijk kernelement is. De gebiedsspecifieke identiteit dient daarom als uitgangspunt voor de ruimtelijke ontwikkeling van het planstudiegebied. Bij nieuwe ontwikkelingen in het gebied wordt rekening gehouden met de zichtbare historie en culturele en landschappelijke identiteit van het gebied.

De manier waarop de versterking van de zwakke schakels vanuit veiligheid en ruimtelijke kwaliteit wordt vormgegeven is gezichtsbepalend voor de Nederlandse kust. De belevingswaarde van het kustgebied wordt erdoor beïnvloed. De aantrekkelijke afwisseling van natuurgebieden en intensief gebruikte kustplaatsen wordt in stand gehouden en waar mogelijk versterkt. De provincies werken daartoe een zonering van het kustgebied uit waarbij gebiedsspecifieke identiteiten leidend zijn.

De planstudie geeft aan wat de belangrijkste kenmerken zijn die de identiteit van het planstudiegebied bepalen en hoe deze kenmerken kunnen worden versterkt door uitvoering van de alternatieven zeewaarts, landwaarts of consolideren.

De planstudie geeft aan hoe rekening is gehouden met de belevingswaarde van het kustgebied en of sprake is van een (boven)regionale zonering van het kustgebied.

4.2 Optimaal ruimtegebruik

Optimaal ruimtegebruik wordt mogelijk door functies bij elkaar aan te laten sluiten, verspilling van ruimte te voorkomen, en mogelijkheden voor meervoudig ruimtegebruik te benutten.

De planstudie geeft aan op welke wijze optimaal ruimtegebruik vorm krijgt in de alternatieven.

4.3 Economische functies

Versterking van zwakke schakels kan consequenties hebben voor economische bedrijvigheid in het planstudiegebied t.b.v. toerisme, landbouw, visserij en andere vormen. Economische functionaliteit is daarom een aandachtspunt bij de uitwerking van de planstudies. De versterking van economische activiteiten moet zoveel mogelijk worden veiliggesteld. Waar dit niet mogelijk is, moeten compenserende maatregelen worden uitgewerkt.

De planstudie geeft aan hoe economische continuïteit gewaarborgd is of wordt gecompenseerd.

4.4 Woonklimaat

De kustzone heeft een belangrijke woonfunctie en is uitloopgebied voor bewoners van aangrenzende stedelijke gebieden. Bereikbaarheid en functionaliteit van het woon- en vestigingsklimaat voor bewoners en recreanten zijn daarom belangrijke aandachtspunten voor de planstudie. Daarnaast is verscheidenheid aan culturele, recreatieve en bewegingsmogelijkheden mede bepalend voor de ruimtelijke kwaliteit. Andere belangrijke aspecten van het woon- en werkklimaat zijn sociale cohesie, culturele identiteit en betrokkenheid van burgers bij de ontwikkeling van het gebied.

De planstudie geeft aan in hoeverre en op welke wijze waarop bijgedragen wordt aan woon klimaat van het gebied en op welke wijze de burgers zijn betrokken bij de ontwikkeling van het gebied.

4.5 Ecologische en hydrologische kwaliteit

De kust behoort tot de Ecologische Hoofdstructuur. Versterking van de zwakke schakels voor veiligheid biedt kansen om de Ecologische Hoofdstructuur te versterken, vooral door robuuste natuurgebieden te creëren en ecologische verbindingzones te herstellen. In deze gebieden streeft het Rijk naar het bevorderen van diversiteit van ecosystemen en soorten en van de natuurlijkheid. Om aanwezige ecosystemen te beschermen moet de kust voldoende ruimte bieden voor natuurlijke processen. Barrières tussen zee en kust en tussen duinen en achterland moeten waar mogelijk voorkomen of opgeheven worden.

Waar natuur vanuit de binnenduinrand overgaat in land- en tuinbouwgebied, verdient verbetering van de kwaliteit van het (grond)watersysteem de aandacht. Gezien de samenhang tussen kust en zee moet rekening worden gehouden met de (ecologische) kwaliteit van de ondiepe zee en het in stand houden van de kustrivier.

Bij natuurverbetering moet waar mogelijk rekening worden gehouden met de wensen van de samenleving; uitgangspunt daarbij is afwisseling van intensief gebruikte terreinen en gebieden waar rust en stilte gewaarborgd zijn.

De planstudie geeft aan in hoeverre en op welke wijze de verschillende alternatieven bijdragen aan behoud en/of verbetering van de ecologische en hydrologische kwaliteit.

Bijlage 4. Actualisatie veiligheidssituatie

(aanbiedingsbrief plus deel uit "Beheerdersoordeel 2006 "Zwakke Schakels Noordzeekust", toetsing op zwaardere golfbelasting, dijkkring 32 Zeeuwsch-Vlaanderen")

Dagelijks bestuur van het
waterschap Zeeuws-Vlaanderen

Vergadering d.d. : 24 november 2005
Agendapunt : 4.2

Reg.nr. : 0505071

Onderwerp: beheerdersoordeel 2006 Zwakke Schakels Noordzeekust

Aanleiding

Als onderdeel van het Project Veiligheidstoetsing is de aangepaste versie van het Beheerdersoordeel 2006 Zwakke Schakels Noordzeekust opgesteld. Dit document beschrijft de actuele sterkte tekorten van een aantal waterkeringen, die vervolgens ingebracht moeten worden in de startnotitie MER voor de aanpak van deze kustgedeelten.

Ervaringen met het Beheerdersoordeel

De uitvoering van deze tweede ronde van het beheerdersoordeel is de uitwerking van de veiligheidstoetsing voor de Noordzeekust; hierbij zijn diverse sterkteberekeningen aangepast. Als basis van de berekeningen fungeert het Voorschrift Toetsen op Veiligheid (VTV – 2004), waarvan de complete rekenstructuur is aangepast. Door de aangekondigde zwaardere golfbelasting is voor de Noordzeekust in 2003 een tussentijds beheerdersoordeel opgesteld, dat de actuele veiligheid van de waterkering nader in beeld heeft gebracht. Het voorliggende eindrapport is door het waterschap opgesteld, waarbij de kwaliteitscontrole op de toetsgegevens extern is uitbesteed aan Royal Haskoning. Deze coproductie was zeer omvangrijk en heeft extra tijd geveerd, maar heeft uiteindelijk geleid tot de voorliggende aangepaste versie van het Beheerdersoordeel 2006.

Resultaten van de toetsing

De belangrijkste resultaten zijn verzameld in hoofdstuk 5. Op grond van de huidige berekeningen zijn in dit aangepaste beheerdersoordeel de volgende onderdelen van de waterkeringen als "onvoldoende" gekwalificeerd:

- de kustvakken Cadzand-Bad, Herdijkte Zwarte Polder, Baanstpolder, Nieuwe Sluis en Veerhaven Breskens;
 - een aantal aansluitingsconstructies;
 - de dijkglooiingen binnen het Project Zeeweringen.
- Dit heeft geleid tot een geringe uitbreiding van de "onvoldoende" dijkvakken ten opzichte van 2003. Thans wordt 5,7 km onvoldoende beoordeeld; in 2003 was dit 5,1 km.

De prioriteit van de "Zwakke Schakel" West Zeeuwsch-Vlaanderen is in het Beheerdersoordeel 2006 verder berekend voor de situaties 2006, 2050, 2100 en 2200 A en B. Hierbij is een doorkijk in de tijd mogelijk over de berekende tekorten, waarmee in de aanpak voor de uitvoeringsmaatregelen voor de kustvakken rekening kan worden gehouden.

Advies

Ik stel u voor het bijgevoegde Beheerdersoordeel 2006 Zwakke Schakels Noordzeekust vast te stellen en ter kennis te brengen aan de Provincie Zeeland en de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat.

Hoofd sector Waterkeringen en Wegen

Ir. P.J. Stouten

5. Eindscore

De opzet van het Beheerdersoordeel 2006 t.b.v. de Zwakke Schakels Noordzeekust is een nadere uitwerking van de tot nu toe gebruikte programmatuur voor de toetsing van de veiligheid tegen overstromen. De diversiteit van met name de hydraulische randvoorwaarden (HR) is aanleiding geweest tot het doorrekenen van een aantal scenario's. De beoordeling is gemaakt op de voor dit doel vastgestelde HR (Crash + 10%); daarnaast zijn de berekende resultaten ter vergelijking naast score's volgens de de officieel vastgestelde randvoorwaarden (HR 2001) en de uitgangspunten van Project Zeeweringen gelegd.

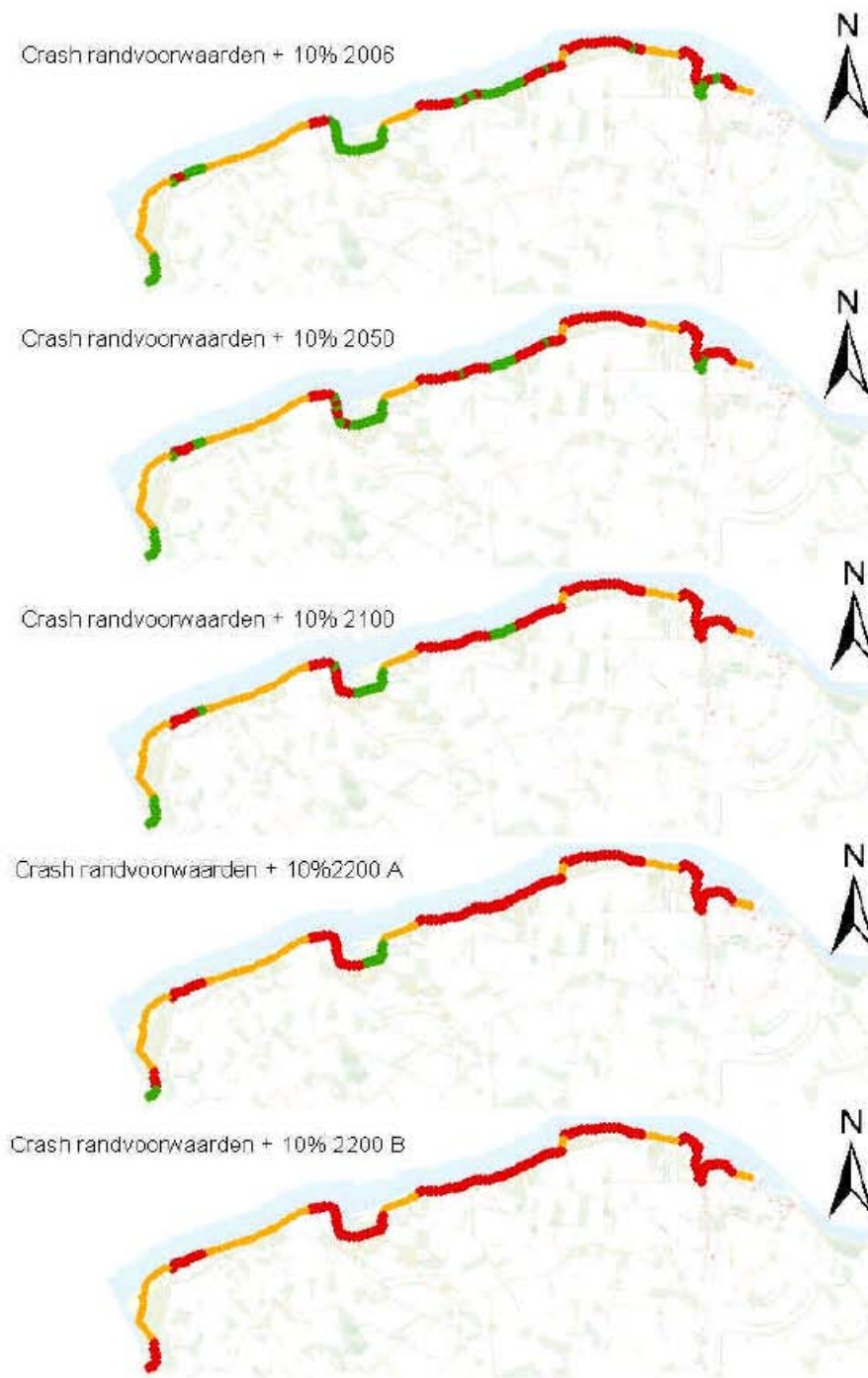
De berekende resultaten van het Beheerdersoordeel 2006 van de waterkeringen aan de Noordzee bevestigen de opzet uit 2003 en 2005 hiervan; ze vertonen een geringe uitbreiding van de "onvoldoende" dijkvakken (van 5.1 km naar 5.7 km). Het huidige overzicht maakt voor de onderdelen duinen en dijken een betere doorkijk in de tijd mogelijk over de berekende tekorten; hiervan zijn de resultaten in de bijlagen 3 en 7 weergegeven.

In Bijlage 8 zijn de actuele scores van dijken, duinen en aansluitingsconstructies verzameld, waarbij de volgende onderdelen als actuele tekorten (2006) zijn te kwalificeren:

onderdeel	Lengte kustvak
• de zeedijk bij het gemaal van Cadzand-Haven en het westelijke duingedeelte over een lengte van 300m ¹	300 m1
• de zeedijk van de Herdijkte Zwarte Polder	400 m1
• de zeedijk van de Baanstpolder	800 m1
• de zeedijk bij Nieuwe Sluis, het westelijk aansluitende duin in het Poldertje en de zeedijk van de Oud Breskens Polder	3100 m1
• de zeedijk ter weerszijden van de Veerhaven Breskens;	1100 m1
• een aantal aansluitingsconstructies van dijken op duinen	8 st.
• de gezette steenglooiingen van alle zeedijken in het kader van het Project Zeeweringen (STEENTOETS)	8100 m1

De combinatie van huidige aan toekomstige tekorten en een inschatting van aangrenzende waterkerende onderdelen heeft een hanteerbare totaalscore opgeleverd. Op basis van het bovenstaande kan een meer gerichte inbreng worden geleverd voor de aanpak van het ontwerp van de te verbeteren Zwakke Schakels.

Bijlage 7: Overzichtstekening scores Crash Randvoorwaarden + 10%

Bijlage 5. Afweging voorkeursalternatief

(gedeelte, overgenomen uit Aanvulling Basisdocument West Zeeuwsch-Vlaanderen)

2. Afweging Voorkeursalternatief (VKA)

2.1 Vraag

Uit hoofdstuk 5 van het Basisdocument volgt een VKA dat per deelgebied niet overeenkomt met het gunstigste alternatief qua saldo kosten-baten. Conclusie van de specialistische adviseurs van Rijkswaterstaat is dat de kosten-baten analyse niet onderscheidend is geweest voor de keuze van het VKA.

Het Basisdocument dient een nadere onderbouwing van het VKA te bevatten op dit punt. Bovendien dienen de veiligheidskosten uit het VKA nadrukkelijker naar voren te worden gebracht, mede in vergelijking met overige alternatieven. Het VKA kan immers duurder zijn dan andere alternatieven maar dit hoeft niet zo te zijn voor de veiligheidscomponent.

2.2 Beantwoording

2.1.1 Algemeen

Hieronder worden de in het Basisdocument gemaakte keuzes voor één van de drie oplossingsrichtingen (consoliderend, zeewaarts en landwaarts) per deelgebied toegelicht en wordt aangegeven op basis van welke argumenten voor een bepaalde oplossingsrichting gekozen wordt.

Bij de keuzes in het Basisdocument geldt overigens, dat weliswaar de oplossingsrichting wordt vastgelegd, maar dat binnen die richting nog wel varianten mogelijk zijn voor wat betreft de concrete inrichting. In het MER zullen die varianten worden ontwikkeld en op hun voor- en nadelen worden onderzocht. Zo kan bijvoorbeeld in Cadzand-Bad naast een harde ook nog een relatief zachte zeewaartse verdediging aan de orde komen of kan in de deelgebieden Groede en Breskens-West naast een heel breed landwaarts duin ook een smaller hoger duin worden bestudeerd, in combinatie met het ontzien van woningen of het bestaande landbouwkundige gebruik.

Eén van de zes criteria, die betrokken zijn bij de keuze van het voorkeursalternatief, betreft het saldo van de kosten-baten. Dit is in een afzonderlijke studie op basis van een aantal kentallen voor maatregelen en een quick-scan van de sociaal-economische effecten bepaald (Ecorys, augustus 2005, zie bijlage 3a). In deze quick-scan is voor wat betreft de kosten bij alle alternatieven uitgegaan van de kosten voor de kustversterkingsmaatregelen sec, dus de veiligheidskosten. Voor meer informatie over de kostenaspecten wordt overigens verwezen naar hoofdstuk 3 van dit document en bijlage 4.

Naast het kosten-baten saldo (in €) spelen ook andere criteria in de vergelijking een rol, zoals natuur, bestuurlijk/maatschappelijke haalbaarheid, de toeristisch-recreatieve (ontwikkelings)mogelijkheden en de mate waarin de oplossing bijdraagt aan een nieuwe duurzame meer veerkrachtige vorm van kustverdediging, waarin de natuur zoveel mogelijk het werk doet. De in het Basisdocument gebruikte criteria zijn afgeleid c.q. mede gebaseerd op de criteria zoals deze in het Beleidskader Zwakke Schakels en in het Gebiedsplan Natuurlijk Vitaal eerder waren geformuleerd.

Bij het lezen van de hierna volgende paragrafen, waarin de keuzes per deelgebied worden beargumenteerd is het van belang te bedenken dat niet alle kustvakken even prioritair zijn uit het oogpunt van kustveiligheid. Er bestaan acute zwakke schakels waar op korte termijn wat moet gebeuren in de deelgebieden Cadzand Haven/Cadzand-Bad (gemaal en omgeving), Breskens West (Nieuwe Sluis) en Breskens (oostelijk van veerdam). Er zijn echter ook deelgebieden (Zwin, Nieuwvliet) waar de komende 100 jaar ondanks zeespiegelstijging de veiligheidsnorm niet zal

worden overschreden. De betekenis van de keuze voor het voorkeursalternatief wordt daarmee voor deze gebieden wat genuanceerd. Soms zal in de onderstaande tekst het wel of niet prioritair zijn van maatregelen een rol spelen in de argumentatie.

Bij het beoordelen van verschillen in de effecten is het voorts van belang goed te beseffen dat de vergelijking horizontaal moet plaatsvinden, dat wil zeggen het gaat om de vergelijking tussen oplossingsrichtingen per criterium. Een rode, groene of oranje (twee betekenissen: nihil en/of intermediair) score is niet absoluut maar relatief ten opzichte van de andere oplossingsrichtingen. In bijlage 5 passeren de verschillende beoordelingen nogmaals de revue per deelgebied. Daarbij worden per criterium de beoordelingen nader toegelicht. Dit gebeurt door een aanvullende annotatie op de score tabellen zoals deze per deelgebied eerder al gepresenteerd zijn in het Basisdocument Kustversterking West Zeeuwsch-Vlaanderen (BD WZV, versie 21 juni 2005). In het Basisdocument blijft de bespreking van de scores voornamelijk beperkt tot de evident positief (groen) en negatief (rood) gewaardeerde scores. In Bijlage 5 treft u aanvullend daarop ook de motivering voor de intermediaire of verwaarloosbare effecten (oranje). Soms (met name op het punt van kosten, gelet op commentaar rijkspartners) worden daarbij ook groene en /of rode scores nader toegelicht. Voor de overige verklaringen van de rode en groene scores wordt verwezen naar het BD WZV hoofdstuk 5.

De saldo's van kosten baten in de tabellen zijn aangepast aan de laatste versie van de Quick Scan van Ecorys, d.d. 17 augustus 2005, tabel b.5.3, p. 75.

Hieronder volgt in het kort een overzicht van de motivering van de keuze voor het voorkeursalternatief per deelgebied. Daarbij wordt expliciet ingegaan op de rangschikking in de Quick Scan. Waar dat speelt, worden de kwalitatieve baten benoemd, die aanleiding hebben gegeven om te kiezen voor een ander alternatief dan het alternatief met het gunstigste kosten-baten-saldo.

2.1.2 Keuzes per deelgebied

Zwin

Conclusie Basisdocument: landwaarts. Meest gunstig vanuit kosten-baten: zeewaarts.

Consoliderend scoort qua kosten-baten vergelijkbaar met landwaarts.

	Zeewaarts	Consolideren	Landwaarts ☺
Veerkracht kust	geen noemenswaardig effect	geen noemenswaardig effect	ruimte voor natuurlijke dynamiek in nieuw buitendijks gebied
Natuur	Aantasting EU HR/VR-gebied Zwin	Kievittepolder blijft grotendeels intact binnendijks natuurgebied	extra ruimte voor natuur in overgang duin-polder
Landschap & Cultuurhistorie	Aantasting areaal zeldzaam karakteristiek landschap	Geen noemenswaardige aantasting	Ruimte voor meer areaal karakteristiek landschap
Toerisme & Recreatie	meer ruimte voor recreatie	verplaatsing camping Zwinhoeve	verplaatsing camping Zwinhoeve
Saldo kosten en baten	-0,4	-8,4	-9,9
Maatschappelijk-/ Bestuurlijke haalbaarheid	Passende beoordeling HR/VR	aantasting bestaande voorzieningen	aantasting bestaande voorzieningen

Een waterkering versterken ten kosten van natuur is op zich relatief goedkoop maar in het geval van Het Zwin is er sprake van grote bezwaren. De beschermingsclausules van Habitat- en Vogelrichtlijn maken het noodzakelijk dat ieder verlies aan oppervlakte waar mogelijk vermeden wordt. Waar dat absoluut onmogelijk is moet dat met zeer zwaarwegende redenen worden omkleed en volledig gecompenseerd. Dit laatste zal in het geval van het Zwin (direct onder invloed van het getij staande estuariene natuur) overigens ook kostbaar zijn.

Alleen aan de zuidzijde (zuidwaarts van de Zwinhoeve) lijken voldoende zwaarwegende argumenten te bestaan om te kiezen voor beperkte zeewaartse consolidering ten koste van het Zwin. Landwaartse versterking leidt daar immers niet alleen tot de noodzaak van de verplaatsing van een doorgaande weg en het daarnaast gelegen Uitwateringskanaal, maar die verplaatsingen tasten ook direct het aan de oostkant van het kanaal gelegen EHS-gebied van het Nederlands gedeelte van de de Willem-Leopoldpolder, ten noorden van Retranchement, aan. In de rest van het Zwin is overal landwaartse consolidatie of landwaartse verplaatsing mogelijk. Indien gekozen wordt voor landwaartse verdediging leidt dat tot herstel veerkracht kust, en nieuwe estuariene natuur en bijbehorend landschap en kan het verlies door zeewaartse consolidatie in het zuidelijk gedeelte ruimschoots worden gecompenseerd. Een dergelijke oplossing maar ook de (landwaarts) consoliderende leidt echter wel tot aantasting van weg en opstallen van camping de Zwinhoeve. Het Basisdocument legt hier de prioriteit bij natuur en landschap boven het handhaven van de camping.

Overigens wordt in het Basisdocument wel geconcludeerd dat maatregelen in dit deelgebied vooralsnog geen hoge prioriteit hebben en zelfs mogelijk geheel overbodig zijn indien in het kader van de huidige ProSes 2010 initiatieven besloten wordt de Zwingel westwaarts te verleggen.

Cadzand-Haven, Cadzand-Bad

Conclusie Basisdocument: zeewaarts. Meest gunstig vanuit kosten-baten: consolideren. Landwaarts qua kosten-baten-saldo veel ongunstiger.

	Zeewaarts ☺	Consolideren	Landwaarts
Veerkracht kust	Aansluiten bij reeds bestaande strekdammen/ paalhoofden, harde kering verdwijnt	Bestaande kustverdediging wordt met zand aan landzijde versterkt	Ruimte voor dynamiek in nieuw buitendijks gebied
Natuur	Vooralsnog wordt ervan uitgegaan, dat het beperkte areaalverlies aan HR-gebied niet wordt beschouwd als een significante aantasting	Geen noemenswaardig effect	Nieuwe mogelijkheden voor dynamische natuur
Landschap & Cultuurhistorie	Beperkte mogelijkheden gelet op recreatieve functies	Geen noemenswaardig verschil	Mogelijkheden voor nieuw karakteristiek landschap
Toerisme & Recreatie	Meer ruimte voor (recreatieve) bebouwing	Aantasting enkele hotels	Effect op bestaande bebouwing kern
Saldo Kosten-Baten (inclusief Cadzand-Haven)	-6,7	-2,6	-66,9
Maatschappelijk-/ Bestuurlijke haalbaarheid	Sluit aan bij gebiedsplan en bij andere plannen	Aantasting bestaande voorzieningen	Aantasting bestaande voorzieningen

De (landwaarts) consoliderende en landwaartse oplossingen leiden tot afbraak van bestaande hotels/ woningen te Cadzand-Bad en zijn om die reden maatschappelijk-/bestuurlijk onaanvaardbaar. Voor landwaarts komt daar als argument bij dat afbraak en verplaatsing van de kern ook onbetaalbaar is.

Bij de zeewaartse opties geldt dat het kosten-baten-saldo enkele miljoenen Euro's ongunstiger uitvalt dan de (landwaarts) consoliderende oplossingsrichting. Daar komt bij dat ze gezien vanuit de flexibele kust door het aanbrengen van verlenging en verharding in dammen slechter scoort dan beide andere oplossingsrichtingen.

Daar tegenover staat dat de regio in het Gebiedsplan hier ook voor zeewaarts kiest en hierdoor ruimte ontstaat ruimte om aan te sluiten bij initiatieven gericht op verdere verbetering van de

ruimtelijke kwaliteit. Zeewaartse verbreding kan ruimte scheppen voor plannen en initiatieven gericht op verbetering van de toeristisch-recreatieve attractiviteit van de badplaats. Dit zal leiden tot belangrijke indirecte en mogelijk ook directe baten. Die zijn nu niet verdisconteerd in de KBA. Bij Landwaarts consolideren ontstaan die baten niet.

Het bezwaar van het aanbrengen van verdere kunstmatige constructies in de kustzone wordt verzacht door de omstandigheid dat dit versterkingen betreft van veelal aanwezige constructies (dammen langs suatiegeulen; paalhoofden), dat de kustlijn door de ingreep veel zandiger wordt, het aantal overgangsconstructies afneemt en door de aanwezigheid van de strekdammen de langsstroom van zand en de onwenselijke verzanding van de Verdrongen Zwarte Polder zal afnemen.

In dit deelgebied geldt overigens nog wel dat formeel een nadere toetsing aan de Habitatrictlijn zal moeten plaatsvinden in het kader van het MER. Anders dan in het geval van het Zwin is hier echter op het strand nauwelijks sprake van hoge actuele natuurwaarden. Het betreft in beide gevallen immers strand en vooroever met intensieve recreatie en frequente suppletie.

Overigens zal in het MER voor beide opties nog onderzocht worden of minder vergaande en ook goedkopere oplossingen voor zeevaartse versterking met geringere versterking van constructies en minder vergaand zeewaarts gerichte suppleties voordelen kunnen bieden.

Nieuwvliet

Conclusie Basisdocument: landwaarts. Meest gunstig vanuit kosten-baten: consolideren. Zeewaarts iets ongunstiger.

	Zeewaarts	Consolideren	Landwaarts ☺
Veerkracht kust	Areaal dynamisch overgangsgebied wordt iets verkleind	Nauwelijks effect	Bestaande kustverdediging wordt met zand aan landzijde versterkt
Natuur	Aantasting areaal Natuurgebied Verdrongen Zwarte Polder	Geen effect	Kansen voor nieuwe natuur
Landschap & Cultuurhistorie	Aantasting areaal kenmerkend landschap	Geen noemenswaardig effect	Herstructurering kans voor versterking landschap
Toerisme & Recreatie	Geen effect op voorzieningen	Gering effect campings zuidkant VZW	Uitplaatsing recreatiewoningen Nieuwvliet Bad-Oost
Saldo kosten en baten	-6,0	1,8	-3,8
Maatschappelijk-/ Bestuurlijke haalbaarheid	Aantasting VZW	Aantasting campings	Grote aantasting bestaande voorzieningen

Op de plaatsen waar daarvoor ruimte aanwezig lijkt en ook het Gebiedsplan kansen ziet voor combinaties van een robuuste zandige kustverdediging met natuur, recreatie en landschap (Tienhonderd- en Adornispolder) wordt in het Basisdocument omwille van een veerkrachtig kustbeheer en ruimtelijke kwaliteit gekozen voor de landwaartse optie, alhoewel deze er in de KBA analyse iets ongunstiger uitkomt.

Het gebied is qua veiligheid niet prioritair en in het Basisdocument wordt dan ook aangegeven dat realisatie op korte termijn alleen reëel lijkt indien er private initiatieven komen, die gericht zijn op integratie van kustverdediging met recreatie- en/of natuurversterking. Die initiatieven zijn nu niet uitgewerkt. Indien deze er komen zal ook hier sprake zijn van (in)directe baten, die de landwaartse optie niet alleen qua ruimtelijke kwaliteit maar ook financieel aantrekkelijker kunnen maken dan de consoliderende.

Ter hoogte van de Verdrongen Zwarte Polder overlapt de landwaartse oplossingsrichting overigens goeddeels met de (landwaarts) consoliderende om de daar aanwezige campings zoveel mogelijk te sparen.

Overigens zal een keuze voor consoliderend/ zeewaarts betekenen dat het huidige beleid in dit deelgebied zal worden voortgezet. De versterkte dijken en overgangsconstructies, die in dit deelgebied aanwezig zijn zullen dan, in de verdere toekomst met zeepiegelstijging, tot steeds hogere onderhouds- en beheerskosten leiden.

Groede

Conclusie Basisdocument: landwaarts duin. Meest gunstig vanuit kosten-baten: zeewaarts. Consoliderend duurder en landwaarts dijk aanzienlijk goedkoper dan landwaarts duin.

	Zeewaarts	Consolideren	Landwaarts duin ☺	Landwaarts dijk
Veerkracht kust	Geen noemenswaardig effect	Geen effect	Landwaarts verbrede duinen vervangt dijk	Tussen 1 ^e en 2 ^e kering ruimte voor herstel dynamiek
Natuur	Geen effect	Aantasting natuur Groese Duintjes en Cletemspolder	Verlies in Groese Duintjes/ Cletemspolder maar vergroting areaal duinnatuur	Herstructurering biedt veel kansen voor nieuwe dynamische natuur
Landschap & Cultuurhistorie	Geen effect	Nauwelijks effect	Nieuw karakteristiek duinlandschap	Mogelijkheden voor landschapsbouw
Toerisme & Recreatie	Nauwelijks effect	Zeer gering effect	Draagt bij aan recreatieve kwaliteit van het gebied	Verplaatsing bestaande verblijfsrecreatie
Saldo kosten en baten	0,0	-16,4	-13,2	-2,4
Maatschappelijk-/ Bestuurlijke haalbaarheid	Neutraal	Klein effect	Sluit aan bij gebiedsplan	

Net als bij Nieuwvliet wordt ook hier gekozen voor een landwaartse robuuste zandige verdediging. Ook hier zijn robuust kustbeheer (minder harde verdedigingen, minder overgangsconstructies) met op termijn besparingen van beheer en onderhoud, die nu niet in de KBA tot uitdrukking komen, en een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit de redenen om af te wijken van de qua kosten-baten gunstigste manier: zeewaartse verdediging (=voortzetten huidige beleid).

Het initiële verlies door aantasting van de Groese Duintjes en Cletemspolder wordt qua oppervlakte overtroffen door de nieuw aan te leggen brede dungebieden. In het MER zal de beoordeling daarvan in meer detail plaats vinden.

Voor landwaarts dijk, aanzienlijk goedkoper in de aanleg dan landwaarts duin is niet gekozen omdat bij landwaarts dijk functiewijziging moet plaatsvinden van het tussengelegen gebied, waarover pas onlangs geheel in lijn met het Gebiedsplan belangrijke rood-voor-groen afspraken c.q. ontwikkelingen zijn vastgelegd. Bovendien leidt dit tot zeer aanzienlijke kosten, die nu niet in de KBA zijn verdisconteerd.

In het MER worden de voor- en nadelen van minder brede maar hogere en daardoor relatief goedkoper realiseerbare duinen onderzocht.

Breskens-West

Conclusie Basisdocument: landwaarts duin. Meest gunstig vanuit kosten-baten: landwaarts dijk. Zeewaarts is aanzienlijk ongunstiger. Consolideren is vergelijkbaar met landwaarts duin.

	Zeewaarts	Consolideren	Landwaarts duin ☺	Landwaarts dijk
Veerkracht kust	Verlengde strekdam; Intermediair effect	Beperkte verbreding met zand aan landzijde	Robuust breed duin aan landzijde	Tussen 1 ^e en 2 ^e kering ruimte voor kustdynamiek
Natuur	Geen noemenswaardig effect	Geen effect	Duingebied wordt vergroot	Herstructurering biedt kansen voor natuur
Landschap & Cultuurhistorie	Geen effect	Nauwelijks effect	Toevoeging karakteristiek kustlandschap	Landschapsbouw mogelijk
Toerisme & Recreatie	Beste optie: geen effect	Aantasting bestaande camping	Verplaatsing van bestaande camping	Verplaatsing van bestaande camping
Saldo kosten en baten	-11,4	-7,5	-7,6	-0,7
Maatschappelijk- / Bestuurlijke haalbaarheid	Niet in lijn gebiedsplan maar geen aantasting	Geringe aantasting bestaande functies	Aantasting hoogwaardige voorziening	Aantasting hoogwaardige voorziening

Hier gelden dezelfde argumenten als bij Nieuwvliet om te kiezen voor landwaarts duin in plaats van landwaarts dijk. Robuust kustbeheer (minder harde verdedigingen, minder overgangsconstructies, en hier ook het opruimen van een acute zwakke schakel bij Nieuwe Sluis, inclusief het verwijderen van een bestaande strekdam) met op termijn besparingen van beheer en onderhoud, die nu niet in de KBA tot uitdrukking komen, en een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit zijn ook hier de reden om af te wijken van landwaarts dijk. En ook hier geldt dat landwaarts dijk in feite veel duurder wordt omdat de aanpassingen van het tussen gelegen gebied inclusief verplaatsing van camping De Napoleonhoeve nu niet verdisconteerd zijn in de KBA. Verplaatsing geldt weliswaar ook voor de oplossingsrichting landwaarts duin maar daarvoor geldt dat tussen de recreatiesector, de natuurterreinbeherende instantie het Zeeuws Landschap, de gemeente en de provincie inmiddels een intentie-overeenkomst is getekend met afspraken om in het kader van het project Waterdunen integratie van natuur, recreatie en kustverdediging te onderzoeken. Dat brengt de maatschappelijk-/bestuurlijke haalbaarheid en de mogelijke beschikbaarheid van derde geldstromen een stuk dichterbij.

Breskens

Conclusie Basisdocument: zeewaarts. Meest gunstig vanuit kosten-baten: consolideren. Landwaarts qua kosten-baten-saldo veel ongunstiger.

	Zeewaarts ☺	Consolideren	Landwaarts
Veerkracht kust	Aansluiten bij reeds bestaande strekdammen/ paalhoofden, harde kering verdwijnt	Bestaande kustverdediging wordt met zand aan landzijde versterkt	Nieuwe primaire kering landwaarts
Natuur	Vooralsnog wordt ervan uitgegaan, dat het beperkte areaalverlies aan HR-gebied niet wordt beschouwd als	Geen noemenswaardig effect	Nieuwe mogelijkheden voor dynamische natuur

	een significante aantasting		
Landschap & Cultuurhistorie	Beperkte mogelijkheden gelet op recreatieve functies	Geen noemenswaardig verschil	Mogelijkheden voor nieuw karakteristiek landschap
Toerisme & Recreatie	Meer ruimte voor (recreatieve) bebouwing	Aantasting enkele hotels	Effect op bestaande bebouwing kern
Saldo Kosten-Baten (inclusief Cadzand-Haven)	-6,3	-2,6	-183,2
Maatschappelijk-/ Bestuurlijke haalbaarheid	Sluit aan bij gebiedsplan en bij andere plannen	Aantasting bestaande voorzieningen	Aantasting bestaande voorzieningen

De argumentatie voor de conclusie is vergelijkbaar met die bij Cadzand-Bad.

De (landwaarts) consoliderende en landwaartse oplossingen leiden tot afbraak van bestaande hotels/ woningen te Breskens en zijn om die reden maatschappelijk-/bestuurlijk onaanvaardbaar. Voor landwaarts komt daar als argument bij dat afbraak en verplaatsing van de kernen ook onbetaalbaar is.

Bij de zeewaartse opties geldt dat deze qua kosten-baten-saldo ongunstiger uitvalt dan de (landwaarts) consoliderende oplossingsrichting. Daar komt bij dat ze bezien vanuit de flexibele kust door het aanbrengen van verlenging en verharding in dammen slechter scoren dan beide andere oplossingsrichtingen.

Daar tegenover staat dat de regio in het Gebiedsplan hier ook voor zeewaarts kiest en hierdoor ruimte ontstaat ruimte om aan te sluiten bij initiatieven gericht op verdere verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Zeewaartse verbreding kan ruimte scheppen voor plannen en initiatieven gericht op verbetering van de toeristisch-recreatieve attractiviteit. Dit zal leiden tot belangrijke indirecte en mogelijk ook directe baten. Die zijn nu niet verdisconteerd in de KBA. Bij Landwaarts consolideren ontstaan die baten niet.

Het bezwaar van het aanbrengen van verdere kunstmatige constructies reeds in de kustzone wordt verzacht door de omstandigheid dat dit versterkingen betreft van veelal aanwezige constructies (veerdam; handelshavendam).

In het deelgebied geldt overigens nog wel dat formeel een nadere toetsing aan de Habitatrictlijn zal moeten plaatsvinden in het kader van het MER. Anders dan in het geval van het Zwin is hier echter op het strand nauwelijks sprake van hoge actuele natuurwaarden. Het betreft in beide gevallen immers strand en vooroever met intensieve recreatie en frequente suppletie.

Overigens kan in de MER nog onderzocht worden of minder vergaande en ook goedkopere oplossingen voor zeewaartse versterking met geringere versterking van constructies en minder ver zeewaarts gerichte suppleties voordelen kunnen bieden.

2.1.3 Samenvatting conclusies

De resultaten van de vergelijkingen van de drie oplossingsrichtingen zoals beschreven in het Basisdocument geven geen aanleiding af te wijken van de in het gebiedsplan aangegeven voorkeursoptie. Daarin wordt gekozen voor landwaartse verdediging door verbreding van de duinen, met uitzondering van de situatie ter plekke van Cadzand-Bad en Breskens, waar voor zeewaarts gekozen wordt.

Daarmee wordt niet altijd gekozen voor de oplossing, die voor wat betreft het criterium kosten-baten het beste scoort. Dit wordt soms gemotiveerd vanuit de kosten-baten zelf, omdat bijvoorbeeld bepaalde kosten of (indirecte) baten (voorbeeld deelgebied Zwin) nu niet zijn meegenomen in de analyse. Of omdat concrete initiatieven met marktpartijen (voorbeeld deelgebied Breskens-West) leiden tot medefinancieringsmogelijkheden, die ook niet in het criterium zijn betrokken.

In andere gevallen is een afwijkende keuze terug te voeren op andere criteria uit het Beleidskader Zwakke Schakels. Criteria bijvoorbeeld die te maken hebben met de realisering van de gewenste ruimtelijke kwaliteit (voorbeeld deelgebied Cadzand-Haven/Cadzand-Bad).

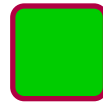
Daarnaast is de argumentatie terug te voeren op een nieuw, flexibel en op de lange termijn meer duurzaam kustbeheer. Zo leidt de keuze voor landwaartse duinverbredingen tot de mogelijkheid om op lange termijn te besparen op onderhoudskosten (minder suppleties). Bovendien zal een landwaartse oplossing binnendijkse ontwikkelingen, die voor de kustverdediging ongewenst zijn, voorkomen.

Op de hierna volgende overzichtskaarten (afkomstig uit het Basisdocument) wordt in een aantal deelkaartjes met toelichting ingegaan op de huidige situatie, het kader van het gebiedsplan, de vergelijking van de oplossingsrichtingen en het daaruit afgeleide voorkeursalternatief. De betekenis van de daarin gehanteerde symbolen en kleuren is onderstaand weergegeven.

Criteria voor de beoordeling van oplossingsrichtingen

Veerkracht Kustverdediging

Goed

Natuur

Matig / neutraal

Landschap en Cultuurhistorie

Slecht

Toerisme en Recreatie

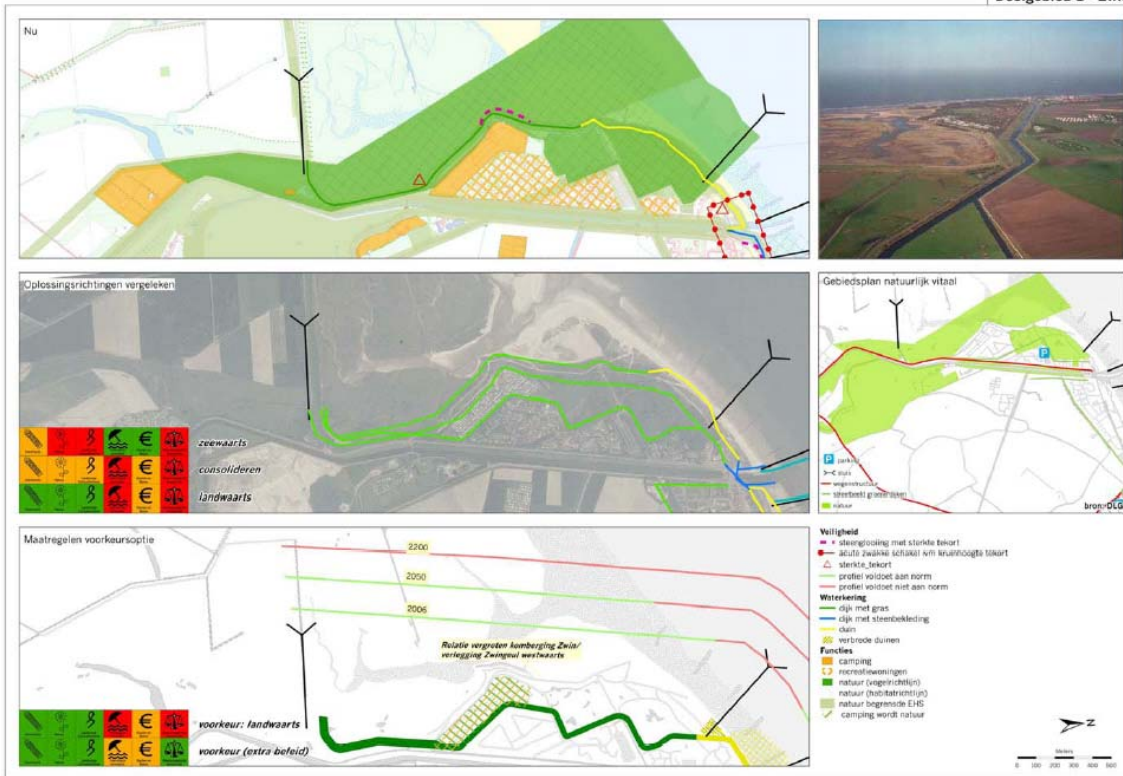

Kosten en baten

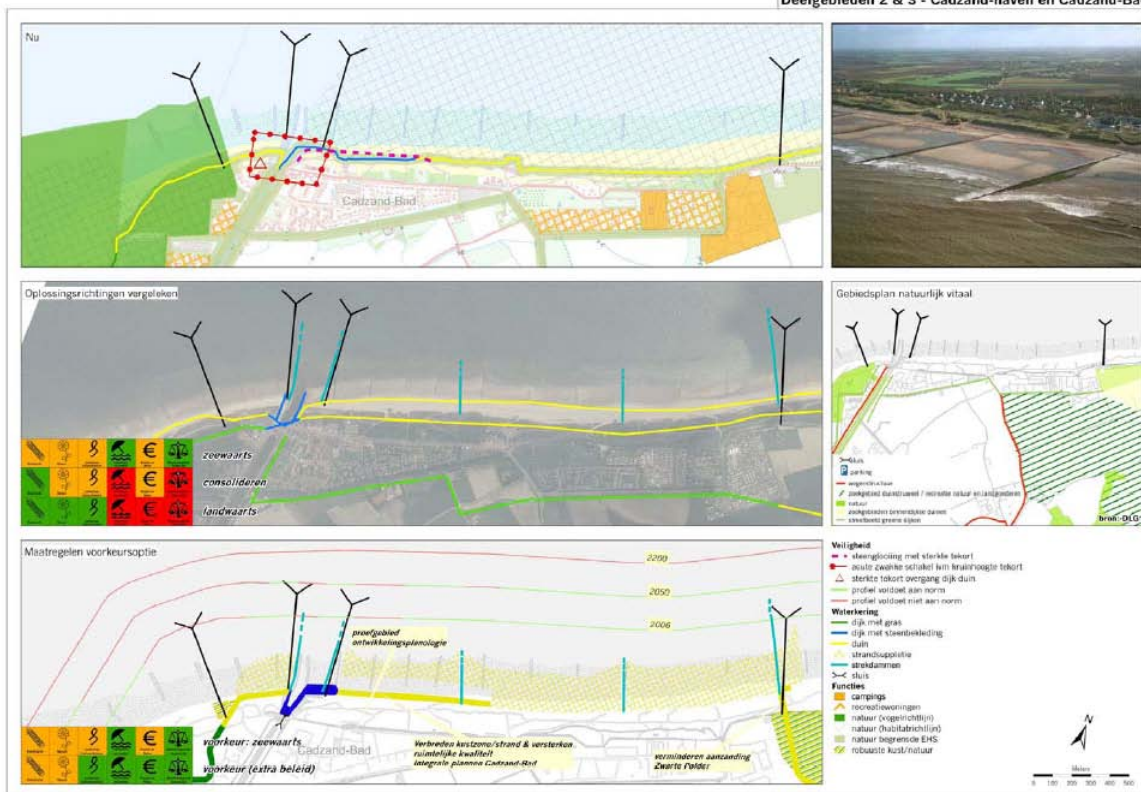

Maatschappelijk/ bestuurlijk draagvlak

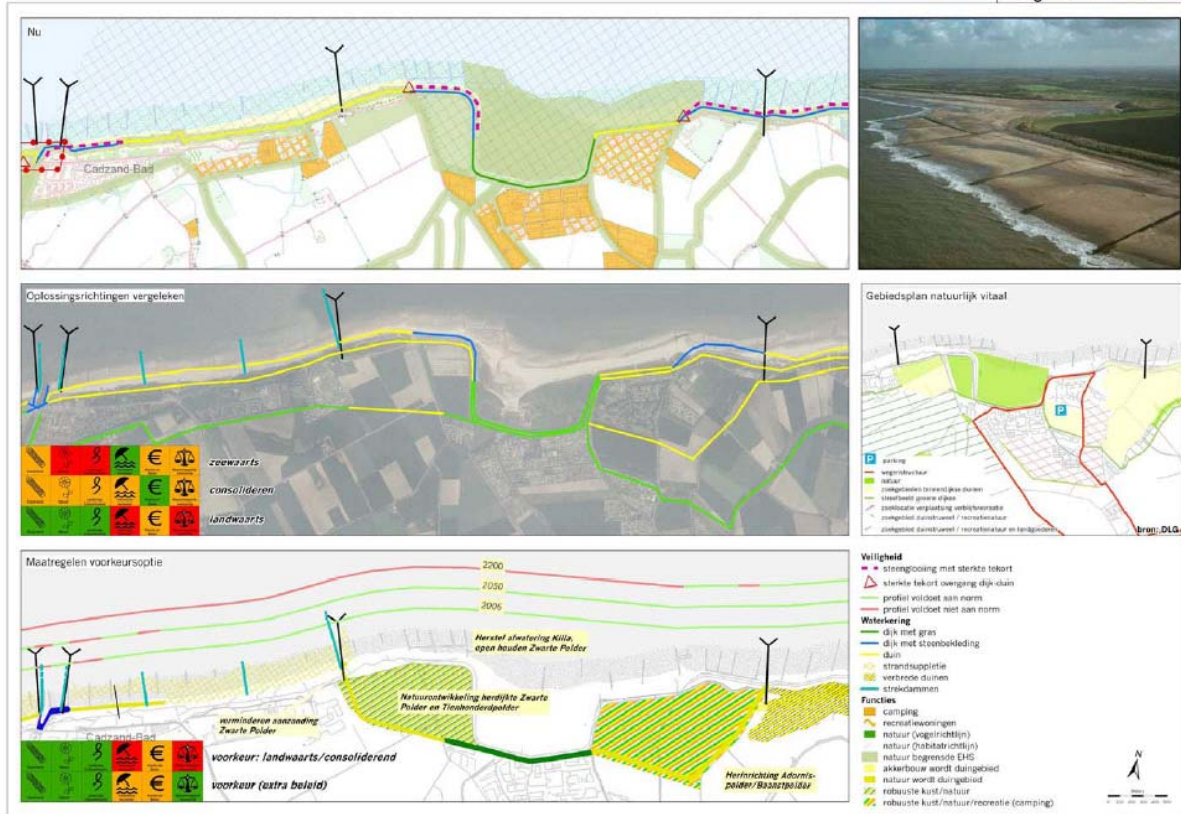
Deelgebied 1 - Zwin

Deelgebieden 2 & 3 - Cadzand-haven en Cadzand-Bad

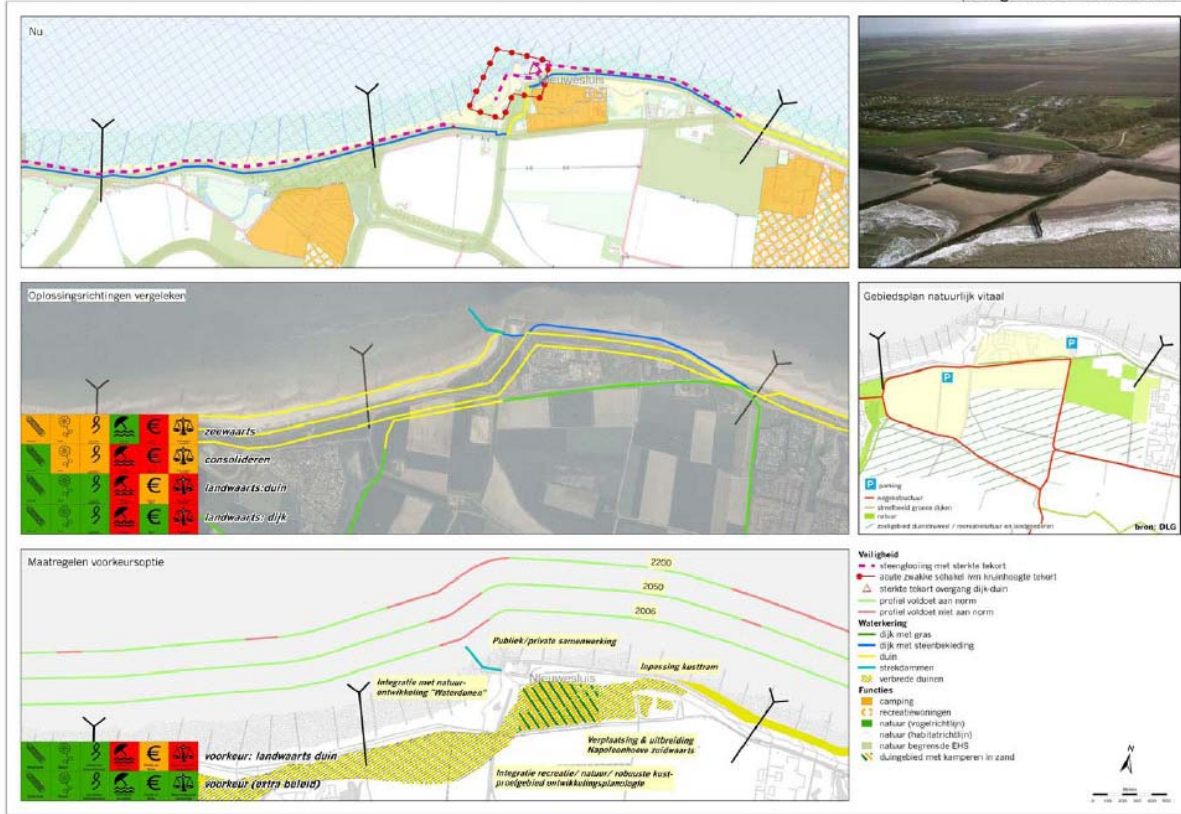
Deelgebied 4 - Nieuwvliet

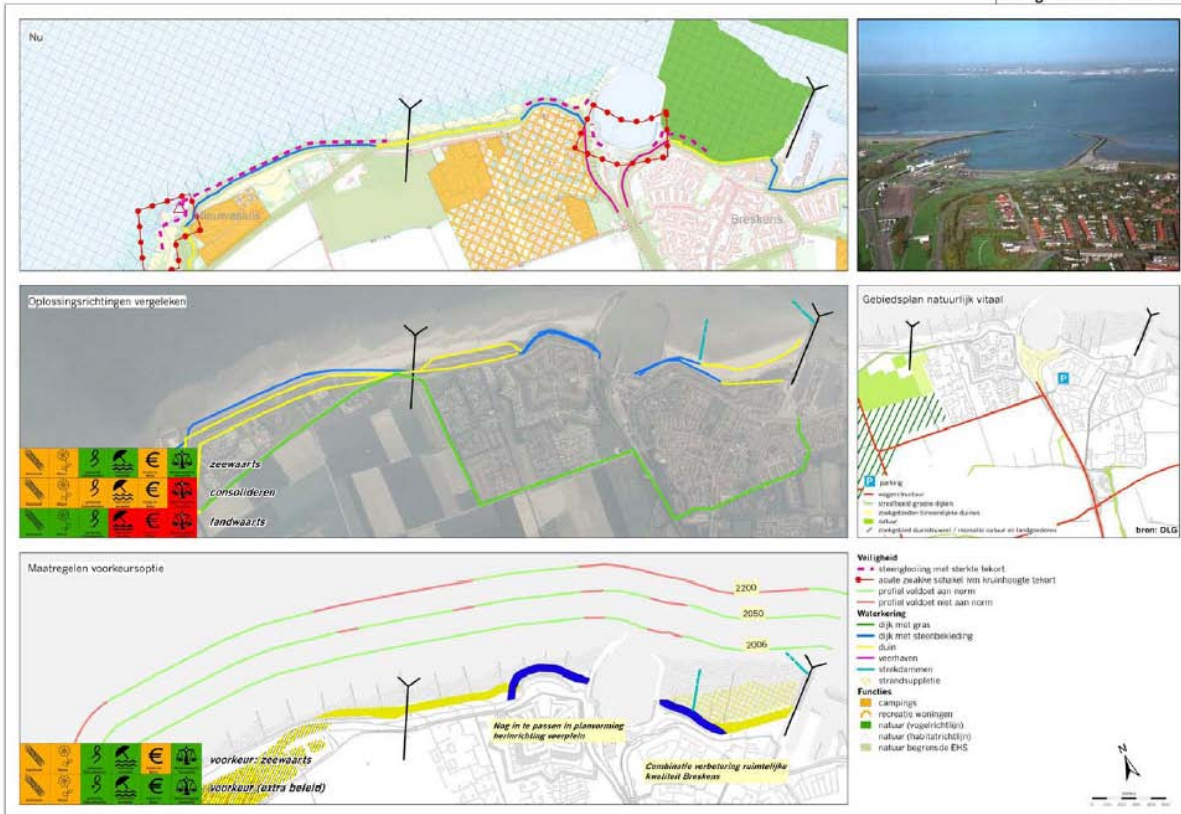
Deelgebied 5 - Groede

Deelgebied 6 - Breskens-West

Deelgebied 7 - Breskens

Bijlage 6. Rijksadvies op het voorkeursalternatief

(punten uit de brief van de Staatssecretaris aan Gedeputeerde Staten inzake de afronding van fase 1 van de planstudie Zwakke Schakels West Zeeuwsch-Vlaanderen)

Het voorkeursalternatief is besproken in het Rijkspartnersoverleg waarin de departementen VROM, LNV, EZ, OCW en V&W ambtelijk zijn vertegenwoordigd.

De departementen in het Rijkspartnersoverleg kunnen instemmen met het voorliggende voorkeursalternatief, onder de voorwaarde dat in de vervolgfase (m.e.r.-studie) de provincie de onderstaande aanbevelingen overneemt.

- Uit de gemaakte MKBA blijkt dat er nog punten van aandacht zijn, die in de 2^e fase moeten worden meegenomen. Deze punten van aandacht zijn verwoord in de notitie "Hertoetsing raming Zwakke Schakel West Zeeuwsch-Vlaanderen".
- In de beschikking wordt gesproken over een integrale planstudie. Dit geldt ook voor de tweede fase. Het advies is dan ook om het gehele kustvak in de m.e.r. procedure mee te nemen. Echter wordt er veel waarde gehecht aan de zienswijze van de Commissie MER op dit punt.
- In fase 2 zal inzichtelijk moeten worden gemaakt welke kosten zijn toe te schrijven aan veiligheid en welke kosten aan ruimtelijke kwaliteit. Hierin zal ook duidelijk moeten zijn welke partij de ruimtelijke kwaliteitsimpuls financiert. Omdat V&W 100% van de versterkingskosten betaalt, wordt verzocht om een kostenraming volgens de PRI-ramingssytematiek of een gelijkwaardige methodiek op te stellen. De kwaliteit van de raming zal RWS via een externe audit laten toetsen.
- Het Rijk vindt het belangrijk om uit te gaan van realistische en uitvoerbare plannen en passend binnen de doelstellingen van het nationaal ruimtelijk beleid met name ten aanzien van het Nationaal Landschap en kustfundament. Op het aspect van het Nationale Landschap zal provincie Zeeland het beleid nog moeten uitwerken. De provincie zal aan moeten geven wat het aantal woningen is dat past binnen het migratiesaldo nul en daar de plannen tegen moeten afzetten. Slechts onder voorwaarden kan worden afgeweken van dit saldo nul principe. Ook zal de provincie de beoogde woonfuncties enerzijds en complexen van bedrijfsmatig te exploiteren recreatiewoningen anderzijds nader moeten onderscheiden. Voor het aspect kustfundament is het nee-tenzij-principe uit de Nota Ruimte een belangrijk aandachtspunt.
- In fase 2 dient duidelijk te worden gemaakt dat er voor de keuze voor harde constructies werkelijk geen reële alternatieven beschikbaar zijn.
- Een groot deel van de natuur in de kustzone van West Zeeuwsch-Vlaanderen is beschermd ingevolge de NB-wet 1998 als Natura2000-gebied (Vogel- en Habitatrichtlijnen). Een passende beoordeling van het voorkeursalternatief op basis van artikel 19 van de NB-wet is noodzakelijk indien negatieve gevolgen van het plan niet kunnen worden uitgesloten. Hoofdregel is dat als uit dit onderzoek blijkt dat significante schade optreedt, er geen toestemming mag worden verleend voor de uitvoering van het plan, tenzij (volgordelijk) er geen alternatieven zijn, er sprake is van dwingende redenen van openbaar belang en vervolgens voldoende compensatie heeft plaatsgevonden op moment dat de effecten optreden. Blijkens het basisdocument Zwakke Schakels Zeeuwsch-Vlaanderen zijn er alternatieven. Door de provincie is aangegeven dat in fase 2, de MER, die passende beoordeling uitgevoerd zal worden.
- Bij het uitwerken van de voorkeursvariant dient inzichtelijk te worden gemaakt dat de voorkeursvariant de uitbreiding van de estuariene natuur, waaronder de uitbreiding van het Zwin, in en langs de Westerschelde ondersteunt en niet schaadt.
- In het Basisdocument wordt aangegeven dat er vanuit gegaan wordt dat, indien nieuwe gebieden gecreëerd worden die voldoen aan de NB wet 1998 de aantasting van een bestaande vergelijkbare habitat acceptabel kan zijn. Er wordt voor de argumentatie verwezen naar het salderingsvoorstel dat in het kader van de PKB Ruimte voor de Rivier is voorgelegd aan de Europese Commissie. Het Rijk wijst er nadrukkelijk op dat de Europese Commissie niet inhoudelijk heeft gereageerd op dit voorstel, maar heeft aangegeven dat het zorgvuldig doorlopen van de procedure van de Habitatrichtlijn noodzakelijk is. Ten overvloede wijst het Rijk erop dat deze richtlijn sinds 1 oktober jl. is geïmplementeerd in de NB wet 1998.